

M 41

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

1 9 3 7

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915.

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
PROBLEM SUROWCOWY — ADAM ROSE	443	ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	462
O „KONWERSJĘ” POGLĄDÓW O KONWERSJI — JANUSZ RAKOWSKI	448	Praca polskiej floty handlowej w roku 1936 — J. Korolkiwicz Rada Polskich Interesantów Portu Gdańskiego — Dr Sz.	
KRONIKA GOSPODARCZA:		POCZTA I TELEGRAF	465
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	451	KRONIKA TYGODNIOWA:	
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	466
PRZEMYSŁ NAFTOWY	454	TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	466
ROLNICTWO	457	SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
Konwersja zobowiązań rolniczych w Banku Akceptacyjnym — J. Ż.		BUDŻET	467
HANDEL:		PIENIĄDZ I KREDYT	470
HANDEL WEWNĘTRZNY	458	Konwersja zagranicznych pożyczek dolarowych — St. Ż.	
KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	458	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	471
RYNEK AKCYJNY	459	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
CŁO ORAZ REGLAMENTACJA	459	KRONIKA ZAGRANICZNA:	
KOMUNIKACJA I TRANSPORT	460	Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	472
		BIBLIOGRAFIA	474

PROBLEM SUROWCOWY¹⁾

PROBLEM surowców nie może być rozważany w oderwaniu od całokształtu międzynarodowych stosunków gospodarczych. Właśnie silne zachwianie się równowagi stosunków demograficznych i ogólno-ekonomicznych przyczyniło się do nadania problemowi surowcowemu jego istotnego znaczenia i określiło jego rozmiary. Rząd Polski zaznaczył już w czasie ostatniej zwyczajnej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów, że wydaje mu się nieodzowne dokonanie jednoczesnej odbudowy wszystkich podstawowych elementów gospodarki światowej, a mianowicie: swobodnego obiegu kapitałów, towarów i rąk roboczych. Od tego czasu znaczenie tej tezy wzmożło się i zawdzie-

czając temu zebrała się Komisja Surowcowa Ligi Narodów, aby zbadać jeden z elementów podstawowych gospodarki światowej, mianowicie problem surowców. Badania jednak tego elementu nie należy przeprowadzać w oderwaniu od pozostałych.

Nikt nie może zaprzeczyć, że surowce są podzielone nierówno pomiędzy poszczególnymi krajami. Niektóre kraje zawdzięczają posiadanie ich warunkom naturalnym, inne — zmysłowi inicjatywy i wytrwałym wysiłkom, którym sprzyjało poza tym położenie geograficzne i warunki polityczne oraz fakt posiadania surowców nie tylko na terytorium własnym, ale również w oddalonych koloniach. Kraje te mogły wytworzyć w ciągu wieków poważne zapasy kapitałów i posiadając w swym ręku źródła surowców stanowią obecnie czynnik, decydujący w ewolucji gospodarki światowej.

Jednocześnie ze zwiększeniem się znaczenia „krajów posiadających” dokonują się poważne procesy

¹⁾ Artykuł niniejszy odpowiada przemówieniu, wygłoszonemu przez Autora, P. Wiceministra Przemysłu i Handlu Dr Adama Rosego, w Genewie podczas obrad Komisji Surowcowej Ligi Narodów w dn. 10 marca 1937 r.

w niektórych krajach, niedostatecznie zaopatrzonych w surowce. Kraje te, zmuszone są, już choćby z powodu zwiększania się ich ludności, wyzyskiwać do maksimum swoje zdolności gospodarcze. W ten sposób problem gromadzenia kapitałów i uprzemysłowienia staje się kluczem do „rozwiązania” tego drugiego problemu, który polega na zapewnieniu środków do życia jednostkom, napływającym stale na rynek pracy.

Polska znajduje się właśnie w takiej sytuacji. Ze swoim przyrostem rocznym, wynoszącym 450 tys. osób, figuruje ona pod względem rozwoju demograficznego na pierwszym miejscu wśród narodów europejskich. Procesy kapitalizacyjne napotyka w Polsce na trudności, które wynikają właśnie z nieposiadania w dostatecznej ilości surowców. Trudności polskie zaostrzył fakt, że w ubiegłym wieku rozwojowi gospodarczemu Polski stawały na przeszkodzie powody natury politycznej; przyczyniły się one do tego, że wartości, wytwarzane na ziemiach polskich, szły na korzyść krajów, od których były one uzależnione.

Problem uprzemysłowienia ma znaczenie kapitalne dla kraju przeludnionego. Zapewnienie sobie surowców, niezbędnych do rozwoju przemysłu, staje się dla niego zagadnieniem życia lub śmierci. Dla Polski, której brak rezerw kapitałowych—zdobycie surowców staje się jednocześnie ważnym problemem finansowym.

Dysharmonia pomiędzy faktyczną repartycją surowców z jednej strony i zapotrzebowaniem krajów, które ich nie posiadają w dostatecznej ilości z drugiej—nie występowała nigdy ostro w okresie, gdy panował jeszcze liberalizm gospodarczy. Wymiana towarów odbywała się w tym okresie względnie swobodnie; regularne krążenie kapitałów i dostępność kredytu międzynarodowego wyrównywały, w pewnej mierze automatycznie, powstające tarcia. Poza tym emigracja łagodziła ujemne skutki przeludnienia niektórych krajów. Przed krajami tymi sprawa uprzemysłowienia nie stawała w formie kategorycznego nakazu, i zagadnienie dostępu do surowców nie występowało z obecną ostrością.

Dziś sytuacja gospodarcza jest zmieniona. Obieg kapitałów uległ zwolnieniu, zapanował silny protekcyjnizm handlowy oraz uciążliwa formalistyka celna, często mająca w koloniach cechy preferencyjne na rzecz metropolii. W końcu, terytoria, na których nadmiar ludności mógł uprzednio znaleźć nowe pole pracy, zostały zamknięte dla emigracji. W tych oto warunkach musimy dziś zająć się problemem dostępu handlowego do surowców.

Zagadnienie to, niejednokrotnie stanowiące przedmiot obrad Ligi Narodów w okresie powojennym, podniesione zostało ponownie na terenie Zgromadzenia Ligi w 1935 r. przez Ministra Spraw Zagranicznych W. Brytanii. Zdefiniował on zagadnienie to w sposób następujący: „Problem surowcowy posiada charakter raczej gospodarczy niż polityczny i terytorialny. Tego, czego należy się obawiać—to powstania monopolów eksportowych i w związku z tym pozbawienia innych państw surowców. W konsekwencji należy zagwarantować, że dystrybucja surowców nie stanie się przedmiotem niejednolitego traktowania”.

Dyskusja, która odbyła się w Lidze Narodów we wrześniu i październiku ub. r., znacznie rozszerzyła ramy tej definicji, i delegat brytyjski P. Morrisson stwierdził wówczas wyraźnie bezpośrednią łączność, istniejącą pomiędzy ścisłą kontrolą wymiany i innymi przeszkodami, stawianymi handlowi—z jednej strony,

a problemem dostępu do surowców—z drugiej. W wyniku tego udzielony Komisji Surowcowej mandat nakazuje zajmowanie się problemem „dostępu handlowego do surowców” w całej rozciągłości.

„Dostęp handlowy”, jako taki, istnieje prawie do wszystkich surowców. Jest to faktem, i temu zaprzeczyć nie możemy, jak również uważam, iż byłoby rzeczą daremną chcieć podejmować poważne studia w tej sprawie, aby dojść do wniosku, że zawsze można dostać surowce—pod warunkiem posiadania środków na ich zapłacenie.

Nie chciałbym robić porównań, ale uważam, że teza, głosząca, że rozwiązanie problemu surowcowego polegać winno na umożliwieniu nabywania surowców i usunięciu wszelkiego niebezpieczeństwa stworzenia przez kraje, posiadające surowce, utrudnień eksportowych—byłaby tak samo niesłuszna, jak twierdzenie, że nie istnieje potrzeba pomagania biednym w jakimś kraju z tą chwilą, gdy sklepy wypełnione są artykułami spożywczymi. Istota zagadnienia leży gdzie indziej. Chodzi tu mianowicie o możliwość nabywania i o możliwość płacenia w dewizach—na tym polega istota trudności i pod tym właśnie kątem Komisja winna zlecony problem zbadać. I właśnie dlatego w toku dyskusji, która miała miejsce na II Komisji Zgromadzenia Ligi Narodów, delegacja polska sugerowała poprawkę do propozycji brytyjskiej, w której chodziło o wyraźne stwierdzenie, że należy zapewnić nabywanie surowców przez kraje, które ich nie posiadają, bez zachwiania równowagi ekonomicznej i walutowej tych krajów. Istotnie, właśnie w tym widzimy niebezpieczeństwo i przyczynę zasadniczą depresji, na którą cierpimy my i inne kraje, znajdujące się w podobnej sytuacji. Zwrócono wówczas naszą uwagę na to, że poprawka ta jest zbędna, gdyż jest rzeczą zupełnie zrozumiałą, że nie można uważać za rozwiązanie możliwe do przyjęcia taki dostęp handlowy do surowców, któryby powodował niebezpieczeństwo dla równowagi walutowej danego kraju. Prosimy, aby deklaracja ta zamieszczona została do protokołu—pragnę dzisiaj fakt ten przypomnieć.

Uważam, że o ile ma się na uwadze tak pojętą definicję mandatu Komisji Surowcowej, to wkracza się od razu na właściwą drogę, jaką winny iść prace Komisji. W toku dyskusji na Komisji rzucono pytanie, czy należy uważać artykuły spożywcze za surowce. Jeżeli się zbada bilanse handlowe różnych krajów, można zdać sobie sprawę z tego, iż właśnie kraje najbogatsze importują najwięcej surowców. Kraje te importują wiele dlatego, że wzmogły one poważnie spożycie wewnętrzne. Są kraje, które importują w dużych ilościach artykuły spożywcze, gdyż spożycie najważniejszych artykułów spożywczych na głowę mieszkańca jest 5, 6 lub 7 razy większe niż spożycie w innych krajach, położonych na tym samym kontynencie. Importują one zatem surowce, które w tym wypadku szczególnym są artykułami spożywczymi, lecz fakt ten nie powoduje jakichkolwiek trudności dla ich ustroju gospodarczego i socjalnego. Powyższy względ, zdaniem moim, uzasadnia skoncentrowanie przez Sekretariat Ligi całej swej uwagi nie na sprawie ogólnego importu artykułów spożywczych, ale na tych surowcach, których zakup w obecnej sytuacji jest często niemożliwością dla krajów, które ich potrzebują, tzn. na surowcach przemysłowych. Stwierdzenie za pomocą licznych statystyk, że krajami, które sprowadzają najwięcej artykułów spożywczych,

są kraje o największym uprzemysłowieniu i największych możliwościach finansowych, byłoby może rzeczą ciekawą z punktu widzenia czysto teoretycznego, nie byłoby jednak pracą użyteczną dla praktycznych zadań Komisji Surowcowej Ligi Narodów. Dlatego wydaje mi się, że Komisja winna zająć się wyłącznie surowcami przemysłowymi, których uzyskanie jest trudne dla dużej ilości krajów.

Jako organ powołany do rozpatrzenia problemu surowców, Komisja Surowcowa otrzymała w mym przekonaniu mandat do opracowania raportu obiektywnego o trudnościach, na jakie natrafiają obecnie niektóre kraje przy zdobywaniu surowców, jak również — w ramach możliwości — ma zaproponować środki zaradcze. Nie powinna więc Komisja zajmować się zagadnieniami, które znajdują rozwiązania automatyczne w ramach obecnych międzynarodowych stosunków ekonomicznych. Na zajmowanie się problemami rozwiązanymi faktycznie nie ma czasu — i myślę, że większość członków Komisji opinię tę podzieli.

Dla jakich przyczyn pewna ilość krajów dąży od kilku lat do autarkii? Z jakich powodów kraje te — może czasami wbrew zdrowym tendencjom ekonomicznym — dążą do coraz większego stosowania namiastek, często gorszych i droższych od surowców, które mają zastąpić? Raport Sekretariatu Ligi wymienia szereg powodów, które są doskonale uzasadnione, ale które nie nadają się do dyskusji międzynarodowej. Podnosi on między innymi względy obrony narodowej. Ten problem egzystuje istotnie i byłoby daremne chcieć temu zaprzeczać, a my, Polacy, doceniamy wagę tego problemu w sposób szczególnie silny po naszych doświadczeniach historycznych. Ale to nie jest główną przyczyną, która wywołuje na ogół dążenie do autarkii. Nawet z punktu widzenia obrony narodowej byłoby bardzo często znacznie łatwiej poczynić odpowiednie zapasy surowców importowanych niż dążyć do wyprodukowania namiastek, które, tak jak już powiedziałem, są często droższe i gorsze. Jeżeli liczne kraje wchodzą nie mniej na tę drogę, to czynią to przede wszystkim z następującej przyczyny: nie są w stanie płacić w dewizach obcych za surowce. Tak wygląda istota problemu — problemu kapitałowego dla całego szeregu krajów europejskich, a może również pozaeuropejskich, pozbawionych surowców.

Zastanówmy się nad całą tą sprawą z punktu widzenia teoretycznego: jak kraj może zapewnić równowagę swego bilansu płatniczego, jaką drogą może zdobyć dewizy, potrzebne mu do zakupu surowców? Pragnę przy tym stwierdzić, iż np. dla Polski zakupy surowców wynoszą prawie dokładnie 50% sumy globalnej jej importu, tzn., że — w zależności od koniunktury i od poziomu cen — zmuszeni jesteśmy przeznaczać od ½ miliarda do 1 miliarda złotych rocznie na wydatki, związane z zakupem surowców, pokrywając je dewizami obcymi. Aby uzyskać te dewizy, istnieją dwa sposoby: albo należy zwiększyć pozycje aktywne bilansu płatniczego, albo też zmniejszyć pozycje pasywne. Jest rzeczą niesporną, że nie znajdzie się w żadnym kraju poważny ekonomista, którego zdaniem nie byłoby daleko racjonalniej i mądrzej czynić wszelkie wysiłki dla zwiększenia pozycji aktywnych bilansu płatniczego, niż ograniczać pozycje pasywne. Należy jednak wziąć pod uwagę możliwości, faktycznie istniejące w tym zakresie.

Jeżeli chodzi np. o Polskę, to przed wojną i podczas pierwszych lat powojennych równowaga społeczna,

ekonomiczna, finansowa — na terytorium, które wchodzi w skład Państwa Polskiego, opierała się na 3 następujących czynnikach: a) emigracji, b) eksporcie, c) dopływie kapitałów. Nie chcę w danej chwili mówić o pozycjach „niewidocznych” bilansu płatniczego, a więc o ruchu turystycznym, który ma doniosłe znaczenie dla krajów takich, jak np. Szwajcaria, o frachtach okrętowych, ubezpieczeniach, które to czynniki mają również pewne znaczenie, ale które reprezentują w bilansie płatniczym Polski pozycje pasywne. Czynnikiem aktywnym może być w Polsce emigracja, eksport towarów i dopływ nowych kapitałów. Te właśnie elementy w ciągu lat zapewniły równowagę naszego bilansu płatniczego. Jaka jest właściwa waga tych czynników? Jeżeli weźmie się pod uwagę emigrację, to należy stwierdzić, że przed wojną w 1913 r. przeszło 400 tys. emigrantów sezonowych wyjeżdżało regularnie co roku z Polski do innych krajów, przede wszystkim zaś do Niemiec. Poza tym przeciętnie 250÷300 tys. osób udawało się do krajów zamorskich. Emigranci sezonowi przywozili do kraju przypuszczalnie co najmniej 150÷200 miln. franków złotych rocznie. Emigranci zamorscy dopóty, dopóki utrzymywali stosunki z krajem, do czasu, gdy posiadali tu rodziny, przesyłali co roku kwotę, którą można ocenić na 250 miln. franków szwajcarskich. Ogółem emigranci zapewniali Polsce przed wojną dopływ 400+500 miln. franków złotych rocznie. Ten ruch emigracyjny nie został wznowiony natychmiast po wojnie. W rzeczywistości w okresie 2 lat po wojnie Polska była tak zdezastrowana, że sprawa emigracji nie była aktualna; ale w 1920 r. problem ten zaistniał ponownie, i to w formie ostrej. W roku tym wyjechało z Polski 116 tys. Polaków, a w 1922 r. liczba wyjeżdżających doszła do 127 tys., nie licząc robotników sezonowych, i transfer oszczędności ponownie zaczął odgrywać poważną rolę w naszym bilansie płatniczym. W 1924 r. ok. 200 tys. osób zapisało się na wyjazd z Polski, ale wówczas Stany Zjednoczone Am. wstrzymały imigrację, i liczba emigrantów obniżyła się do 74 tys. Zaczęto skutkiem tego szukać innych terenów dla emigracji. W 1926 r. liczba emigrantów podnosi się ponownie i osiąga 170 tys., a w 1929 r. dochodzi prawie do 250 tys. Następnie jednak Kanada, Niemcy, Francja zamykają kolejno granice swe przed imigracją. W 1931 r. wyjechało z Polski ok. 80 tys. emigrantów, wróciło jednak 90 tys. reemigrantów. Inaczej tę rzecz określając — bilans emigracyjny okazał się dla Polski bierny. Ostatni rok, dla którego posiadam dokładne liczby, tzn. rok 1935, wykazuje, że mieliśmy 53 800 emigrantów i 53 400 reemigrantów; należy zatem stwierdzić równowagę pomiędzy ruchem wyjeżdżających i ruchem powracających, ale ci emigranci, którzy mogą opuścić kraj, winni, stosownie do obowiązujących przepisów, posiadać obecnie kwoty pieniężne stosunkowo poważne. W ten sposób bieżący ruch emigracyjny stał się obecnie czynnikiem deficytowym w bilansie płatniczym Polski, a ubytek w stosunku do lat dawniejszych wyraża się kwotą wieluset milionów franków złotych rocznie.

Chcielibyśmy wypełnić ten deficyt przez zwiększenie naszego eksportu towarowego, a więc zastosować drugi środek klasyczny dla zdobywania dewiz. Pod tym względem Polska znajduje się w sytuacji dość pomyślnej, gdyż nie jest krajem czysto rolniczym, posiadając niektóre dziedziny przemysłu względnie rozwinięte. Nomenklatura artykułów, które Polska może eksportować, jest dość obszerna. Artykuły eksportowe

mogą być podzielone na 3 grupy: na grupę artykułów rolnych, które stanowią 50% eksportu, na węgiel, stanowiący ok. 15÷20% eksportu, oraz na pozostałe, silnie zróżniczkowane artykuły.

Nie potrzeba przypominać, co się stało z możliwościami zwiększenia eksportu rolnego. Każdemu wiadomo, że najbogatsze rynki zostały zamknięte. Niemcy, które w ciągu lat spożywały prawie połowę naszego eksportu rolnego, poważnie zmniejszyły swój import. Eksport nasz do tego kraju spadł z 50% do ok. 20%. Obecnie, gdyśmy wznowili normalne stosunki gospodarcze z Niemcami, eksport rolny z Polski do Niemiec osiągnął ok. 40% kwoty poprzedniego eksportu. Zjednoczone Królestwo Brytyjskie, które było po zamknięciu głównych rynków kontynentalnych najważniejszym nabywcą wieprzy i bekonów, głównego naszego rolnego artykułu eksportowego, zamknęło i skontyngentowało swój rynek, co spowodowało skurczenie się eksportu o 40%. Chociaż londyński rynek jest otwarty dla innych artykułów—trudno jest myśleć o zwiększeniu eksportu, a to z tego powodu, że nasz bilans handlowy z Anglią i tak jest uważany przez tę ostatnią za zbyt dla nas korzystny. Inne kraje europejskie zastosowały ze swej strony cały szereg środków, hamujących import rolny, w szczególności ustaliły opłaty celne prohibicyjne, które przewidują dla niektórych artykułów stawki, dochodzące do 80% ich wartości. Z tego widać, że przyływ dewiz do krajów, eksportujących produkty rolne, nie może być w tych warunkach poważniejszy. Należy brać pod uwagę również i drugi czynnik. W istocie, eksport rolny nie tylko stał się deficytowy, lecz w dodatku kraje importujące oświadczyły, zresztą może słusznie z ich punktu widzenia, że nie chcą one tylko kupować, lecz pragną również sprzedawać. W konsekwencji coraz częściej kraje europejskie importujące żądały równoważenia w granicach możliwości bilansów handlowych z krajami, eksportującymi produkty rolne. Było więc niemożliwością w tych warunkach uzyskanie z tego źródła nadwyżki dewizowej na zakup surowców.

O ile chodzi o węgiel—drugą grupę artykułów wywozowych Polski, zaczęliśmy na dużą skalę jego eksport, szczególnie do krajów skandynawskich, ale bardzo prędko rynki te zostały zamknięte na skutek zawarcia umów ze Zjednoczonym Królestwem. Według brzmienia tych umów, kraje skandynawskie zobowiązały się do nabywania od Zjednoczonego Królestwa większej części potrzebnego im węgla. Eksport węgla jest w chwili obecnej ściśle skontyngentowany.

Nie potrzebuję chyba dalej udowadniać, że stało się niemożliwością dla Polski uzyskanie w Europie dewiz, niezbędnych do zakupu surowców, pochodzących w większej części z krajów zamorskich, które kupują tylko niewiele u nas. Pojęcie czynnego bilansu handlowego przestało istnieć w ciągu tych ostatnich lat. Fakt ten przeetrącił stan równowagi, który polegał na tym, że przez wiele lat mieliśmy nadwyżki w obrocie z krajami europejskimi, które przeznaczaliśmy na zakup surowców zamorskich i egzotycznych.

Polska mogła wreszcie równoważyć swój bilans płatniczy w oparciu o dopływ nowych kapitałów. Jest ona krajem, który potrzebuje wielkich inwestycji, wielkich kapitałów zagranicznych. Z tych też powodów Polska w ciągu 6 lat trwania kryzysu broniła się przed wprowadzeniem ograniczeń dewizowych. Istotnie, aż do maja 1936 r. rynek dewiz był całkowicie wolny. Myśleliśmy, że w ten sposób przyciągnięto do Polski nowe

kapitały, które ułatwią zrównoważenie bilansu płatniczego. Nadzieje te nie spełniły się jednak. Straciliśmy w tych warunkach w latach kryzysowych nie mniej niż zł 1 mild., których odpływ przyczynił się do pomniejszenia rezerwy złota i dewiz Banku Polskiego. W konsekwencji, trzeba było uciec się do polityki klasycznej deflacji, która skazała bardzo znaczny odsetek naszych robotników przemysłowych na bezrobocie w ciągu 5 lub 6 lat. Ten klasyczny środek nie przyniósł nam jednak również pożądanego rozwiązania problemu.

W tych warunkach nie było innego wyjścia, jak tylko dążyć do zmniejszenia biernych pozycji naszego bilansu płatniczego. Czyż można mieć za złe krajowi, który, nie mając środków na płacenie za surowce zagraniczne, stara się produkować surogaty krajowe, które są często i gorsze i droższe od zagranicznych, ale które nie powodują odpływu dewiz? Jestem przekonany, że dla kraju, który nie może sobie pozwolić na sprowadzanie surowców z zagranicy—sprawa posługiwania się surogatami jest koniecznością, a nie kwestią polityki czy sympatii dla systemu samowystarczalności.

Zresztą, z chwilą, gdy wchodzi w grę brak dewiz, każdy rząd musi się zastanowić nad możliwością zredukowania importu towarów, bez których może się obyć. Jest rzeczą oczywistą, że każdy kraj może dążyć do ograniczenia importu różnych grup importowanych artykułów. Na przykład, kraj, importujący artykuły spożywcze, może nieraz ograniczyć import tych właśnie artykułów, i wypadki takie faktycznie miały i mają miejsce. Muszę dodać, że eksporterzy artykułów rolniczych ponieśli w tego rodzaju wypadkach przykre skutki. Wobec tego jednak, że większość krajów kontynentu europejskiego wytwarza u siebie 80÷90% niezbędnych dla własnego użytku artykułów spożywczych—ograniczenie importu powoduje zmniejszenie się spożycia w krajach importujących o zaledwie 10—15%, a więc w proporcji, z którą przeważnie można się pogodzić.

Oprócz tej, są jeszcze dwie inne ważne kategorie artykułów, importowanych w różnych ilościach przez poszczególne kraje. Są to—po pierwsze—narzędzia produkcji, a — po drugie—surowce. W kraju takim, jak Polska, gdzie ludność szybko wzrasta, z roku na rok istnieje konieczność stworzenia zatrudnienia dla ok. 200 czy 250 tysięcy osób, przesiedlających się ze wsi do miast. Trzeba przeto stwarzać nowe warsztaty pracy. Wobec tego zaś, że wytwórczość w dziedzinie narzędzi pracy i produkcji nie jest jeszcze w Polsce całkowicie rozwinięta—konieczne jest zarezerwowanie odpowiedniej ilości dewiz na import artykułów, należących do tej kategorii. Zajęcie takiego stanowiska jest nieuniknione, gdy za importowane narzędzia produkcji i surowce przeważnie trzeba płacić gotówką i dewizami.

Oczywiście, są kraje, które już wytwarzają same potrzebne im narzędzia produkcji. Do krajów takich należy Japonia, która 80% swych środków importowych przeznacza logicznie na import surowców.

Jakie środki mogłyby się przyczynić do polepszenia istniejącego stanu rzeczy? Sądę, że to pytanie stanowi winno dla Komisji Surowcowej najistotniejszy problem. Jestem zdania, że istnieją 3 kategorie środków zaradczych, które mogą służyć temu celowi: środki, którymi rozporządza każde państwo w zakresie wewnętrznym, środki, płynące z umów dwustronnych, i wreszcie środki o charakterze międzynarodowym. W praktyce—pierwsza kategoria sposobów znajduje swój wyraz w wyścigu

ku samowystarczalności. Jest rzeczą oczywistą, że kraj taki jak Polska, która nie jest zresztą wyjątkiem pod tym względem, zasobny w siłę roboczą, ale pozbawiony kapitałów—musi uciekać się do zmniejszenia zbędnego importu pomimo wszelkich niedogodności, jakie dążenie do systemu samowystarczalnego za sobą pociąga.

Druga kategoria środków polega na zawieraniu umów dwustronnych. Do sposobu tego uciekano się często. W każdym kraju istnieje ekipa specjalistów, która przez cały rok przygotowuje traktaty na coraz to nowych zasadach. W ten sposób udaje się utrzymać obroty na poziomie stosunkowo wysokim. Polska może sprzedawać swoje towary tylko tym krajom, które chcą je kupować, ale, niestety, nie są to właśnie kraje, które posiadają surowce. Można zawierać umowy z większą częścią krajów europejskich w sprawie dostawy towarów, w których imporcie te kraje są zainteresowane. Środki, płynące z tytułu polskiego eksportu, są obracane na zakup towarów w tych krajach oraz, w znacznej mierze, na zakup narzędzi produkcji.

W ten sposób, bardzo często nie pozostaje dostateczna nadwyżka na zakup surowców w krajach, które te surowce posiadają, a które nie importują towarów polskich dla tej prostej przyczyny, że ich nie potrzebują. Niewiele więc da się zrobić za pomocą środków wewnętrznych i w zakresie umów bilateralnych. Pozostają środki o zasięgu międzynarodowym. Powinno się im poświęcić specjalną uwagę. Czy istnieją sposoby poprawienia i polepszenia sytuacji w drodze działań międzynarodowych? Moim zdaniem, można je znaleźć.

Chodzi tu przede wszystkim o zagadnienie finansowe i dla zagadnienia tego należałoby znaleźć załatwienie bardziej zadowalające i skuteczne niż dotychczas. Nie będę wchodzić w szczegóły, pragnę tylko zaznaczyć, że należałoby zastanowić się nad sposobem finansowania zakupu surowców. Również możnaby rozpatrzyć sprawę zorganizowania odpowiedniego kredytu i rozrachunku wielostronnego.

Można także zastanowić się nad możliwością ułatwienia zakupu narzędzi produkcji dla zwolnienia dewiz na zakup surowców. Propozycja w tym sensie była już zresztą wysunięta w Lidze Narodów przed kilku laty.

Są to wszystko sposoby, które można jedynie na razie zarejestrować, ale które powinny być dokładnie przestudiowane. W gruncie rzeczy chodzi o jeden tylko problem, mianowicie o problem zapewnienia wszystkim zainteresowanym równowagi bilansów płatniczych. Problem ten, jako międzynarodowy, może znaleźć załatwienie tylko na płaszczyźnie międzynarodowej.

Obok tych środków, wchodzących w orbitę zagadnień finansowych, istnieją inne, popierane przez przedstawiciela Japonii, a które wchodzi w zakres polityki kolonialnej. Nie mówiąc o lepszym terytorialnym rozdziale kolonij—problemie ważnym, ale którym Komisja Surowcowa nie ma się zajmować—można jednak wziąć pod rozwagę inne ciekawe rozwiązania. Ekspert brytyjski wymienił politykę „drzwi otwartych”, mówiąc, że Zjednoczone Królestwo byłoby gotowe przedyskutować szczegółowo tę kwestię. Powinno się rozważyć, czy podobne rozwiązania nie ułatwiłyby krajom, potrzebującym surowców, nabywania ich w koloniach,

do których nie mogą trafić ze swym towarem przy obecnie istniejącym systemie preferencji dla metropolii.

Przedstawiciel Japonii w Komisji Surowcowej oświadczył, że należałoby upoważnić kraje, nie posiadające surowców, do eksploatawania pewnych terytoriów, niedostatecznie wyzyskiwanych gospodarczo przez państwa posiadające—z braku kapitałów lub siły roboczej. Jest to, moim zdaniem, sugestia, mogąca doprowadzić do ciekawych wniosków.

Sądzę, że chcąc uniknąć niepowodzenia, Komisja Surowcowa w swej pracy winna się wystrzegać dwóch grozących jej niebezpieczeństw: z jednej strony—zbytniego upraszczania problemu, który ma przestudiować, z drugiej strony—zbytniego jego komplikowania. Zbędne uproszczenie polegałoby na ograniczeniu prac do prawnej strony problemu, tj. do wyjaśnienia, czy istnieją ograniczenia eksportowe, utrudniające dostęp do surowców. Powiedziałem już, że badania i wnioski, dotyczące rzeczywistych lub teoretycznych niebezpieczeństw, które mogłyby wynikać z ograniczeń eksportu i sprzedaży przez kraje, posiadające surowce, nie posiadają praktycznego znaczenia. Jednak i zbytne komplikowanie problemu utrudniłoby dojście do praktycznego rezultatu. Za takie komplikowanie należałoby, moim zdaniem, uznać szczegółowe badanie poszczególnych surowców, a zwłaszcza artykułów spożywczych, zestawianie zbyt licznych statystyk itd. Nie jestem chyba zbyt wielkim pesymistą, stwierdzając, że podobne usiłowania, podjęte w 1933 r. na Międzynarodowej Konferencji Gospodarczej w Londynie, nie dały żadnego pozytywnego rezultatu.

Zdaniem moim, należy zbadać powody, dla których pewne kraje nie mogą dostać surowców, których potrzebują, i w konsekwencji muszą uciekać się do polityki, którą nazywamy polityką autarkiczną; należy poszukać przyczyn, dla jakich pewne kraje nie mają możliwości rozwiązania niektórych problemów socjalnych (przeludnienie itd.), gdy jednocześnie istnieją terytoria nie zamieszkałe oraz bogactwa jeszcze nie eksploatowane.

W związku z tym należałoby dla kontynuowania prac Komisji Surowcowej powołać do życia dwie podkomisje, z których jednej byłoby powierzono badanie środków natury finansowej, drugiej—środków natury kolonialnej. Sądzę, że rozważywszy szczegółowo te dwa problemy, doszłoby się do rozwiązań, dających się zastosować do wszystkich surowców; w każdym razie prace tych podkomisji umożliwiłyby użyteczne kontynuowanie prac samej Komisji Surowcowej. Komisja nie powinna zajmować się tylko statystykami, już zestawionymi i mówiącymi w najlepszym razie o tym, co było; nie trzeba myśleć wyłącznie o przeszłości, ale raczej skierować myśl ku przyszłości.

Pierwszy to raz od wielu lat Liga Narodów rozważać ma tak ważny problem gospodarczy i społeczny. Podejmuje ona te studia po doznaniu licznych niepowodzeń w zakresie międzynarodowych poczynań gospodarczych w latach kryzysu. Wydaje się, że wola skierowania prac Komisji Surowcowej w kierunku konkretnych i pozytywnych rezultatów i unikania obu niebezpieczeństw, o których wspominałem, jest obowiązkiem wszystkich członków Komisji.

Adam Rose

O „KONWERSJĘ” POGLĄDÓW O KONWERSJI

W DYSKUSJI na aktualne tematy finansowo-gospodarcze wybiło się na naczelne miejsce zagadnienie konwersji polskich zagranicznych pożyczek dolarowych. Sprawa ta, niewątpliwie niezwykle ważna, żywo omawiana jest na łamach zarówno prasy codziennej jak i fachowo-gospodarczej. Można by powiedzieć, że mało jest spraw, wywołujących tak namiętne dyskusje, pociągające za sobą stan podniecenia w opinii publicznej, który nie zawsze sprzyja rzeczowości samej dyskusji.

Pokłosie publicystyczne dookoła tego zagadnienia zdaje się całkowicie usprawiedliwiać to nasze twierdzenie. Mamy do czynienia z krzyczącymi tytułami, które najniepotrzebniej usiłują szerzyć sugestię krzywdy, jaka dotknęła polskich posiadaczy papierów dolarowych. Nawet w prasie, którą zwykliśmy traktować jako prasę poważną, mamy do czynienia z argumentami, zaczerpniętymi z arsenału rozważań mocno teoretycznych, oderwanych nie tylko od istotnego podłoża układu, jaki delegacja polska pod przewodnictwem Prof. A. Krzyżanowskiego zawarła w New Yorku, lecz również od podłoża tej rzeczywistości ekonomicznej i finansowej, w której świat cały i Polska od szeregu lat muszą się obracać. Nie brak też w tej, zdawałoby się, poważnej prasie twierdzeń, sugestyj i argumentów, które napewno nie sprzyjają rzeczowemu wyświetleńiu sprawy, jak np. twierdzenie dwutygodnika „*Polityka Gospodarcza*”, że poszukiwacze lokaty „zostali ukarani”, bądź artykuły „*Czasu*”, sugerujące, że ostatnia konwersja jest „rodzajem podatku, nałożonego na tych, którzy swe oszczędności lokowali w papierach państwowych”, chęć „uderzenia po kieszeniach tych, którzy szczęśliwy los wynieśli z krzysu” itd. Zapewne wskutek takiego poziomu dyskusji poczuł się uprawnionym do zabrania krytycznego głosu również „*Tygodnik Ilustrowany*” w artykule pt. „Nieszczęśliwe ułatwienie sprawy”. Dłaczę go bowiem i to pismo, służące celom literackim i kulturalnym, miało w tej atmosferze pozostać w tyle i nie zajrzeć zawistnym okiem ostatnich mohikanów liberalizmu w dziedzinę wiedzy finansowo-gospodarczej.

Pismo nasze omawiało już motywy i warunki układu Prof. Krzyżanowskiego oraz konwersji, która zostanie zaproponowana obywatelom polskim w następstwie uchwalonego już przez Sejm i Senat projektu odnośnej ustawy. Jeżeli powracamy obecnie do tej sprawy, to dlatego właśnie, aby wyjaśnić szereg kwestyj, postawionych w związku ze sprawą konwersji w naszym rozumieniu w sposób niewłaściwy, najnieśluszej i najniepotrzebniej zaciemniający charakter nowej operacji finansowej ze szkodą właśnie (przez te krzyczące tytuły!) dla przyszłości polskiego rynku kredytowego i dla posiadaczy polskich państwowych papierów procentowych.

Dla właściwego zrozumienia tej operacji należy pamiętać, że w sprawie, o którą idzie, mamy do czynienia z dwoma zagadnieniami. Pierwsze zagadnienie — to u k ł a d, zawarty w formie ogłoszenia w dn. 24/II 1936 r. komunikatów delegacji polskiej i delegacji „Foreign Bondholders Protective Council”, dotyczących obsługi obligacji dolarowych. Drugie zagadnienie — to uchwalona przez Izby Ustawodawcze u s t a w a pod nazwą „ustawy o konwersji i zamianie obligacji” pożyczek państwowych, samorządowych i gwaran-

towanych przez Skarb Państwa, wypuszczonych w walutach obcych”. Oba te akty, wiążące się z sobą, wpływają z nieco odmiennych motywów, i dlatego, naszym zdaniem, należy je rozpatrzeć po kolei.

Na Komisji Budżetowej Sejmu dostatecznie wyraźnie i przekonująco wyjaśnione zostały motywy i cele pierwszego z tych aktów, tj. układu Prof. Krzyżanowskiego. Dadzą się one streścić w sposób następujący: Od szeregu lat nasz bilans płatniczy wykazuje niedomagania. Główne pozycje przychodowe w tym bilansie, jakimi są saldo bilansu handlowego, przekazy emigrantów, kredyty długoterminowe i usługi komunikacyjne, zmniejszyły się z zł 767 miln. w 1933 r. do zł 115 miln. w 1935 r. Jednocześnie mieliśmy do czynienia ze stałym odpływem kredytów krótkoterminowych i wypompowywaniem z kraju złota i dewiz w postaci przekazywania zagranicę tzw. korzyści majątkowych. Nasz bilans płatniczy w tych warunkach kształtował się ujemnie i gdyby nie wprowadzone w końcu kwietnia ub. r. ograniczenia dewizowe, zostalibyśmy bez kilograma złota w naszej instytucji emisyjnej. Regulamentacja dewizowa zahamowała proces ucieczki złota za granicę, wytworzyła jednak szereg nowych nieuniknionych trudności, które trzeba było usuwać w drodze negocjacji z poszczególnymi krajami, a zwłaszcza z tymi, z którymi saldo obrotów towarowych było dla nas dodatnie. Ograniczenia dewizowe stosunkowo silnie dotknęły Stany Zjednoczone, gdyż w stosunku do tego kraju mieliśmy największe płatności finansowe. Tymczasem nasze stosunki handlowe ze Stanami Zjednoczonymi poczęły ulegać zmianie w tym sensie, że bilans handlowy między Polską i Stanami Zjedn. kształtował się począł na poziomie równowagi. Gdyby z wierzycielami amerykańskimi nie zostały podjęte negocjacje, zmierzające do uregulowania sprawy transferu, wzrastający eksport towarowy Polski do Stanów Zjedn., wiążący się m. inn. z sytuacją szerokich rzesz rolniczych (bekony i przetwory zwierzęce), mógłby ulec zahamowaniu. W tych warunkach stało się rzeczą konieczną przywrócenie w stosunkach ze Stanami Zjedn. ograniczonego i dostosowanego do naszych możliwości transferu. Układ, zawarty w tej sprawie przez Prof. Krzyżanowskiego, zadośćczyni temu postulatowi, przywracając częściowy transfer w wysokości 35% wartości 3 względnie 2 najbliższych kuponów od polskich zagranicznych pożyczek dolarowych, bądź też przewidując możliwość spłacenia tych kuponów na życzenie posiadaczy w całej nominalnej wartości nowymi zobowiązaniami 3%-owymi, płatnymi po 20 latach.

Jeśli te — jak powiedzieliśmy — niewątpliwie przekonujące motywy i cele zawartego w New-Yorku układu ma się na uwadze, staje on w zupełnie innym świetle, aniżeli usiłowała go postawić bądź nie orientująca się w tych motywach dostatecznie, bądź — niestety — nieraz złą wolą ożywiona dyskusja publicystyczna, o której mówiliśmy na wstępie.

Nieistotnym zupełnie wydaje się przede wszystkim postawiony m. in. przez „*Politykę Gospodarczą*” zarzut kierowania się przy zawarciu układu jedynie ciałnym interesem Skarbu Państwa, zamykającego rzekomo oczy na istotną wartość rynku kapitałowego, jako źródła kredytów dla Państwa, oraz cały wywód tego pisma o klasycznej konwersji, jako jedynie zdol-

nej zabezpieczyć przyszłe interesy kredytowe kraju. Nie należy zapominać, że żyjemy, pracujemy i musimy zabezpieczyć rozwój gospodarstwa narodowego w warunkach zgoła nienormalnych. Nikt nie twierdzi, aby przymusowość w regulowaniu stosunków kredytowych była rzeczą najlepszą. Jeżeli Polska wraz z innymi krajami uciekała się do takiej przymusowości, to chyba dostatecznie już jasne jest, że uczyniła to powodowana tylko stanem wyższej konieczności.

Jeżeli atakuje się dziś układ z reprezentacją wierzycieli amerykańskich, który—nota bene—przez tych wierzycieli został zaakceptowany i uznany na ogół za korzystny, szermując argumentem, że podważa on kredyt Państwa, to nie należy zapominać, że z tych samych racyj za podważające ten kredyt uznane być mogą wszystkie dokonane dotychczas—jeszcze raz podkreślamy: nie tylko w Polsce—mniej lub bardziej przymusowe regulacje przedkryzysowych zadłużeń w stosunkach państwowych i prywatnych. Z tych samych racyj dokonana w październiku 1934 r. konwersja długów rolniczych mogłaby być uznana za operację, podważającą przyszły kredyt dla polskiego rolnictwa.

Ostatni układ nowojorski daleki jednak jest od wszelkiej przymusowości. Przeciwnie—musi być on uznany jako o s ł a b i e n i e tej p r z y m u s o w o ś c i, w jakiej znalazł się wierzyciel amerykański w związku z zawieszeniem przez Polskę transferu, i chyba tylko na dobro Polski można zaliczyć, że po zawieszeniu transferu, jako wyższej dla kraju konieczności, nie idziemy drogą, zastosowaną przez niektóre inne kraje, a w bezpośrednich negocjacjach z wierzycielami zagranicznymi staramy się znaleźć i wytworzyć warunki, umożliwiające przywrócenie transferu w rozmiarach możliwych do poniesienia przez polskie gospodarstwo. Nie należy zapominać, że gdybyśmy chcieli konwertować nasze długi zagraniczne metodami klasycznymi, a więc spłacić pożyczony kapitał, aby uwolnić się od niemożliwych do ponoszenia w dzisiejszych warunkach odsetek, musielibyśmy dla samych 5 pożyczek, tj. 6% dolarowej z 1920 r., 8% dillonowskiej z 1925 r., 7% stabilizacyjnej z 1927 r. oraz 7% śląskiej i warszawskiej, posiadać w rezerwie złota i w dewizach na taką klasyczną konwersję ok. zł 580 miln. I nikt chyba nie przypuszcza, że w dzisiejszych warunkach na międzynarodowych rynkach kredytowych moglibyśmy otrzymać nową pożyczkę na dokonanie takiej konwersji.

W warunkach międzynarodowych i wewnętrznych, w jakich żyjemy, trzeba sobie zdać sprawę, że na tzw. klasyczne konwersje nie ma miejsca. I trzeba sobie wyjaśnić, a jednocześnie umieć wytłumaczyć, że te konwersje, jakie przeprowadzamy, nie oznaczają bynajmniej zamknięcia w przyszłości rynku kredytowego dla Państwa, czy dla prywatnych osób gospodarujących. Jeżeli tylko przez zabiegi, które stosujemy, przedsiębiorstwa i gospodarstwa powrócą do rentowności, zjawiają się napewno możliwości nowych kredytów. Jest rzeczą wysoce charakterystyczną, że na rynku amerykańskim kursy tych obligacji, które przeszły przez konwersję, są znacznie wyższe od tych, których konwersja nie dotknęła. Ludzie w Stanach Zjedn. zrozumieli, że nie jest korzyścią i premią wysokie oprocentowanie, ale przeciwnie—niskie oprocentowanie, zapewniające, że dłużnik przy ogólnym spadku rentowności będzie mógł to oprocentowanie zapłacić i wykonać amortyzację.

Nie należy zapominać wreszcie, gdy się mówi o przyszłości kredytów w Polsce i z a u f a n i u do

Państwa, że Polska jest jednym z krajów, które najdłużej wywiązywały się w pełni ze swych zobowiązań wobec wierzycieli zagranicznych i krajowych, a wielkimi ofiarami dla utrzymania stałości waluty najlepiej chyba udokumentował, że na zaufanie to zasługuje.

I tutaj od wierzyciela zagranicznego, w związku z układem nowojorskim, przejdźmy do w i e r z y c i e l a k r a j o w e g o. Najczęściej i najostrzej formułowanym zarzutem jest zarzut pokrzywdzenia przy tym układzie krajowych posiadaczy polskich zagranicznych pożyczek dolarowych i strat, które posiadacze ci ponieśli. Nie można oczywiście negować, że każda konwersja, wyrażająca się w obniżeniu odsetek papierów jest „stratą” dla posiadaczy tych papierów. Ale i tutaj wydaje nam się, że oświecenie zagadnienia tych strat zostało mocno przejasnione, a sprawa—postawiona na niewłaściwym gruncie.

W toku dyskusji na komisjach budżetowych Sejmu i Senatu zostało już dostatecznie wyjaśnione, że układ nowojorski daleki był od jakiegokolwiek chęci pokrzywdzenia polskich posiadaczy. Wierzyciel polski—jak to słusznie podkreślił w swym referacie Senator Fudakowski—kupując polskie papiery zagraniczne, wszedł w prawa i w obowiązki wierzyciela zagranicznego. Przy zawieraniu układu zasadniczym warunkiem, stawianym przez reprezentację wierzycieli amerykańskich, było kategoryczne żądanie, że żaden wierzyciel nie może być uprzywilejowany w stosunku do wierzyciela amerykańskiego. Zasada ta została m. in. podkreślona w komunikacie delegacji „Foreign Bondholders Protective Council”. Już ten sam choćby moment dostatecznie sprawę wyjaśnia. Posiadacze krajowi, którzy weszli w prawa i obowiązki wierzyciela zagranicznego, nie mogli przy inkasowaniu 3 najbliższych kuponów uzyskać więcej niż to, na co zgodzili się wierzyciele amerykańscy, a więc albo 35% wartości kuponu, albo tzw. „funding bonds”. Inaczej układ nie doszedłby do skutku. Faktycznie posiadacze krajowi znaleźli się, jeśli chodzi o te 3 kupony, w korzystniejszej sytuacji, gdyż z 5 pożyczek dolarowych, znajdujących się w rękach publiczności polskiej, zdążyli oni w stosunku do 4 pożyczek zainkasować jeden kupon przy pełnym oprocentowaniu—na skutek przeciągania się pertraktacji w Stanach Zjednoczonych.

Nieprawdziwe jest również twierdzenie, jakoby posiadacze krajowi mieli być pokrzywdzeni w stosunku do zagranicznych ze względu na to, że ci ostatni mają jeszcze do wyboru trzecią ewentualność, jaką jest zainkasowanie kuponów w dotychczasowej wysokości w złotych polskich na rachunki zablokowane. Zarzut taki, który podniesiony został na łamach bardzo wielu czasopism, polega na nieporozumieniu. Mechanizm obsługi kuponów od polskich zagranicznych pożyczek dolarowych wygląda w ten sposób, że należność za te kupony przekazywana jest na z b i o r o w y rachunek zablokowany, którym dysponują agenci fiskalni pożyczek. Kto się nie zgłosi i nie wyrazi zgody na podjęcie zgodnie z układem 35% wartości kuponu, bądź funding bonds'ów—tego pieniądze, odpowiadające w złotych równowartości kuponów, spoczywać będą na rachunku zablokowanym, i nikt—czy to wierzyciel zagraniczny, czy krajowy—tych pieniędzy nie może otrzymać.

A czyż można istotnie mówić o stratach posiadaczy krajowych w związku z zawartym układem—w tych granicach, w jakim straty te zostały sprezentowane publiczności polskiej?

Dalecy jesteśmy od formułowania zarzutów pod adresem tych obywateli krajowych, którzy skupywali za granicą polskie pożyczki zagraniczne. Może być rzeczą sporną, czy czynili oni dobrze, czy źle. Bezsporne jest natomiast, że kupowano te pożyczki po kursie w znakomitej większości wypadków znacznie niższym od kursu emisyjnego. Bezsporne jest, że kupowano te pożyczki nietyle z pobudek patriotycznych, ile ze względu na ich wysoką rentowność, mierzoną niskim kursem giełdowym i stosunkowo wysokim, jak na obecne warunki, oprocentowaniem, a niekiedy—bądźmy szczerzy—powodując się większym zaufaniem do waluty zagranicznej.

Jeżeli mówi się, że posiadacze krajowi stracili już raz kupując te pożyczki na skutek dewaluacji dolara, to ponieśli konsekwencje „konwersji”, dokonanej przez Prezydenta Roosevelta. I wtedy nie protestowali, gdyż nikt ich do tego kupna nie namawiał. Zresztą na dewaluacji dolara w tym znaczeniu nie stracili posiadacze najczęściej repatriowanej do kraju pożyczki stabilizacyjnej, która była wielowalutowa. Dopiero dewaluacja na jesieni ub. r., dokonana przez kraje bloku złotego, przyniosła im te straty—tym mniejsze zresztą, że Rząd Polski zastosował wówczas do posiadaczy krajowych wypłatę według kursu waluty najmniej zdeprecjonowanej, aczkolwiek mógł uregulować tę sprawę inaczej. Ale i wtedy protesty nie odezwały się, gdyż nie miałyby one żadnego uzasadnienia. Czyż więc dopiero układ Polski—kraju, który utrzymał stałość swego pieniądza—z wierzycielami amerykańskimi, wywołany chęcią częściowego przywrócenia transferu i koniecznością zmniejszenia wydatków na obsługę długów zagranicznych, jak również dążeniem do utrzymania stosunków handlowych i finansowych Polski ze światem, ma dopiero wywoływać te protesty?

Zresztą, skoro mowa o stratach dla posiadaczy polskich, należy mieć na uwadze i inne jeszcze momenty. Strata dla posiadacza papieru procentowego wynika albo wskutek spadku kursu giełdowego papieru, albo zniżki oprocentowania. Strata na kursie jest zawsze aproksymatywna. Jeżeli ktoś inwestuje w papier, aby otrzymać rentę, otrzymuje ją niezależnie od kursów. Jeżeli odczeka terminu wykupu—otrzyma z powrotem swój kapitał, gdyż kursy zawsze rosną przy zbliżaniu się tego terminu, niekiedy nawet przekraczając kurs emisyjny. Gdy ktoś natomiast kupuje papier nie dla celu otrzymania renty, ale na spekulację—gdy kursy się załamią, musi ponosić konsekwencje gry.

Posiadacz krajowy, który kupował polskie zagraniczne papiery dolarowe, jeśli nie kupował ich dla celów spekulacyjnych, nie traci jeszcze przez spadek kursu na kapitale, a tylko na różnicy oprocentowania.

Dla zilustrowania sytuacji krajowych posiadaczy papierów dolarowych w związku z układem amerykańskim oraz proponowaną konwersją można wziąć przykład najbardziej rozpowszechnionego w Polsce papieru dolarowego, a mianowicie 7% pożyczkę stabilizacyjną.

Większość posiadaczy tego papieru nabywała go po kursie wahającym się przeciętnie $55 \div 60\%$ nominalu, co odpowiada kursowi w złotych $490 \div 534$. Rentowność tego papieru przy wypłacie kuponu w dolarze złotym wynosiła w tych warunkach $12.7\% \div 11.6\%$, a następnie—po przejściu do wypłaty kuponu według kursu guldena holenderskiego— $10.2\% \div 9.3\%$. Rentowność ta przewyższała jeszcze znacznie rentowność państwowych papierów złotych, wynosząc ok. 8%.

Rentowność pożyczki stabilizacyjnej, nabytej po kursie $55 \div 60\%$, wynosić będzie w warunkach zaproponowanych w Ameryce (opłata w gotówce 35% kuponu) $3.5\% \div 3.2\%$. Natomiast rentowność jej po konwersji na warunkach uchwalonej przez Sejm i Senat ustawy wyniesie dla posiadaczy krajowych, w zależności od kursu nabycia $6.7 \div 6.1\%$. W ten sposób rentowność tej pożyczki nie będzie wiele odbiegać od rentowności rynkowej innych papierów państwowych.

Powiedzieliśmy, że należy odróżnić zagadnienie układu, zawartego w Ameryce, od zagadnienia konwersji, która zaproponowana została obywatelom polskim na warunkach powyżej wspomnianej ustawy. Jeżeli zasadniczym celem układu była chęć ułożenia bardziej normalnych stosunków Polski ze Stanami Zjedn. i przywrócenie ograniczonego i możliwego w warunkach naszego bilansu płatniczego transferu, bez jakiegokolwiek myśli o „uderzeniu” w posiadaczy polskich, nałożenia na nich „podatku” czy „grzywny” za lokatę kapitałów w papierach dolarowych, a straty dla nich, zresztą aproksymatywne, były tylko nieuniknioną konsekwencją związania się z papierem zagranicznym—to ustawa konwersyjna ma cele i motywy zupełnie innej i bardziej wewnętrznej natury. W wytworzonych na rynku polskim warunkach przez układ amerykański zmierza ona właśnie do roztoczenia opieki nad polskim rynkiem pieniężnym i niewątpliwie poprawia sytuację posiadaczy polskich w porównaniu z sytuacją, wytworzoną przez układ. To jest jej pierwszy cel zasadniczy. Drugim celem, drugą myślą ustawy jest utworzenie drogi do zasadniczej i koniecznej konwersji państwowych obligacji dolarowych na rynku amerykańskim.

Co bowiem daje ta ustawa?

Zabezpiecza ona przede wszystkim posiadaczom polskim minimalny kurs wykupu oraz premię wykupu—jeżeli taką premię przewidują warunki emisji danego papieru. Dla pożyczki stabilizacyjnej kurs wykupu wynosić będzie nie niżej $\text{zł } 7.04$ za $\text{\$ } 1$, dla obligacji 6% pożyczki dolarowej z 1920 r. $\text{zł } 6$ za $\text{\$ } 1$ (specjalna premia ze względu na bliski termin amortyzacji), a dla innych papierów— $\text{zł } 5.30$ za $\text{\$ } 1$, co odpowiada obecnej jego relacji do złotego. Jeżeli zważy się, co powyżej już podkreśliliśmy, że Państwo Polskie nie ma ani obowiązku, ani możliwości naprawiania obywatelom straty, którą ponieśli oni wskutek dewaluacji walut zagranicznych, należy uznać, że wykup, jaki zaproponowany zostanie posiadaczom krajowym, jest zaproponowany sprawiedliwie i niewątpliwie korzystnie.

Po drugie, ustawa zabezpiecza posiadaczom krajowym możliwość uzyskania znacznie wyższego oprocentowania w porównaniu z warunkami układu dla 3 najbliższych kuponów. Dla poszczególnych pożyczek sprawa ta przedstawia się, jak następuje:

Dla 6% pożyczki dolarowej z 1920 r. posiadacz krajowy w wypadku inkasowania kuponu w 35% jego wartości (zgodnie z układem) otrzymałby za kupon $\text{zł } 5.56$; przy skonwertowaniu na $4\frac{1}{2}\%$ nową pożyczkę państwową na warunkach ustawy otrzyma on za kupon $\text{zł } 11.93$.

Inkaso 35% wartości kuponu przy 7% pożyczce stabilizacyjnej dałoby posiadaczowi krajowemu $\text{zł } 8.60$ za kupon; w wypadku skonwertowania obligacji na $4\frac{1}{2}\%$ papier państwowy otrzyma on $\text{zł } 16.32$.

Dla 7% pożyczki warszawskiej i śląskiej 35% wartości kuponu wynosi $\text{zł } 6.49$; przy skonwertowaniu na nowy papier kwota za ten kupon podnosi się do $\text{zł } 12.15$.

Wreszcie, dla 8% pożyczki dillonowskiej suma ta podnosi się z zł 7.42 do zł 12.51.

Nie ulega więc wątpliwości, że ustawa daje poważną poprawę sytuacji posiadacza pożyczek dolarowych w porównaniu z sytuacją, wytworzoną przez układ. Aczkolwiek ta nowa sytuacja jest gorsza w porównaniu z sytuacją sprzed zawieszenia transferu, to jednak rentowność nowego papieru, jak to wykazaliśmy na przykładzie pożyczki stabilizacyjnej, wahająca się (przy uwzględnieniu przypuszczalnego kursu tej pożyczki) około 7%, nie będzie w naszych warunkach zła i usprawiedliwiająca zarzuty co do pokrzywdzenia posiadaczy polskich, czy też obawy o sytuację rynku kredytowego w Polsce.

Trzecim wreszcie postanowieniem, które przynosi nowa ustawa, jest zapewnienie możliwości rekonwersji, a więc powrotu do waluty zagranicznej. Posiadacze obligacji nowej 4½% pożyczki wewnętrznej będą mieli bowiem zapewnioną możliwość dopuszczenia tych obligacji do konwersji na papiery w walutach obcych o identycznych warunkach, jak te, jakie emitowane będą w następstwie porozumienia z wierzycielami amerykańskimi na konwersję zagraniczną polskich pożyczek dolarowych. Dla osób, które mimo wszelkich doświadczeń dotychczasowych chciałyby się trzymać waluty zagranicznej, postanowienie to stanowi dostateczną asekurację.

Reasumując, musimy stwierdzić, że w świetle tych wszystkich motywów i liczb zarówno układ, zawarty w New-Yorku, jak i zaproponowana posiadaczom polskim dobrowolna konwersja, celem związania ich z walutą krajową i Skarbem Państwa Polskiego—aczkolwiek obniżają nadmiernie zresztą w naszych obecnych warunkach wyśrubowaną rentowność papierów dolarowych—nie zawierają jednak tych niepokojących rzekomo objawów, jakich najczęściej przez niezrozumienie nowej tej operacji finansowej Państwa usiłują się w niej niektórzy doszukać.

W toku pertraktacji w New-Yorku reprezentacja wierzycieli amerykańskich stwierdziła, że Rząd Polski i posiadacze obligacji jednakowo są zainteresowani w zagadnieniu zbudowania dobrobytu w Polsce, który stanowi właściwą gwarancję polskiej obligacji. Sądzymy, że istotnie to jest zagadnienie najważniejsze. Zabiegi, które w momencie ich zastosowania mogą się wydawać przykre, w dalszych swych konsekwencjach, przy nieustających wysiłkach nad ugruntowaniem w kraju postępu gospodarczego, dawać mogą i dają pożądane rezultaty. Trzeba tylko pamiętać, że dla przyszłości rynku kredytowego w Polsce, o który tak bardzo chodzi przeciwnikom konwersji, ważny jest nie tylko sam zabieg konwersyjny, ale i atmosfera, którą dookoła niego zdoła się wytworzyć.

Janusz Rakowski

Z OKAZJI ŚWIĄT WIELKIEJNOCY SKŁADAMY SERDECZNE ŻYCZENIA SZANOWNYM CZYTELNIKOM, PRENUMERATOROM, WSPÓŁPRACOWNIKOM I PRZYJACIOŁOM NASZEGO PISMA

REDAKCJA tyg. „POLSKA GOSPODARCZA”

KRONIKA GOSPODARCZA

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SEJMU

Dn. 20 marca b. r. odbyło się posiedzenie Sejmu, na którym przez 1 czytanie przeszły 2 rządowe projekty ustaw o dodatkowych kredytach na rok 1935/36 i rok 1936/37 oraz 3 projekty ustaw, złożonych przez Posłów: Lenkiewicza—o dobrach skonfiskowanych przez b. rządy zaborcze uczestnikom walk o niepodległość w latach 1792÷1795, Terszakowca—w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o prawie o notariacie, Gieryskiego—w sprawie zmiany ustawy z dn. 31/VII 1924 r., zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa, oraz Żółtowskiego—w sprawie zmiany art. 2 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 24/IV 1936 r. o zabezpieczeniu interesów osób, ubezpieczonych w T-wie Ubezpieczeń na Życie „Phoenix” za pośrednictwem głównego przedstawicielstwa na Polskę. W dalszym ciągu posiedzenia Pos. Ks. Wołkow referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o rządowym projekcie ustawy o sprzedaży gruntu państwowego w Sarnach, który Izba przyjęła w obu czytaniach.

Następnie, Pos. Hutten-Czapki referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o rządowym projekcie ustawy o konwersji i zamianie obligacji pożyczek państwowych, samorządowych i gwarantowanych

przez Skarb Państwa, wypuszczonych w walutach obcych. Na wstępie referent zanalizował warunki, które sprawiły, że Polska jest krajem dłużniczym. Nasze zadłużenie obligacyjne na dz. 1/I 1937 r. wynosiło zł 2 513 miln. w stosunku do zagranicy, a kapitał zagraniczny, zaangażowany w naszym przemyśle—wynosi 49% ogólnego kapitału przemysłowego. Dokąd było to możliwe—staraliśmy się wywiązywać ze swych zobowiązań skrupulatnie. Gdy Polska zmuszona była zawiesić transfer—weszliśmy na drogę układów z wierzycielami, wśród których wierzyciele amerykańscy stanowią najważniejszą pozycję. Rząd zaproponował im skonwertowanie należnych z tytułu posiadania polskich obligacji. Kwota, która wchodzi w grę—wynosi ok. zł 800 miln., z czego ok. zł 220 miln. znajduje się w posiadaniu obywateli polskich. Przewidziana w projekcie ustawy konwersja papierów, znajdujących się na rynku wewnętrznym, objąć ma następujące papiery: 6% pożyczka dolarowa z 1920 r.—na ok. \$ 5 miln., 8% pożyczka dillonowska—na ok. \$ 4 miln., 7% pożyczka stabilizacyjna—na ok. \$ 20 miln., 7% pożyczka śląska—na ok. \$ 2.5 miln., 7% pożyczka warszawska—na ok. \$ 2.5 miln., razem—konwersja objęłaby ok. 40% posiadaczy tych papierów na ok. \$ 33 miln. W toku pertraktacji z wierzycielami amerykańskimi znajduje się sprawa listów zastawnych 7% B. G. K. na \$ 850

tys., listów zastawnych Warsz. Tow. Kr. Ziem. na \$ 850 tys., 8% listów zastawnych Lilpopa na \$ 5 miln., pożyczki ulenowskiej na \$ 7-7 miln., oraz pożyczki zapałczanej na \$ 30 miln. Różnymi drogami pożyczki, mające być objęte konwersją, trafiały do rąk obywateli polskich. Aczkolwiek konwersja jest dobrowolna—jednak zawiera pewne restrykcje co do spłaty kuponów: proponuje się albo spłatę w 35% wartości gotówką albo w 100% specjalnymi 3% bonami długoterminowymi, albo też zablokowanie tych sum na koncie w Banku Polskim. Dążeniem konwersji jest usunięcie dolara z rynku wewnętrznego. Drugim celem konwersji jest wyrównanie oprocentowania papierów. Oszczędności, które zyska Skarb Państwa przy pełnym przeprowadzeniu konwersji, wyrażają się: na rynku wewnętrznym na odsetkach—ok. zł 3 miln., na spłatach zaś kapitałowych—wskutek odroczenia terminów amortyzacji—prześciowo—ok. zł 9 miln. rocznie; gdyby na tych samych warunkach przeprowadzono konwersję w stosunku do wierzycieli zagranicznych—to oszczędności na oprocentowaniu wyniosłyby rocznie ok. zł 11 miln., wskutek zaś odroczenia spłat kapitałowych—ok. zł 26 miln. Jeśli idzie o zasięg strat i zysków posiadaczy obligacji konwertowanych—to w stosunku do wartości papierów konwersja da na ogół pewne nadwyżki, w stosunku zaś do oprocentowania—daje ona minusy. Ustawa przewiduje jednakowe traktowanie wierzyciela krajowego i zagranicznego, był to wyraźny i stanowczy warunek wierzycieli amerykańskich.

Komisja wprowadziła szereg poprawek do projektu rządowego, które sprowadzają się do: wylczenia papierów, podlegających konwersji, do ustalenia kursu dolara, przy przeliczeniu, do zastrzeżenia posiadaczom krajowym prawa do rekonwersji, skrócenia terminu amortyzacji 4½% pożyczki konwersyjnej, ustalenia terminu amortyzacji 3% bonów nie dłużej niż na 20 lat.

W dyskusji zabrali głos Posłowie: Holyński, Sikorski, Dębicki, po czym ustawę z poprawką rządową w obu czytaniach przyjęto.

Następnie, Pos. Kozicki referował sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o rządowym projekcie ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 7/III 1928 r. o podatku od olejów mineralnych. Zasadniczą zmianą jest zwolnienie od podatku benzyny dla przedstawicieli dyplomatycznych i konsularnych obcych państw z prawem wzajemności. Ustawę w obu czytaniach przyjęto.

Następnie, Pos. Gardecki referował rządowy projekt ustawy o zmianach, wprowadzonych przez Senat do uchwalonego przez Sejm projektu ustawy o układach zbiorowych pracy. Sejm przyjął 36 poprawek Senatowi, a 1 odrzucił.

Dalej, Pos. Pimonow referował w sprawozdaniu Komisji Komunikacyjnej projekt ustawy, złożony przez Pos. Holyńskiego w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/IX 1934 r. o wywłaszczeniu na cele kolejowe. W obu czytaniach Sejm projekt ten przyjął.

W dalszym ciągu, Pos. Krupa referował projekt ustawy, złożony przez Pos. Tomaszewicza o zmianie ustawy z dn. 28/III 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym. Projekt normuje sprawę ubezpieczenia emerytalnego robotników salinarnych w Małopolsce w tym kierunku, że podlegają oni w tym względzie tylko swym własnym funduszom emerytalnym. Projekt ten w obu czytaniach przyjęto. Następnie, Pos. Sikorski referował sprawozdanie Komisji Przemysłowo-Handlowej o projekcie ustawy, złożonym przez Pos. Ks. Downara w sprawie wytworzenia i handlu dewocjonaliami i przedmiotami kultu religijnego. Projekt Sejm w obu czytaniach uchwalił. Wreszcie, Pos. Michałowski referował projekt ustawy, wniesiony przez Pos. Pyza o doręczaniu pism urzędowych, który w obu czytaniach—w sprawozdaniu Komisji Administracyjno-Samorządowej—Sejm przyjął.

W końcu posiedzenia Pos. Pełczyńska referowała projekt ustawy, złożony przez Pos. Piechoczkę, w sprawie zapewnienia pracy uczestnikom walk o niepodległość. W dyskusji przemawiali Posłowie: Karśnicki, Piechoczek, Głowacki, Wagner, Wymysłowski, po czym Sejm ustawę w obu czytaniach uchwalił.

Dn. 23 marca b. r. odbyło się posiedzenie Sejmu, na wstępie którego Pan Minister Opieki Społecznej Kościółkowski udzielił szczegółowej odpowiedzi na interpelację Pos. Jedyńską w sprawie zarządzeń Ministerstwa Opieki Społecznej przy wykonywaniu nadzoru nad fundacją im. J. hr. Potockiego. W debacie zabierał głos Pos. Jedyński.

Następnie, Pos. Traczewski referował projekt ustawy, wniesiony przez Pos. Krzeczunowicza o popieraniu przemysłu domowego w gminach wiejskich. Komisja odrzuciła projekt ustawy, uchwalając rezolucję, wzywającą Rząd do opracowania na najbliższą sesję zwyczajną projektu ustawy o pracy i zrzeszeniach chałupników. Z kolei, Pos. Jahoda-Żółtowski referował wniesiony przez siebie projekt ustawy w sprawie przedłużenia o 1 rok moratorium dla T-wa Ubezpieczeń na Życie „Phoenix”. Sejm projekt ten w obu czytaniach przyjął. Pos. Krupa referował projekt ustawy o izbach lekarsko-dentystycznych, który Sejm w obu czytaniach przyjął.

Pos. Krzywoszyński referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o zmianach Senatu do projektu ustawy w sprawie nowelizacji rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 24/X 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych, po czym poprawki Senatowi zostały przyjęte. Następnie, Wicemarszałek Podoski referował sprawozdanie Komisji Prawniczej o zmianach Senatu do projektu ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 14/X 1927 r. o uchyleniu odrębności stanowych. Sejm częściowo poprawki Senatowi przyjął. Dalej, Pos. Hyla referował zmiany Senatowi do projektu ustawy o ograniczeniu obrotu nieruchomościami, powstałymi z parcelacji, przy czym wszystkie, z wyjątkiem jednej, poprawki Senatowi zostały przez Sejm przyjęte.

Po referacie Pos. Dostycha Izba przyjęła poprawki Senatowi do projektu ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o sprzedaży wyrobów tytoniowych. Pos. Madeyski referował poprawki Senatowi do projektu ustawy o skracaniu czasu pracy w górnictwie węglowym, przy czym Sejm poprawki te przyjął. Następnie, Pos. Kroebl referował zmiany Senatowi do projektu ustawy o dobrach skoniskowanych przez b. rządy zaborcze uczestnikom walk o niepodległość i będących w posiadaniu związków samorządowych. Izba przyjęła jedną poprawkę, odrzucając inne.

Z kolei, Pos. Zaklika, jako wiceprzewodniczący Komisji Kontroli Długów Państwa, referował sprawozdanie tej Komisji o działalności za okres 27/II 1936 ÷ 1/II 1937. W dalszym ciągu, Pos. Ślaski referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o przedłożeniu rządowym o zamknięciu rachunków państwowych za okres od 1/IV 1934 r. do 31/III 1935 r. z wnioskiem Najwyższej Izby Kontroli o zatwierdzenie rachunków i udzielenie Rządowi absolutorium z działalności finansowej za powyższy okres budżetowy. W dyskusji głos zabierali Posłowie: Hermanowicz i Dębicki, po czym Izba wnioski Komisji Budżetowej o zatwierdzenie rachunków i udzielenie Rządowi absolutorium z działalności finansowej za okres 1934/35 przyjęła.

W końcu, referent generalny budżetu Pos. Duch referował sprawozdanie Komisji Budżetowej o zmianach, wprowadzonych przez Senat w dn. 12/III 1937 r. do uchwalonego przez Sejm w dn. 25/II 1937 r. projektu ustawy skarbowej wraz z preliminarzem budżetowym na rok 1937/38. Zmiany Senatowi polegają na podwyższeniu wydatków w części 4 Prezydium Rady Ministrów—Fundusz Kultury Narodowej—o kwotę zł 18 tys. Poza tym Senat zwiększył o 150 ilość etatów w grupach IX ÷ XI w budżecie M. W. R. i O. P., jednak zwiększenie to mieści się w granicach kwoty, przeznaczonej na prace w dziale „Nauka i szkolnictwo akademickie”. W związku z tymi zmianami ogólna kwota wydatków Państwa wynosi zł 2 316 676 479, dochody zaś wynoszą zł 2 316 747 702—tak, że nadwyżka dochodów wynosi zł 71 233. W toku obrad—preliminarz budżetowy, bądź na skutek wniosków Rządu, bądź inicjatywy poselskiej—uległ zwiększeniu w dochodach i wydatkach o zł 23 miln. Referent podnosi, że Rząd wspólnie z Parlamentem dają Państwu budżet zrównoważony, w dochodach nie figurują żadne pożyczki, ani zwiększenie emisji bilonu, ani

biletów skarbowych. Mówca podkreśla, że wykonanie budżetu wobec wzrostu cen będzie trudne, że uzyskanie równowagi okazało się możliwe głównie dzięki ofiarom warstw pracujących. Podatek specjalny od uposażeń musi być w niedalekiej przyszłości bądź zupełnie zniesiony, bądź poważnie zmniejszony. W głosowaniu zmiany Senatu zostały przyjęte, a więc ostatecznie Sejm ustawę skarbową — wraz z preliminarzem budżetowym na rok 1937/38 — uchwalił.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SENATU

Dn. 22 marca b. r. odbyło się posiedzenie Senatu, na którym Sen. Evert, jako przewodniczący Komisji Kontroli Długów Państwa, złożył sprawozdanie z czynności Komisji za czas od dn. 27/II 1936 r. do dn. 1/II 1937 r.

Następnie, Senat przyjął 4 projekty ustaw ratyfikacyjnych — w sprawozdaniach Komisji Spraw Zagranicznych: porozumienia o przedłużeniu prowizorycznego układu handlowego między Polską i Francją z dn. 18/VII 1936 r. i o zmianie art. 5 tego układu (referował Sen. Gołuchowski); trzeciego porozumienia do ustawy gospodarczej między Polską i Niemcami z dn. 4/XI 1935 r. (referował Sen. Fudakowski); konwencji o ujednostajnieniu niektórych prawideł, dotyczących zajęcia zabezpieczającego statków powietrznych z dn. 29/V 1933 r. (referował Sen. Jeszke); porozumienia między Polską i Szwajcarią, dotyczącego wzajemnego udzielania kontyngentów na tkaniny wełniane i plecionki do kapeluszy z dn. 28/X 1936 r. (referował Sen. Jaroszewiczowa).

Następnie, Sen. Siemiątkowski referował ustawę o zakończeniu akcji oddłużenia związków samorządowych, którą też Senat przyjął. W dalszym ciągu, Sen. Dworakowski referował projekt ustawy o dobrach skonfiskowanych przez b. rząd zaborcze uczestnikom walk o niepodległość i będących w posiadaniu związków samorządowych. W dyskusji zabierali głos Senatorowie: Terlikowski i Sieroszewski, po czym Senat przyjął ustawę, wprowadzając kilka poprawek.

Następnie, Sen. Terlikowski referował projekt ustawy o zmianie prawa o ustroju sądów powszechnych, przyjęty w brzmieniu sejmowym. Następnie, Sen. Staniewicz referował projekt ustawy o zniesieniu instytucji sądów przysięgłych i sędziów pokoju. W obszernej dyskusji zabierali głos Senatorowie: Terlikowski, Radziwiłł, Sieroszewski, Macieszyna, Jaroszewiczowa, Maleszewski, Schorr, Jeszke, Horbaczewski, Głowacki, Dzieduszycki, Bobrowski, po czym przemawiał Pan Minister Grabowski. Ustawę odesłano z powrotem do Komisji.

W dalszym ciągu, Sen. Pawelec referował projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych. Zabierali głos Senatorowie: Decykiewicz i Maleszewski, po czym Senat odesłał ustawę z powrotem do Komisji.

Z kolei, Sen. Karszo-Siedlewski referował projekt ustawy o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 7/III 1928 r. o podatku od olejów mineralnych, przyjęty w brzmieniu sejmowym. Dalej, Sen. M. Malinowski referował projekt ustawy o skracaniu czasu pracy w górnictwie węglowym. Przemawiali Senatorowie: Karszo-Siedlewski, Grajek, Rudowski, po czym Senat przyjął ustawę z poprawkami Komisji, odrzucając jedną do art. 1, mówiącą o utrzymaniu zarobków bez zmian — mimo skrócenia dziennego czasu pracy. Bez zmiany przyjęto (po referacie Sen. Horbaczewskiego) nowelę do rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. o nadzwyczajnych komisjach rozjemczych do załatwiania załatwiania targów zbiorowych między pracownikami i pracodawcami w przemyśle i handlu oraz (po referacie Sen. Algajera) nowelę do ustawy o przeznaczaniu wpływów z kar pieniężnych na akcję kulturalno-oświatową i opiekuńczą na rzecz robotników. Również bez zmian i bez dyskusji Senat przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim.

W dalszym ciągu, Sen. Fudakowski referował projekt ustawy o konwersji i zamianie papierów emisyjnych państwowych, samorządowych

i gwarantowanych przez Skarb Państwa, wypuszczonych w walutach zagranicznych. Referent omówił warunki, w których znalazła się Polska po wprowadzeniu przez szereg państw restrykcji dewizowych, które ostatecznie zmusiły Rząd Polski do wstrzymania transferu. Ponieważ nie rozwiązuje to sytuacji na dalszą metę — Rząd Polski przystąpił do pertraktacji z wierzycielami. Składając Izbowi projekt ustawy — Rząd miał na celu umożliwienie posiadaczom polskim oderwanie się od waluty obcej. Projekt proponuje posiadaczowi polskiemu dobrowolną konwersję, bądź też pozostanie przy warunkach, przysługujących posiadaczom amerykańskim obecnie lub też w przyszłości na mocy generalnej konwersji wchodzących w grę pożyczek zagranicznych. Wychodząc z założenia, że przyjęcie ustawy wpłynąć powinno dodatnio na uporządkowanie rynku i na stabilizację kursów — Komisja wniosła o przyjęcie jej w brzmieniu sejmowym, co też Senat uchwalił.

PRACE KOMISJI BUDŻETOWEJ SEJMU

Dn. 18/III b. r. odbyło się posiedzenie Komisji Budżetowej, na którym referent generalny Pos. Duch referował poprawki Senatu do budżetu na rok 1937/38. Senat zwiększył ilość etatów niższych funkcjonariuszów w budżecie Ministerstwa W. R. i O. P. w wyższych uczelniach o 150, oraz podwyższył wydatki Funduszu Kultury Narodowej w Prezydium Rady Ministrów o zł 18 tys. Komisja poprawki te przyjęła.

Następnie — po referacie Pos. Śląskiego Komisja przyjęła za mknienie rachunkowe Państwa za rok 1934/35, udzielając Rządowi absolutorium z działalności finansowej za ten okres. Objaśnienia udzielałi PP.: Wiceminister Grodyński i Dyr. Dep. Nowak.

Następnie, Pos. Hutten-Czapski referował rządowy projekt ustawy o konwersji i zamianie obligacji pożyczek państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Państwo, wypuszczonych w walutach obcych. Według referenta projekt ten można podzielić na 3 części: od art. 1 do art. 9 — która obejmuje konwersję pożyczek polskich w walutach obcych; art. 10 — zawiera upoważnienie do konwersji 3 kuponów, względnie do zamiany kuponów na długoterminowe papiery; wreszcie, art. 11 — reguluje sprawę pożyczki ulenowskiej. Referent wniósł szereg poprawek, zawierających m. in. możliwość dopuszczenia posiadaczy polskich do rekonwersji w razie, gdyby konwersja, jaka uzgodniona zostanie z posiadaczami amerykańskimi — uznana była przez posiadaczy polskich za bardziej dla nich korzystną; następnie chodzi o zagwarantowanie premii wykupu, o ustalenie kursu dolara na zł 7:04 przy pożyczce stabilizacyjnej i na zł 6 przy 6% pożyczce z 1920 r. W razie gdyby Komisja nie wyraziła zgody na te poprawki — referent proponuje upoważnienie Ministra Skarbu tylko do wykonania układu, zawartego w New-Yorku.

Na tym posiedzeniu zabrał głos Pan Wicepremier i Minister Skarbu E. Kwiatkowski, który podkreślił, że wniesiony projekt ustawy w żadnej mierze nie jest dowodem lekceważenia interesów obywateli polskich, ani uprzywilejowaniem wierzycieli zagranicznych. Pan Wicepremier zanalizował nasz bilans płatniczy od 1931 r. do 1935 r. Tzw. korzyści majątkowe w tym okresie spowodowały wywiezienie z Polski olbrzymiej sumy zł 1 200 miln. w postaci dewiz i złota. W tych warunkach stało się koniecznością zastosowanie ograniczeń dewizowych i zawieszenie transferu. Jeśli chodzi o regulowanie zagadnienia konwersji pożyczek wobec posiadaczy amerykańskich — Rząd musi postępować b. ostrożnie, gdyż rynek amerykański zaczyna grać w naszym eksporcie coraz poważniejszą rolę: w rocznym ub. r. eksport zrównoważył import i ma tendencję wzrostową. Rozmowy z wierzycielami amerykańskimi stanęły przy zasadniczym warunku, że nikt nie może być lepiej potraktowany niż wierzyciel główny. Pan Wicepremier omówił warunki, ustalone z wierzycielami amerykańskimi, podnosząc, że ze wszystkich tych warunków mogą korzystać i wierzyciele krajowi. Ustawa, którą wniósł Rząd, zezwala na dobrowolne przejście z obligacji zagranicznej w obcej walucie na obligację krajową w złotych polskich, przy czym Rząd musiał zadeklarować wobec wierzycieli amerykańskich, że gotów jest ich dopuścić do tego układu wewnętrznego. Dodatnie strony projektu ustawy są następujące: umożliwi ona skierowanie części oszczędności budżetowych na obciążenie rynku sztywnego, ułatwia konwersję wielu zadłużeń zagranicznych na rynku wewnętrznym przy uniknięciu nowego wstrząsu, spowodowała pewną wyższkę kursów pożyczek na giełdzie i uspokojenie na rynku. Mówca m. in. przytoczył, że posiadacze poszczególnych polskich pożyczek dolarowych otrzymają w wyniku konwersji za kupony więcej niż obecnie, a rentowność nowego papieru wynosić będzie 6%. W końcu, Pan Wicepremier podniósł, że świadcząc na rzecz Skarbu Państwa ponieśli w okresie kryzysu wszyscy, więc i posiadacze polskich papierów zagranicznych nie mogą pewnych świadczeń nie ponieść. Zasadniczą linią, którą w zagadnieniu rentowności należałoby wykreślić, jest ta, że produkcja, fabryka i aktywność gospodarcza mogą dawać większą rentowność, a papiery — nieco mniejszą.

W dyskusji zabierali głos Posłowie: Hołyński, Bakon, Jedynek, Sikorski i Wagner, po czym obszernych wyjaśnień udzielał P. Dyr. Dep. Domaniewski. Komisja uchwalila projekt ustawy z poprawkami refe-

renta, uzgodnionymi z Rządem. Zapowiedziane przez Rząd wyłączenie od konwersji 4% premijowej pożyczki dolarowej zostało wyraźnie w tekście ustawy stwierdzone.

GÓRNICCTWO I PRZEMYSŁ

PRZEMYSŁ NAFTOWY

SYTUACJA PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W LUTYM 1937 R.—Wydobycie ropy naftowej w lutym 1937 r. wynosiło 3 898 cyst. brutto (w styczniu 4 206), a mianowicie (w cysternach): w okr. jasielskim 872 (938), drohobyckim 2 662 (2 874) i stanisławowskim 364 (394). Z tych ilości—na ropę marki podstawowej przypadało 2 056 (2 222) i na marki specjalne 1 842 (1 676).

Gazów ziemnych wydobyto 4 894 tys. m³ (+9 486), a mianowicie (w tys. m³): w okr. jasielskim 16 009 (14 946), drohobyckim 27 821 (29 018) i w stanisławowskim 5 111 (5 522).

Za ropę bruttową marki boryslawskiej „Polmin” płać bez zmiany zł 1 350.

Cena gazu w rejonie boryslawskim ustalona została bez zmiany na gr 4·42 za m³.

Czynnych było 799 kopalń (795), zatrudniających 9 478 robotników (9 538).

Ruch terenowy wykazuje silniejsze ożywienie w rejonie przedgórz, mianowicie w gminach powiatów: stryjskiego i żydaczowskiego, położonych na południowo-wschód od rejonu daszawskiego, gdzie zgłoszono szereg nowych kopalń.

Z nowych dowieceń wyróżnia się dowiecenie gazowe w Kaluszu na terenie S-ki Soli Potasowych. W dn. 22/III po nawierceniu w głęb. 671 m piaskowców gazonośnych nastąpił gwałtowny wybuch gazów w ilości ok. 100 m³/min. Wybuch ten, trwający ok. 2 godzin, prawie zupełnie ustał z powodu zatkania rur świdrem, wyrzuconym prężnością gazów ze spodu odwiertu na wysokość 170 m.

Rafinerie olejów mineralnych przerobiły w miesiącu sprawozdawczym 4 218 cyst. ropy (4 579 cyst.).

Wytworzono różnych produktów naftowych 3 865 cyst. (4 166 cyst.), w tym (w cysternach 10-tonowych): benzyn 688, nafty 1 233, olejów gazowego i opałowego 760, olejów smarowych 345, parafiny 193 oraz innych produktów naftowych 646.

Wysłano z rafinerij z przeznaczeniem dla spożycia w kraju ogółem 2 881 cyst. (3 127 cyst.), w tym (w cysternach 10-tonowych): benzyn 456, nafty 1 333, olejów gazowego i opałowego 590, olejów smarowych 258, parafiny 80 oraz innych produktów naftowych 164.

Wysłano z rafinerij z przeznaczeniem na eksport ogółem 1 037 cyst. (1 097 cyst.), w tym (w cysternach 10-tonowych): benzyn 416, nafty 126, olejów gazowego i opałowego 175, olejów smarowych 147, parafiny 142 oraz innych produktów naftowych 31.

Zapasy produktów naftowych w rafineriach w dn. 28/II b. r. wynosiły ogółem 15 959 cyst. (w dn. 31/I b. r.—15 876 cyst.), w tym (w cysternach 10-tonowych): benzyn 2 134, nafty 860, olejów gazowego i opałowego 1 257, olejów smarowych 5 403, parafiny 586 oraz innych produktów naftowych 5 719 cyst.

Zapasy ropy w rafineriach w dn. 28/II b. r. wynosiły 2 383 cyst. (w dn. 31/I 2 812 cyst.).

Czynnych było 24 zakładów, zatrudniających 3 167 robotników.

Zakłady gazolinowe przerobiły w miesiącu sprawozdawczym 20 459 tys. m³ gazu (23 868 tys. m³). Wydobyte gazoliny wynosiło 311 cyst. (328 cyst.). Wysłano do rafinerij celem domieszczenia do benzyn ciężkich oraz na inne zapotrzebowanie krajowe 310 cyst. (310 cyst.). Wysłano za granicę 4 cyst. (15 cyst.).

Czynnych było 26 zakładów, zatrudniających 334 robotników.

Gazów płynnych wyprodukowano 14 cyst. (14), wysłano na zapotrzebowanie krajowe 11 cyst. (12) i za granicę 1 cyst. (3).

PRZEMYSŁ NAFTOWY W STYCZNIU 1937 R.—Wydobycie ropy w styczniu 1937 r. wynosiło 4 206 cyst. brutto—wobec 4 290

cyst. w grudniu ub. r. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła zatem 135 cyst., tj. o blisko 3 cyst. mniej niż w grudniu ub. r.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła bez większych zmian ok. 4% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerij wynosiła 4 290 cyst.—wobec 4 061 cyst. w grudniu ub. r.

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, wynosiły 1 779 cyst. (w grudniu ub. r. 1 867 cyst.).

Wiercenia w rejonie boryslawskim nie dały poważniejszych wyników. Uzyskano jedynie zwiększenie produkcji do 3 t ropy dziennie (poprzednio—0·9 t) i ok. 2·6 m³/minutę gazów w otw. „Pasteur I” po podwierceniu o 11·8 m—do głębokości 1 625 m.

Na terenach rejonów marek specjalnych na kop. „Bystry I” w Oleksicach Nowych nawiercono w głęb. 706 m pokład gazowy, z którego przy ciśnieniu na głowicy 35 atmosfer odbiera się dziennie przeciętnie ok. 26 m³ gazów na minutę.

Bardzo znamienym jest nawiercenie w otworze geologiczno-poszukiwawczym „Niebyłów IV” w Niebyłowie na niebyłowskiej łtce gminnej opodal tak zwanych kopanek (gdzie pozostały ślady z wydobywania przed 40 laty ropy naftowej kopanymi szymbami). Horyzont roponośny nawiercono bardzo płytko, bo na poziomie 106 m o wydajności 2 t ropy na dobę. Horyzont znajduje się na fałdzie, pod którym stwierdzono w ubiegłym roku badaniami sejsmiczno-refleksyjnymi również i zaleganie fałdu wgłębnego, będącego rzekomo przedłużeniem fałdu boryslawskiego. Szereg normalnych większych dowieceń uzyskano w następujących miejscowościach: Kryg („Krolówka VI” 312 m—5 t dziennie, „Elżbieta” 275 m—3 t dziennie), Potok („Wytrysk” 373 m—4 t dziennie). Z mniej wydajnych, ale płytkich dowieceń, w dalszym ciągu pierwszeństwo należy oddać Dolinie, gdzie znów bardzo płytko, bo w głęb. 44 m, dowiecono się produkcji o wydajności 0·4 t ropy na dobę (otwór „Nr VII” kop. „Pollon-Dolina”).

W odbudowie ciśnienia złoża nie nastąpiły większe zmiany. System ten, nadal stosowany w Schodnicy na kopalniach: „Muchowate”, „Harem” oraz „Ropita” i „Minerwa” w Harklowej—utrzymywał produkcję na poziomie przeszło 2-krotnie wyższym niż przed stosowaniem metody.

W Wierzbowcu przy odwiercie Nr I kop. „Kosów VII” w Wierzbowcu (pow. Kosów) ukończono montowanie urządzenia wiertniczego systemu Rotary i rozpoczęto w dn. 16/I wiercenie, osiągając w końcu miesiąca głęb. 94 m. Ponadto rozpoczęto w odległości 600 m od otworu „Nr I” wiercenie geologiczno-poszukiwawcze w celu zapewnienia rezerwy gazowej dla opału kotłów na tej kopalni.

Rozpoczęte montowanie innego rygu ciężkiego typu Rotary na kop. „Juliusz” w Staruni jeszcze nie było ukończone i rozpoczęcie wiercenia nastąpi prawdopodobnie w połowie lutego.

W ruchu wiertniczym poważniejsze zmiany nie wystąpiły. W wierceniu znajdowały się 142 otwory wiertnicze—wobec 148 otworów w grudniu ub. r. Nowych otworów świdrowych uruchomiono 17 (21), w tej liczbie 11 w rejonie okr. jasielskiego (w grudniu ub. r.—6): „Wanda I” (Dominikowice), „Znicz XI” (Dobrucowa), „Franków VII” i „VIII” kop. Pollon-Franków (Dukla), „Minerwa XXII” (Harklowa), „Stanisław XLII” (Korczyzna-Biecz), „Henryk XLIII”, „Szmerówka II” i „Zgoda V” (Kryg), „Silpetrol III” (Męcina Wielka) i „Amelia” (Torosówka); w okr. drohobyckim rozpoczęto wiercenie 4 otworów (10): „Tłoka XLII” (Tustanowice), „Józek” kop. Pasieczki—Gazy Ziemne (Schodnica), „Karpaty CXVII” (Brelików), „Pollon-Czarna I” (Czarna); w rejonie stanisławowskim uruchomiono 2 otwory (5): „Hucul I” kop. Kosów VII (Wierzbowice) i „Pollon-Dolina VII” (Dolina).

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w styczniu 1937 r.

OKRES		Liczba otworów													Ilość otworów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg	
		Montowane	Zmontowane	Wierczone			Instrument.	Wyłączone gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja			Razem
				Produkcyjne	Bez produkcji	Razem											
Grudzień	1936	18	7	45	103	148	18	216	26	496	2 288	332	33	20	3 602	3 187	434
Styczeń	1937	6	15	51	97	142	8	232	25	483	2 315	330	25	24	3 605	3 204	434

Produkcja i obrót ropą w styczniu 1937 r. (w cysternach)

OKRES	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manko	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Grudzień 1936	935	14	905	392	2 942	147	2 772	1 314	413	6	384	161	4 290	167	4 061	1 867
Styczeń 1937	938	15	920	405	2 874	142	2 967	1 227	394	5	403	147	4 206	162	4 290	1 779

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w styczniu 1937 r. (w tys. m³)

OKRES	J A S Ł O				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zużycie własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manko
Grudzień 1936	13 158	2 310	10 160	688	26 355	7 098	19 172	85	5 422	3 668	1 077	677	44 935	13 076	30 409	1 450
Styczeń 1937	14 946	2 947	11 554	445	29 018	6 606	22 331	81	5 522	1 058	3 799	665	49 486	10 611	37 684	1 191

Za ropę marki boryslawskiej, jako za ropę bruttową, Polmin pła cił zł 1 350 (1 429) za cysternę 10-tonową loco zbiorniki. Za inne gatunki ustalone zostały ceny następujące (w zł za cysternę 10-tonową loco zbiorniki):

Białkówka-Winnica	1 289	Kłęzany	1 785
Bitków-Franco-Pol.	1 366	Klimkówka	1 259
Bitków-Pasieczna-Dąbrowa	1 490	Kosmacz	1 295
Bitków-Stand. Nobel	1 439	Krosno wolna od parafiny	1 214
Bitków Zofia-Stella	1 663	Krosno parafinowa	1 195
Dobrucowa	1 289	Krościenko wolna od paraf.	1 214
Dolina	1 485	Krościenko parafinowa	1 195
Grabownica-Humniska benzynowa	1 663	Kryg zielona	1 289
Grabownica-Humniska parafinowa	1 393	„ czarna	1 107
Harkłowa	1 226	Libusza	1 236
Hołowiecko	1 350	Lipie	1 215
Humniska-Brzozów	1 631	Lipinki	1 313
Iwonicz	1 400	Lubatówka	1 259
Jaszczew	1 400	Łodyna	1 270
		Majdan-Rosulna	1 339
		Męcina Wielka	1 391

Męcinka	1 391	Słoboda Rungurska	1 344
Męcinka parafinowa	1 321	Stańkowa	1 350
Młynki-Stara Wieś	1 782	Stara Wieś jasna	1 884
Mokre	1 638	Stara Wieś ciemna	1 750
Mrażnica Wierzchnia	1 324	Strzelbice	1 169
Opaka	1 350	Szymbark	1 329
Orów	1 350	Toroszówka	1 890
Pereprostyna	1 391	Toroszówka-Ewa	1 370
Popiele	1 350	Turzepole	1 218
Potok	1 741	Tyrawa Solna	1 350
Rajskie	1 300	Urycz	1 529
Ropianka ad Dukla	1 295	Wańkowa	1 199
Roztoki	1 884	Węglówka	1 214
Równe-Rogi wol. od paraf.	1 268	Wulka	1 259
Równe-Rogi parafinowa	1 123	Zagórz	1 295
Rymanów	1 211	Załawie	1 754
Rypne	1 328	Zmiennica	1 241
Schodnica	1 484		

Wydobycie gazów ziemnych wynosiło w styczniu 49 486 tys. m³—wobec 44 935 tys. m³ w grudniu ub. r. Przeciętnie dziennie wy-

Produkcja i obrót produktami naftowymi w styczniu 1937 r. (w tonach)

P r o d u k t	Wytwór- czość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	P r z y c h ó d		Z a p a s y	
						z innych rafineryj i gazoli- niarń	import	w dn. 31/XII 1936	w dn. 31/I 1937
Benzyna	7 523	4 276	366	2	3 470	2 818	—	18 436	20 663
Nafta	13 482	16 833	4	5	1 624	—	—	15 866	10 882
Olej gazowy	6 351	4 789	55	9	1 478	48	—	10 341	10 409
Oleje lekkie o c. g. do 0 890	1 239	751	14	—	55	23	—	1 473	1 915
Oleje: napędowy i opałowy	749	132	—	—	556	—	—	485	546
Oleje smarowe	4 571	2 527	109	8	2 225	139	—	54 800	54 641
Wazelina	32	36	—	—	—	1	—	203	200
Smary stałe	224	239	—	—	—	—	—	535	520
Parafina	2 113	776	6	—	1 247	6	—	6 062	6 152
Asfalt	1 004	558	6	—	163	5	—	14 566	14 848
Koks	385	148	—	153	151	—	—	635	568
Produkty atypowe	24	42	—	—	—	—	—	140	122
„ uboczne	172	105	—	30	—	—	—	859	896
Olej parafinowy	— ¹⁾	—	310	—	—	270	—	19 711	19 606
Gacz i oleje potne	— ²⁾	—	—	—	—	—	—	2 837	2 688
Słops	530	—	—	665	—	—	—	1 196	1 061
Pozostałości	3 474	56	—	604	—	—	—	10 231	13 045
Ogółem:	41 659	31 268	870	1 476	10 969	3 310	—	158 376	158 762

¹⁾ Potrącono 65 t, wziętych z zapasów i oddanych do dalszej przeróbki.

²⁾ „ 149 t, „ „ „ „ „ „

dobywano zatem 1 596 tys. m³ — wobec 1 449 tys. m³ w grudniu ub. r.

Manko gazowe wynosiło w styczniu b. r. 2·0%, podczas gdy w grudniu ub. r. 3·2%.

Cena gazu ziemnego w rej. boryslawskim wynosiła gr 4·42 za 1 m³ (w grudniu ub. r. gr 4·56). W rej. jasielskim za gaz płacono gr 6·0 za m³, doliczając za tłoczenie gr 0·64 dla zakładów przemysłowych i gr 0·94 dla miast.

Liczba robotników, zatrudnionych na kopalniach ropy i gazów, wynosiła 9 538 (9 695).

W styczniu było czynnych 23 rafinerij nafty, które zatrudniały

ogółem 3 148 robotników i majstrów (w grudniu ub. r. 3 180); z tej liczby—3 143 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafineriach wynosiła 45 789 t (w 1936 r. przeciętnie miesięcznie 40 770 t). Przerobiono ropy boryslawskiej (standard) 28 248 t, specjalnej małoparafinowej 11 016 t, specjalnej bezparafinowej 6 525 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 41 659 t, a więc strata przy przeróbce stanowiła 9·0% (w 1936 r. przeciętnie 8·1%).

Eksport produktów naftowych do poszczególnych krajów w styczniu 1937 r. (w tonach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0·890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe, mydło naftenowe	Świece	Wazelina	Półprodukty ¹⁾	Pozostałości destylacyjne ²⁾	Razem
Austria	—	605	408	35	31	75	—	89	—	—	—	—	4	1 245
Czechosłowacja	2 239	634	—	—	206	—	10	—	—	—	—	—	—	3 089
Dania	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
Jugosławia	—	—	—	—	15	20	—	—	—	—	—	—	—	35
Łotwa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	87
Niemcy	341	45	—	—	15	25	117	—	—	—	—	—	—	543
Norwegia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szwajcaria	—	—	—	15	—	15	—	62	—	—	—	—	—	92
Szwecja	—	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Węgry	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	20
Włochy	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10
Razem:	2 606	1 282	408	50	298	165	127	151	—	—	—	—	91	5 178
Gdańsk	845	180	1 019	5	1 662	1 082	36	—	—	—	—	—	179	5 008
Gdynia	19	162	51	—	265	—	—	—	—	—	—	—	286	783
Ogółem:	3 470	1 624	1 478	55	2 225	1 247	163	151	—	—	—	—	556	10 969

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 32 744 t (w tym wewnętrzne spożycie rafinerij 1 476 t) i przedstawiała się następująco (w tonach—bez spożycia rafinerij):

	Styczeń		Przec. mies.
	1936	1937	1936
Benzyna	3 765	4 276	5 750
Nafta	17 253	16 833	10 670
Oleje gazowy i opałowy	4 960	4 921	4 850
Oleje smarowe	3 175	3 278	3 480
Parafina	771	776	780

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wynosił ogółem 10 969 t, czyli był mniejszy niż przeciętny miesięczny wywóz w 1936 r. (13 350 t). Z poszczególnych produktów wywieziono za granicę (w tonach):

	Styczeń		Przec. mies.
	1937	1936	1936
Benzyna	3 470	4 660	—
Nafta	1 624	2 350	—
Oleje gazowy i opałowy	2 034	2 200	—
Oleje smarowe	2 280	1 830	—
Parafina	1 247	1 000	—

Ruch zapasów produktów naftowych w rafineriach przedstawiał się następująco (w tonach):

	I/I 1937	I/II 1937	I/II 1936
Benzyna	18 436	20 663	22 797
Nafta	15 866	10 882	18 352
Oleje gazowy i opałowy	10 826	10 955	5 942
Oleje smarowe	56 273	56 556	71 152
Parafina	6 062	6 152	2 835
Inne produkty	50 913	53 554	52 798
Razem:	158 376	158 762	173 876

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wyniosła w styczniu 3 281 t (3 393). Z ogólnej ilości 49 486 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach—przerobiono w gazoliniarniach 23 868 tys. m³ (48·3%). Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 13·7 kg gazoliny (w grudniu ub. r. 14·7 kg). Do rafinerij nafty wysłano jako domieszkę do benzyn ciężkich celem otrzymania benzyny motorowej 2 478 t gazoliny. W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, które zatrudniały 337 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W STYCZNIU 1937 R. —

W styczniu wydobyto 38 t wosku—wobec 42 t w grudniu ub. r. Eksportowano ogółem 34 t (66 t); z tej ilości wywieziono: 10 t—do Niemiec, 10 t—do Francji, 5 t—do Anglii, 8 t—do Stanów Zjedn. i 1 t—do Szwecji. Zapasy wosku, zamagazynowanego na kopalniach, wynosiły 150 t (146 t). Czynne były 3 kopalnie, zatrudniające 400 osób (394). Ceny wosku ziemnego nie uległy zmianie; tj. płacono—zależnie od gatunku—zł 270—150—78 za 100 kg loco kopalnia.

¹⁾ Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gacz, oleje potne.

²⁾ Oleje napędowy i opałowy.

ROLNICTWO

KONWERSJA ZOBOWIĄZAŃ ROLNICZYCH W BANKU AKCEPTACYJNYM W 1936 R.—Akcja konwersyjna w Banku Akceptacyjnym dobiega końca. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 24/X 1936 r. ustaliło datę 31/X 1936 r. jako termin ostateczny do zawierania układów konwersyjnych pomiędzy dłużnikami-rolnikami i instytucjami wierzycielskimi; jedynie układy ze spółdzielniami rolniczymi oraz współzobowiązanymi ze spółdzielniami mogą być zawierane do dn. 31/III b. r., przesunięcie tego terminu dla spółdzielni miało na celu umożliwienie tym spółdzielniom zawarcia uprzedniej ugody przed urzędami rozjemczymi—przed zatwierdzeniem układu w wyniku złożonego wniosku o dokonanie konwersji zadłużenia w Banku Akceptacyjnym; wobec ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego o postępowaniu układowym dla spółdzielni dopiero w lipcu zeszłego roku pozostawałoby zbyt krótki okres czasu do wykorzystania tego postępowania przed zawarciem układu akceptacyjnego.

Mimo iż dotychczas nie wszystkie jeszcze układy zostały zatwierdzone przez Komitet Konwersyjny, to jednak można już określić w przybliżeniu, iż ogólna kwota zatwierdzonych układów konwersyjnych (poza spółdzielniami) wyniesie ok. zł 450 miln. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż suma zawartych układów dość znacznie odbiega od szacowanej kwoty ogólnego zadłużenia krótkoterminowego w kredycie zorganizowanym, datującego się sprzed dn. 1/VII 1932 r. Niemniej jednak po wyłączeniu z tej ostatniej wszelkich zobowiązań, nie podlegających konwersji z mocy ustawy lub podlegających jedynie warunkowo, w zależności od swobodnej decyzji instytucji—na ogół powiedzieć można, iż kwota osiągnięta wyczerpuje pakiet tych zobowiązań rolniczych, które nadawały się do konwersji. Należy bowiem pamiętać, iż wyłączone spod konwersji zostały wszelkie zobowiązania posiadaczy gospodarstw wiejskich grupy A, które nie przekraczały kwoty zł 100, oraz zobowiązania nieściągalne, w grupie B—wszelkie zobowiązania, które nie przekraczały kwoty zł 1 000, zobowiązania tych gospodarstw, których zadłużenie przekraczało 75% szacunku, oraz zobowiązania, co do których posiadacz gospodarstwa nie mógł dostarczyć zabezpieczenia hipotecznego, w papierach wartościowych lub innego, uznanego przez Bank Akceptacyjny za dostateczne. W stosunku zaś do zobowiązań posiadaczy gospodarstw grupy C należy pamiętać, iż nie ciąży na instytucji przymus zawarcia układu konwersyjnego, a układ może być dobrowolnie zawarty jedynie wówczas, gdy zadłużenie nie przekracza 30÷50% szacunku gospodarstwa.

Ilość układów, zatwierdzonych w 1936 r., wynosi 116 892 na ogólną sumę zł 115 635 tys., co łącznie z układami, zatwierdzonymi w poprzednich latach, daje liczbę 389 869 układów na sumę zł 401 576 tys. wg stanu na dz. 31/XII 1936 r. Przeciętnie na jeden układ konwersyjny wypada zatem w poszczególnych latach:

1933 r.	zł 5 497
1934 „	„ 1 568
1935 „	„ 795
1936 „	„ 989

Kolejność instytucji wierzycielskich pod względem sumy skonwertowanych przez nie wierzytelności przedstawia się obecnie w sposób następujący (sumy wierzytelności—w tys. zł):

Spółdzielnie kredytowe	76 757
Komunalne kasy oszczędności	72 028
Banki prywatne	68 420
Państwowy Bank Rolny	63 160
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	60 511
Bank Gospodarstwa Krajowego	32 865
Centrale finansowe	18 785
Centrale gospodarcze	4 408
Spółdzielnie rolniczo-handlowe i syndykaty	1 144
Przedsiębiorstwa	3 497

Razem: 401 576

Jeżeli chodzi o ilość układów, zawartych przez poszczególne instytucje, to na pierwszym miejscu znajduje się Centralna Kasa Spółek Rolniczych z ilością 162 389 układów, stanowiącą bez mała połowę ilości wszystkich układów, zatwierdzonych przez Bank Akceptacyjny. Na dalszych miejscach znajdują się: spółdzielnie kredytowe (67 122), Państwowy Bank Rolny (64 792) i komunalne kasy oszczędności (62 093).

Ciekawe są dane, dotyczące ilości układów oraz wysokości kwoty układów konwersyjnych odnośnie poszczególnych grup gospodarstw wiejskich. I tak: na ogólną sumę zł 401 576 tys. gospodarstwa kat. A zawarły układów na sumę ok. zł 252 miln., gospodarstwa kat. B—na sumę ok. zł 91 miln., gospodarstwa kat. C—na sumę ok. zł 55·6 miln. Ilość układów w poszczególnych grupach gospodarstw wiejskich wynosi: kat. A—382 324, kat. B—6 024, kat. C—996.

Bank Akceptacyjny od początku swej akcji przyznał instytucjom kredytowym na podkład układów, zawartych z dłużnikami, kwotę ok. zł 300 miln. kredytów akceptacyjnych, z których instytucje wykorzystywały ok. zł 203 miln. Należy nadmienić, że w 1936 r. nastąpiło zmniejszenie kredytu akceptacyjnego na sumę ok. zł 55 miln. na skutek spłaty kredytu, udzielonego instytucjom kredytu długoterminowego, oraz częściowego zastąpienia tego kredytu obligacjami Banku Akceptacyjnego. Kredyt akceptacyjny został wykorzystany przez poszczególne grupy instytucji w sposób następujący (w zł):

Banki państwowe	60 314 554
Centrale finansowe	47 745 708
Banki komercyjne	28 860 240
Komunalne kasy oszczędności	25 594 943
Spółdzielnie kredytowe	33 203 139
Centrale gospodarcze, przedsiębiorstwa i syndykaty	7 000 861

Razem: 202 719 445

W 1936 r. Bank Akceptacyjny przystąpił do emisji 4½% obligacji, służących do przejmowania rolniczych wierzytelności instytucji kredytowych na podstawie ustawy z dn. 24/III 1933 r. o ułatwieniach dla instytucji kredytowych, przyznających dłużnikom ulgi w zakresie wierzytelności rolniczych („Dz. Ust. R. P.” Nr 109/1934, poz. 973), zmienionej dekretem z dn. 14/XI 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 82, poz. 507). Zasady emisji normuje rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 2/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 21, poz. 172). Na podstawie powyższych przepisów ogólna suma wyemitowanych przez Bank obligacji nie może przekroczyć zł 200 miln., i do tej wysokości są one poręczone przez Skarb Państwa; obligacje te będą wycofywane z obiegu w drodze losowania, wykupu na giełdzie lub umorzenia—najpóźniej w ciągu 30 lat od daty wystawienia. Do dn. 31/XII 1936 r. Bank Akceptacyjny wystawił na podkład przyjętych od instytucji kredytowych wierzytelności rolniczych ogółem 34 świadectwa tymczasowe na mające być wyemitowane obligacje—na łączną kwotę zł 33 643 tys.

Od początku akcji konwersyjnej instytucjom wierzycielskim wypłacono z tytułu odsetkowej pomocy Skarbu Państwa ogółem kwotę ok. zł 5 733 tys. Przypada jeszcze do wypłaty instytucjom wierzycielskim pomoc odsetkowa Skarbu Państwa w łącznej kwocie ok. zł 11 miln.

Jeżeli chodzi o działalność Komitetu Konwersyjnego w zakresie rozpatrywania odwołań dłużników oraz instytucji wierzycielskich z powodu niedojścia do skutku układów, to należy stwierdzić, iż w 1936 r. większość tych odwołań pochodzi od instytucji wierzycielskich, które stawały wnioski o uznanie winy dłużników w niedojściu do skutku układu konwersyjnego. Dane w tym zakresie przedstawiają się w sposób następujący: na ogólną ilość 12 852 odwołań instytucje wierzycielskie nadesłały 7 437 wniosków o uznanie winy dłużników, pozostałe natomiast 5 415 odwołań wpłynęło ze strony dłużników. Ponieważ znaczna ilość odwołań wpłynęła w ostatecznym terminie ich wnoszenia do Banku Akceptacyjnego, Komitet Konwersyjny nie był w stanie dotychczas wszystkich tych wniosków rozpatrzyć. Dotychczas Komitet Konwer-

syjny orzekł winę dłużników—na wniosek instytucji wierzycielskich— w 3 937 wypadkach, natomiast 3 100 wniosków odrzucił, przekazując do załatwienia właściwym urzędom rozjemczym, które w stosunku do takich wierzycieli rozkładają terminy płatności oraz obniżają oprocentowanie analogicznie do długów prywatnych. Z nadesłanych odwołań dłużników w ogólnej liczbie 5 415 Komitet Konwersyjny—po rozpatrzeniu ok. 2 400 odwołań—dotychczas zaledwie w kilku wypadkach orzekł o winie instytucji wierzycielskiej. Jak z powyższych danych wynika, odwołania dłużników z reguły są pozytywnie załatwiane przez Komitet Konwersyjny, odwołania instytucji natomiast prawie w połowie wypadków są odrzucane.

Jeżeli chodzi o spłacalność rat, przypadających od układów konwersyjnych, zawartych od początku akcji do dn. 31/XII 1935 r., to należy stwierdzić, iż przedstawia się ona bardzo niejednolicie w poszczególnych instytucjach; na ogół jednak stan spłacalności należy uznać za zadowalający, tym bardziej jeżeli się zważy, iż w okresie rozpatrywanym nie uwydatniały się jeszcze żadne objawy poprawy koniunktury. Zaległości z tytułu nie wpłaconych odsetek od układów wynoszą w tym okresie przeciętnie 25% kwoty, przypadającej do zapłaty.

J. Ż.

PROJEKT JEDNOLITEGO PODZIAŁU TUSZ ZWIERZĘCYCH — p. niżej.

HANDEL

HANDEL WEWNĘTRZNY

PROJEKT JEDNOLITEGO PODZIAŁU TUSZ ZWIERZĘCYCH. —Wobec panującego obecnie chaosu w dziedzinie nazw różnych części mięsa w sprzedaży detalicznej w poszczególnych dzielnicach kraju zachodzi konieczność ustalenia jednolitej nomenklatury, wiążącej się z nazwą i gatunkiem danej części mięsa. Podstawą do ustalenia detalicznej nomenklatury mięsa jest podział tusz zwierzęcych, przeprowadzany na rzeźniach. Celem wprowadzenia w życie jednolitego podziału tusz oraz detalicznej nomenklatury mięsa jest ustalenie warunków sprzedaży mięsa z uboju mechanicznego oraz umożliwienie rzemiosłu rzeźnicko-wędliniarskiemu prowadzenia racjonalnej kalkulacji cen dla bardziej lub mniej pożądaných przez konsumentów gatunków mięsa.

Mając na względzie przytoczone momenty, a przede wszystkim ujednostajnienie podziału tusz oraz zrationalizowanie sprzedaży detalicznej mięsa, pochodzącego z uboju mechanicznego, Min. Rolnictwa i Ref. Roln. w porozumieniu z Główną Targowiskową Komisją Nadzorczą wszczęło prace nad przygotowaniem projektu jednolitego podziału tusz zwierzęcych oraz detalicznej nomenklatury mięsa. W wyniku tych prac przygotowano odpowiedni projekt, obejmujący podział tuszy bydłowej, cielęcej, baraniej, wieprzowej i końskiej oraz określający dokładnie poszczególne części mięsa tych zwierząt.

Należy podkreślić, że z uwagi na stosowanie w szerokich rozmiarach uboju rytualnego do dn. 1 I 1937 r., tj. do chwili wejścia w życie przepisów ustawy z dn. 17 IV 1936 r. o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach („Dz. Ust. R. P.” Nr 29, poz. 237), ograniczających rozmiary uboju rytualnego, podział tusz zwierzęcych przeprowadzany w ten sposób, że do części zadnich mięsa dołączano tylko jedno żebro. Ten sposób podziału tusz miał na celu uzyskanie jak największej ilości mięsa części przednich z uwagi na jego cenę i duży popyt ze strony ludności, zainteresowanej religijnie w spożyciu tego rodzaju mięsa. Obecnie w związku z uruchomieniem na szerszą skalę uboju mechanicznego rzemiosło, trudniące się tym ubojem i sprzedażą mięsa z uboju mechanicznego, jest zainteresowane w zwiększeniu ilości mięsa części zadnich. Zwiększenie to da się skutecznie, przy dokonywaniu podziału tuszy na rzeźniach, przez dołączenie do części zadnich mięsa 2 żeber. W chwili obecnej Rzeźnia Miejska w Warszawie wprowadziła już ten sposób dzielenia tusz, co okazało się praktyczne. Należy poza tym nadmienić, że projekt detalicznej nomenklatury mięsa został opracowany na podstawie zwyczajowej oceny rodzajów i gatunków mięsa w większych miastach Polski. Projekt ten po wprowadzeniu pewnych zmian względnie uzupełnień zostanie na podstawie porozumienia pomiędzy zainteresowanymi wprowadzony w życie.

Pragnąc uzyskać szczegółową ocenę projektu i możliwości jego realizacji, Min. Rolnictwa i Ref. Roln. w porozumieniu z Ministerstwami: Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych postanowiło poddać zarówno projekt podziału tusz, jak i projekt detalicznej nomenklatury mięsa próbie zastosowania w rzeźniach, położonych w większych ośrodkach konsumcyjnych, jak: w Warszawie, Poznaniu, Katowicach, Lwowie, Krakowie, Wilnie i Lublinie. Zaprojektowane próby pozwolą na dokładne sprecyzowanie detalicznej nomenklatury oraz wpłyną następnie na ułatwienie wprowadzenia jej w życie na terenie całego Państwa. Próby te będą przeprowadzone przy udziale specjalnie powołanych komisji pod przewodnictwem lekarza weterynarii, wydelegowanego przez dyrekcje właściwych rzeźni. W skład komisji wejdą poza tym przedstawiciele właściwych terytorialnie izb rzeźniarskich, miejscowych cechów rzeźnickich i wędliniarskich oraz organizacji konsumenckich, interesujących się tymi zagadnieniami.

W wyniku przeprowadzonych prób komisje przedstawia odpowiednie wnioski, przy czym wnioski o zmianę postanowień, zawartych w opracowanym projekcie, a powzięte na podstawie porównania z podziałem zwyczajowym, mają być dokładnie uzasadnione. Termin przeprowadzenia prób ustalono na dz. 30 IV 1937 r. Po tym terminie —zostanie

odpowiednio przepracowany projekt detalicznej nomenklatury mięsa oraz ustalona ostatecznie jej redakcja.

Zachodzi możliwość, że detaliczna nomenklatura mięsa będzie jeszcze powtórnie przepracowana i wydana w 2 wersjach: jednej—szczegółowej do użytku rzemiosła rzeźnicko-wędliniarskiego, a drugiej—o charakterze bardziej ogólnym i przystępnym do wiadomości szerokich rzesz konsumenckich.

Ustalenie detalicznej nomenklatury mięsa usprawni detaliczny obrót mięsny, co nie pozostanie częściowo bez wpływu i na usprawnienie całokształtu naszego obrotu mięsnego.

B.

KRAJOWE RYNKI TOWAROWE

ZBOŻA I PRZETWORY

— Ruch cen zbóż w okresie 8 ÷ 20/III 1937 r. kształtował się następująco (w zł za 100 kg):

	8 ÷ 13/III	15 ÷ 20/III	Spadek %
Pszennica			
Warszawa . . .	31'25	31'25	—
Poznań . . .	29'38	28'88	1'8
Lwów . . .	29'47½	28'72½	2'6
Średnia . . .	30'03	29'61	1'4
Żyto			
Warszawa . . .	24'88	24'63	1'1
Poznań . . .	25'13	23'79½	5'4
Lwów . . .	24'50	23'40	4'5
Średnia . . .	24'84	23'94	3'7
Owies			
Warszawa . . .	21'67	21'25	2'0
Poznań . . .	22'75½	22'13	2'8
Lwów . . .	22'09	22'09	—
Średnia . . .	22'17	21'82	1'6
Jęczmień browarowy			
Warszawa . . .	27'25	27'25	—
Poznań . . .	27'00	26'50	1'9
Lwów . . .	26'50	26'50	—
Średnia . . .	26'92	26'75	0'7
Jęczmień zwykły			
Warszawa . . .	24'00	24'00	—
Poznań . . .	23'38	22'96	1'8
Lwów . . .	22'62½	22'54	0'4
Średnia . . .	23'33	23'16	0'8

— W okresie sprawozdawczym (od 15 do 20 marca) na rynku zbóż i przetworów nastąpiło generalne osłabienie nastroju, wyrażające się w spadku notowań; temu zjawisku towarzyszyło ograniczenie obrotów i redukcja podaży. Na giełdzie warszawskiej zniżkę (w zł na 100 kg) odnotowały: pszenica jednolita 748 grl i zbierana 737 grl 0'50, żyto I i II standart 0'75, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej 0'50, wszystkie rodzaje i gatunki mąki żytniej 0'50, wszystkie rodzaje otrąb pszennych oraz otręby żytnie 0'75; na giełdzie poznańskiej zniżkowały

(analogicznie): pszenica 1·25, żyto 1·50, jęczmień: 630/640 grl i 667/676 grl 0·75,—700/715 grl i browarowy 1·00, owies 0·50, wszystkie rodzaje i gatunki mąki pszennej 1·50, mąka żytnia: I gat. 0·75,—II gat. i poślednia 1·75, otręby pszenne: średnie 0·75 i grube 0·50, otręby żytnie 0·75 i otręby jęczmienne 1·00.

Ogólny obrót na giełdzie warszawskiej w okresie sprawozdawczym wynosił 7 499 t, w tym 1 743 t żyta (dla okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, odpowiednio liczby wynosiły: 11 097 i 2 848).

Warszawa.—Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet wagon Warszawa ładunek wagon (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica jednolita 748 grl 31·00 ÷ 31·50 (31·50 ÷ 32·00),—zbierana 737 grl 30·50 ÷ 31·00 (31·00 ÷ 31·50), żyto I standart 693 grl 24·25 ÷ 24·50 (25·00 ÷ 25·25),—II standart 681 grl 24·00 ÷ 24·25 (24·75 ÷ 25·00), jęczmień browarny 678 ÷ 684 grl 26·75 ÷ 27·75,—o wadze 673 ÷ 678 grl 24·75 ÷ 25·25,—o wadze 649 grl 23·75 ÷ 24·25,—o wadze 620·5 grl 23·25 ÷ 23·75, owies I standart 460 grl 22·25 ÷ 23·00,—eksportowy 478 ÷ 488 grl 22·25 ÷ 23·00,—II standart 435 grl 21·00 ÷ 21·50, mąka pszena: I gat. 0 ÷ 20% 49·00 ÷ 50·00 (49·50 ÷ 50·50),—I gat. 0 ÷ 45% 47·00 ÷ 48·00 (47·50 ÷ 48·50),—I gat. B 0 ÷ 55% 45·00 ÷ 46·00 (45·50 ÷ 46·50),—I gat. C 0 ÷ 60% 44·00 ÷ 45·00 (44·50 ÷ 45·50),—I gat. D 0 ÷ 60% 43·00 ÷ 44·00 (43·50 ÷ 44·50),—II gat. A 20 ÷ 55% 42·00 ÷ 43·00 (42·50 ÷ 43·50),—II gat. B 20 ÷ 65% 40·00 ÷ 42·00 (40·50 ÷ 42·50),—II gat. D 45 ÷ 65% 37·00 ÷ 38·00 (37·50 ÷ 38·50),—II gat. F 55 ÷ 65% 36·00 ÷ 37·00 (36·50 ÷ 37·50),—II gat. G 60 ÷ 55% 35·00 ÷ 36·00 (35·50 ÷ 36·50),—pastewna 24·00 ÷ 25·00 (24·50 ÷ 25·50), mąka żytnia wyciągowa: I gat. 0 ÷ 30% 35·75 ÷ 36·75 (36·25 ÷ 37·25),—I gat. 0 ÷ 50% 35·75 ÷ 36·75 (36·25 ÷ 37·25),—I gat. 0 ÷ 65% 34·75 ÷ 35·75 (35·25 ÷ 36·25),—II gat. 50 ÷ 65% 30·00 ÷ 31·00 (30·50 ÷ 31·50),—razowa 0 ÷ 95% 28·00 ÷ 29·00 (28·50 ÷ 29·50),—poślednia ponad 65% 20·50 ÷ 21·00 (21·00 ÷ 21·50), otręby pszenne grube z przemiału standartowego 17·75 ÷ 18·25 (18·50 ÷ 19·00),—średnie z przemiału standartowego 16·75 ÷ 17·25 (17·50 ÷ 18·00),—miałkie z przemiału standartowego 16·75 ÷ 17·25 (17·50 ÷ 18·00), otręby żytnie z przemiału standartowego 15·50 ÷ 15·75 (16·25 ÷ 16·50).

Poznań.—Ceny hurtowe według cedyły urzędowej (ostatnie notowania w tygodniu)—w zł za 100 kg parytet Poznań dostawa bieżąca (w nawiasach podane są notowania końcowe z okresu poprzedzającego sprawozdawczy, o ile różnią się od obecnych): pszenica 28·25 ÷ 28·50 (29·50 ÷ 29·75), żyto 23·25 ÷ 23·50 (24·75 ÷ 25·00), jęczmień 630/640 grl 21·50 ÷ 21·75 (22·25 ÷ 22·50),—667/676 grl 22·50 ÷ 22·75 (23·25 ÷ 23·50),—700/715 grl 23·75 ÷ 24·50 (24·75 ÷ 25·50),—browarowy 25·50 ÷ 26·50 (26·50 ÷ 27·50), owies 21·75 ÷ 22·00 (22·25 ÷ 22·50), mąka (wraz z workiem): pszena I gat. A 0 ÷ 20% 46·50 ÷ 47·50 (48·00 ÷ 49·00),—I gat. A 0 ÷ 45% 45·50 ÷ 46·00 (47·00 ÷ 47·50),—I gat. B 0 ÷ 55% 44·00 ÷ 44·50 (45·50 ÷ 46·00),—I gat. C 0 ÷ 60% 43·50 ÷ 44·00 (45·00 ÷ 45·50),—I gat. D 0 ÷ 65% 42·50 ÷ 43·00 (44·00 ÷ 44·50),—II gat. A 20 ÷ 55% 41·50 ÷ 42·00 (43·00 ÷ 43·50),—II gat. B 20 ÷ 65% 40·75 ÷ 41·25 (42·25 ÷ 42·75),—II gat. D 45 ÷ 65% 37·75 ÷ 38·75 (39·25 ÷ 40·25),—II gat. F 55 ÷ 65% 33·75 ÷ 34·75 (35·25 ÷ 36·25),—II gat. G 60 ÷ 65% bez notowań,—III gat. A 65 ÷ 70% 27·00 ÷ 28·00 (28·50 ÷ 29·50),—III gat. B 70 ÷ 75% 24·00 ÷ 25·00 (25·50 ÷ 26·50), mąka żytnia wyciągowa: I gat. 0 ÷ 30% 36·50 ÷ 37·00,—I gat. 0 ÷ 50% 34·25 ÷ 34·75 (36·00 ÷ 36·50),—I gat.

0 ÷ 65% 32·75 ÷ 33·25 (34·50 ÷ 35·00),—II gat. 50 ÷ 65% 25·50 ÷ 26·00 (27·25 ÷ 27·75),—poślednia ponad 65% 23·25 ÷ 23·75 (25·00 ÷ 25·50), otręby pszenne średnie z przemiału standartowego 16·50 ÷ 17·00 (17·25 ÷ 17·75),—grube z przemiału standartowego 17·50 ÷ 18·00 (18·00 ÷ 18·50), otręby żytnie z przemiału standartowego 15·75 ÷ 16·25 (16·50 ÷ 17·00), otręby jęczmienne 15·25 ÷ 16·50 (16·25 ÷ 17·50).

RYNEK AKCYJNY

za okres od 15 do 20 marca 1937 r.

Na rynku akcyjnym w okresie sprawozdawczym obroty były niewielkie; transakcje zawierane były po kursach niejednolitych—mocniejszych dla akcji przemysłu metalowo-przetwórczego. Poza zniżkującymi akcjami: Banku Polskiego (o zł 0·50), Warsz. Tow. Kopalń Węgla (o zł 0·75) i Starachowic (o zł 0·50)—pozostałe akcje zamknęły okres sprawozdawczy następującymi zyskami (w zł): Warsz. Tow. Fabryk Cukru 1·00, Lilpop 0·10, Modrzejów 0·25 i Ostrowiec 0·25.

Na giełdzie poznańskiej obracano akcjami Banku Polskiego po kursie lekko obniżonym.

GIEŁDA WARSZAWSKA

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Bank Polski	zł 100	105·00	100·00	100·00
Warsz. Tow. Fabryk Cukru	zł 100	31·00	30·00	31·00
Warsz. Tow. Kopalń Węgla	zł 100	21·50	20·25	20·25 -20·50
Lilpop	zł 25	14·25	13·95	14·00
Modrzejów	zł 50	8·00	8·00	8·00
Norblin	zł 100	.	.	65·00
Ostrowiec	zł 50	30·25	30·00	30·00
Starachowice	zł 100	35·20	33·75	34·00 -33·75
Haberbusch i Schiele	zł 100	.	.	37·50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje w okresie sprawozdawczym nie były notowane.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje bez notowań.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 100·50—100·00 (100·10—100·00).

CŁO ORAZ REGLAMENTACJA

OPLATY OD TOWARÓW NIEWYWIEZIONYCH LUB NIEPRZYWIEZIONYCH W OBROcie USZLACHETNIACYM.—Art. 56 prawa celnego („Dz. Ust. R. P.” Nr 84/1933, poz. 610) przewiduje, że, jeżeli towary, odprawione warunkowo, nie zostały w oznaczonym okresie z powrotem wywiezione za granicę lub przywiezione z zagranicy do kraju—odprawa warunkowa staje się odprawą ostateczną, a strona jest obowiązana do uiszczenia: a) należności celnych i innych ciężących na towarach, ustalonych w wyniku rewizji, b) kary za zwłokę (art. 117), c) dodatkowej opłaty w wysokości wartości towarów, jeżeli towary podlegały ograniczeniom przywozowym lub wywozowym, a strona nie przedstawi pozwolenia na przywóz lub wywóz, wymaganego przy ostatecznej odprawie.

W związku z powyższym, wobec powstałych wątpliwości, czy przepisy art. 56 prawa celnego mają zastosowanie do odpadków, powstających przy przerobie towarów, sprowadzanych w czynnym obrocie uszlachetniającym, tj. czy w razie pozostawienia w kraju takich odpadków, firma powinna przedstawić pozwolenie przywozu, względnie wpłacić równowartość towaru—Min. Skarbu wyjaśniło okólnikiem L. D. IV 31188/2/36, że na podstawie rozporządzenia z dn. 5/V 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 36, poz. 280) towary, sprowadzane w obrocie uszlachetniającym, są wolne od zakazu przywozu, toteż cała ilość towaru zagranicznego, użytego do wyprodukowania towaru gotowego, wywiezionego za granicę, nie wyłączając odpadków, powstałych przy przerobie, nie podlega zakazowi przywozu, a zatem na wymienione

odpadki nie można żądać pozwoleń przywozu ani pobierać kwoty, odpowiadającej równowartości towaru.

WYJAŚNIENIA TARYFOWE.—Min. Skarbu ogłosiło następujące wyjaśnienia taryfowe do poszczególnych pozycji taryfy celnej przywzowej:

Do poz. 32.—Dodatek do paszy dla zwierząt, stanowiący mieszaninę mąki kukurydzowej i mączki kostnej z dodatkiem produktów zapachowych, jak anyż, kminek itp. o nazwie handlowej „Provendeine”—podlega oczeniu wg poz. 32 punktu odpowiedniego tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 15/II 1937 r. L. D. IV 3640/2/37).

Do poz. 385.—Preparaty arseno-benzolowo jak: „Salvarsan”, „Salvarsannatrium” itp., nadchodzące w ilościach dozowanych, np. po 0·3, 0·6 g—podlegają oczeniu wg poz. 385 tar. celn. z zastosowaniem uwagi po poz. 384 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 15/II 1937 r. L. D. IV 3640/2/37).

Do poz. 213.—Produkt, stanowiący półfabrykat do wyrobu lakierów, w postaci mazistej cieczy, składający się ze sztucznych gumowyc z dodatkiem niewielkiej ilości pokostu oraz sykatywów—podlega oczeniu wg poz. 213 p. 3 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 15/II 1937 r. L. D. IV 3640/2/37).

Do poz. 834.—Wykroje papierowe, mające zastosowanie przeważnie przy wyrobie ozdób choinkowych, z wizerunkami aniołków itp., które

o wizerunki zostały wykonane sposobem graficznym różnokolorowymi farbami—należy traktować jako wyroby z papieru z ozdobami bez dodatku innych materiałów i celić wg poz. 834 p. 1 lit. b tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 19/II 1937 r. L. D. IV 3751/2/37).

Do poz. 986.—Nity miedziane z przewierconym (za pomocą wiertła) otworem wzdłuż osi—podlegają oczeniu wg poz. 986 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 19/II 1937 r. L. D. IB 3533/2/37).

Do poz. 1082.—Maszyna do mechanicznego usuwania zanieczyszczeń z form do maszyn ceramicznych za pomocą szczotek stalowych—podlega oczeniu wg poz. 1082 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 19/II 1937 r. L. D. IV 3533/2/37).

Do poz. 1098.—Płaszczki w stanie wykończonym do cylindrów tryjerowych, wykonane z blachy—podlegają oczeniu wg poz. 1098 p. 7 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 19/II 1937 r. L. D. IV 3533/2/37).

Do poz. 1250.—Przybory do ręcznego sygnowania etykiet, składające się z płaskiej prostokątnej podstawki z przymocowanym układem jednoramiennych dźwigni, służących do odbijania liter—podlegają oczeniu wg poz. 1250 p. 9 tar. celn. (okólnik Min. Skarbu z dn. 19/II 1937 r. L. D. IV 3533/2/37).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W TARYFACH TOWAROWYCH P. K. P.—W „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 12/1937 ogłoszone zostały z ważnością od dn. 1/IV b. r. następujące ważniejsze zmiany i uzupełnienia do taryf towarowych wewnętrznych P. K. P.

W grupie taryf na przewóz płodów rolnych do tar. specj. PA-23 (T. Cz. II/3), obowiązującej na wywóz przez stacje portowe warzyw świeżych—włączono kapustę i ogórki świeże. Uzupełnienie powyższe ma na celu potaniecie, a tym samym ułatwienie eksportu kapusty i ogórków.

Równocześnie wprowadzono nową taryfę wyjątkową pa-5 (T. Cz. II/6) na powrotny przewóz ze stacji portowych w Gdańsku żyta i mąki żytniej do ośrodków największego spożycia, jak: Warszawa, Łódź, Dąbrowa Górnicza, Kraków itp. oraz do wszystkich stacji Dyrekcji Katowickiej. Ustalono wyższą taryfą niskie opłaty przewozowe na poziomie taryfy eksportowej PA-1 mają na celu ułatwienie aprowizacji miast zbożem, które miało być wywiezione za granicę. Warunkiem korzystania z tar. wyj. pa-5 jest dołączenie do listu przewozowego zaświadczenia Polskiego Biura Eksportu Zboża w Gdańsku, stwierdzającego, iż nadane żyto względnie mąka żytnia zostały zarejestrowane w tym biurze do dn. 28/II 1937 r. jako przeznaczone na eksport. Termin ważności taryfy zakreślony został do dn. 31/V b. r. Taryfa ta pozostaje w ścisłym związku z dającym się odczuć brakiem zbóż na rynku krajowym i wprowadzonym zakazem eksportu.

W grupie taryf na artykuły pochodzenia hodowlanego wprowadzono przepis, zezwalający na stały przewóz mleka według tar. specj. WB-26 (T. Cz. II/1) z obsadzonych przystanków osobowych. Przystanki te nie posiadają aparatu ekspedycyjnego, wobec tego wszelkie formalności, związane z nadawaniem mleka na takich przystankach, załatwiane będą na stacjach macierzystych, a tylko samo załadowanie mleka odbywać się będzie mogło na przystankach, pod nadzorem znajdujących się tam pracowników kolejowych, pełniących obowiązki kasjerów biletowych. Przed rozpoczęciem ładowania mleka na jakimkolwiek przystanku zainteresowany winien uzyskać zezwolenie właściwej dyrekcji kolei państwowych.

Poza tym skreślono, jako nieaktualną, tar. specj. PB-28 (T. Cz. II/3) na wywóz przez porty sera i twarogu. Dla wywozu tych artykułów stosowane będą niższe opłaty tar. specj. WB-38, obowiązującej w obrocie wewnętrznym.

W grupie taryf na przewóz artykułów przemysłu rolnego uzupełniono szereg taryf specjalnych na przewóz przetworów z warzyw, kapusty kiszonej, ogórków solonych i kiszonych oraz grzybów solonych i kiszonych w obrocie wewnętrznym (tar. specj. WC-21) i na eksport przez granicę lądową (tar. specj. GC-18 i GC-19) oraz przez porty (tar. specj. PC-18) zmianą, zezwalającą na korzystanie z tych taryf bez względu na rodzaj opakowania towaru. Na skutek powyższej zmiany dostosowane zostało brzmienie odnośnych taryf specjalnych do nomenklatury towarowej i umożliwiony przewóz według tych samych opłat także przesyłek w opakowaniu hermetycznym, tj. w puszkach zalutowanych.

W taryfach drzewnych zmniejszono kontyngent przewozu drewna okrągłego dla tartaków gdańskich i gdyńskich według tar. specj. WF-17 i WF-21 z 80 do 60 tys. t. rocznie. Motywem tej zmiany jest konkurencja, jaką stwarzają portowe tartaki dla pomorskiego przemysłu drzewnego. Poza tym zezwolono na przewóz w wagonach krytych bez dopłaty 10% wikliny koszykarskiej okorowanej oraz kijów wiklinowych i leszczynowych, oczyszczonych z kory—przez wykreślenie towarów tych z załącznika III do T. Cz. I B.

W grupie taryf na przewóz nawozów sztucznych uzupełniono pozycję 644 K. t., zawierającą nawozy fosforowe, przez włączenie tamże nowo wyprodukowanego nawozu—fosforanu wapnia w oddzielnej podpozycji g z opłatami zasadniczymi klasy wagonowej 10. Równocześnie—celem ułatwienia przewozu tego nawozu sztucznego dla potrzeb rolnictwa—włączono go do tar. specj. WE-26, przynależącej ulgowe przewoźne dla przesyłek drobnicowych i wagonowych do wszystkich

stacji P. K. P., oraz do tar. specj. WF-25, obowiązującej przy przewoźnie na ziemie wschodnie, ponad 600 km od stacji nadania.

W grupie taryf na przewóz kamieni oraz materiałów przemysłu ceramicznego rozszerzono opłaty tar. specj. WH-5 obowiązującej na przewóz kamienia łamanego dla celów budowlanych, również na przewozy kamieni, przeznaczonych do przerobu w wytwórni odbiorcy na materiały drogowe. Powyższa zmiana o charakterze ulgowym ma na celu potaniecie produkcji materiałów drogowych. W ten sposób dla przewozu kamienia łamanego obowiązują obecnie 2 taryfy, a mianowicie: WH-3 ogólna, niezależna od przeznaczenia towaru, i WH-5 z opłatami niższymi o ok. 25%, której stosowanie uzależnione jest od przeznaczenia towaru do celów budowlanych lub do przerobu na materiały drogowe. Analogicznie zbudowano obecnie taryfy na przewóz tłuczni; do dotychczasowej taryfy na przewóz tłuczni (WH-11) wprowadzono klauzulę przeznaczenia towaru do celów budowlanych lub do przerobu na materiały drogowe, dla pozostałych zaś przewozów tłuczni itp. kamieni rozdrobnionych wprowadzono wyższe opłaty w tar. specj. WH-12. Zmiana powyższa uzasadniona jest tym, iż tłuczeń oraz pozostałe rodzaje kamieni rozdrobnionych są zwykle droższe od kamienia łamanego, wobec czego niesłusznie opłacały niższe przewoźne, i to w dodatku według taryfy, nie pokrywającej kosztów własnych kolei.

W taryfach specjalnych i wyjątkowych na przywóz z zagranicy niektórych minerałów, jak: kaolin, szpat polny (skałki) i piasek kwarcowy—wprowadzono klauzulę przeznaczenia towaru do zużycia tylko w tym przemyśle, gdzie produkt ten jest surowcem podstawowym, tzn. w danym wypadku w przemyśle ceramicznym. Dotyczy to tar. specj. GH-28, GH-30 i GH-32 na przywóz z zagranicy kaolinu surowego i szlamowanego oraz piasku kwarcowego, PH-4—na przywóz przez porty w Gdyni i Gdańsku szpatu polnego nie mielonego, oraz taryf wyjątkowych ph-5, ph-16 i ph-20, zawierających dodatkowe zniżki na import kamienia kwarcowego oraz szpatu polnego nie mielonego i mielonego do niektórych stacji.

W nomenklaturze i klasyfikacji surowców mineralnych (T. Cz. I B) zmrocznikowano opłaty przewozowe na materiały polerownicze, jak: szmergel, korund, elektryd, pumeks itp., ustalając dla materiałów tych w stanie mielonym lub szlamowanym opłaty klasy wagonowej 5 i drobnicowej I oraz pozostawiając dotychczasowe opłaty klasy wagonowej 8 i drobnicowej II dla tychże materiałów w stanie nie mielonym. Podwyżka opłat przewozowych dla materiałów polerowniczych w stanie mielonym uzasadniona jest wartością handlową i zdolnością płatniczą towaru, i jest właściwie tylko dostosowaniem taryfy do wartości towaru w myśl ogólnie przyjętych zasad taryfowania. Omówiona zmiana utrudni w pewnym nieznacznym stopniu import materiałów polerowniczych mielonych na korzyść nie mielonych, przerabianych w kraju.

Dla ułatwienia wywozu przez porty dachówek i płyt cementowo-azbestowych (eternitu) w opakowaniu trwałym wprowadzono wymieniony towar do tar. specj. PH-27. Zniżka przewoźnego z klasy 8 do 11 wynosi ok. 30%.

W tym samym celu obniżono przewoźne na eksport soliglauberskiej (siarczan sodu obojętny, siarczan) o ok. 26%, ustalając w tar. specj. PJ-68 opłaty na poziomie klasy 15—w miejsce obowiązujących dotychczas opłat klasy 13.

W grupie taryf na produkty naftowe przewidziany jest warunek stosowania ulgowych opłat taryfy eksportowej PL-1 w stosunku do wosku ziemnego dopiero po udowodnieniu wywozu wosku ziemnego za granicę celną morzem. Celem ułatwienia wywozu wosku ziemnego wprowadzono do taryfy tej uzupełnienie, zezwalające na stosowanie taryfy tej również bezpośrednio przy nadaniu wosku ziemnego do stacji portowych pod warunkiem złożenia wymaganego przez kolej zabezpieczenia w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Toruniu.

W obrocie wewnętrznym wprowadzono wydatną obniżkę taryfy kolejowej na przewóz od rafinerii do wszystkich stacji P. K. P. olejów

mineralnych o ciężarze gatunkowym powyżej 0·895 przy 15°C, nierafinowanych, opałowych. Zniżka w porównaniu ze stosowanymi dotychczas opłatami taryfy wyrównawczej WL-22 (obniżonymi o 25%) do poziomu wprowadzonych obecnie opłat klasy 11 wynosi przeciętnie ok. 33%. Stosowanie zniżki uwarunkowane jest przeznaczeniem towaru do celów opałowych w zakładach przemysłowych, oraz dołączeniem świadectwa straży skarbowej, stwierdzającego, że przewożony towar korzysta z 85% obniżki podatku od spożycia.

Jak wynika z powyższego, celem wprowadzenia na rynek nowego materiału opałowego Skarb Państwa udzielił pomocy z 2 stron, a mianowicie: przez wydatną obniżkę podatku oraz taryfy kolejowej.

W grupie taryf przemysłu metalowego w taryfach specjalnych na przewóz maszyn i aparatów do uprawy roli, łąk, siewu (WM-111), maszyn do sprzętu zboża i ziemiopłodów (WM-118), do omlotu i oczyszczania zbóż (WM-121 i WM-126), do przygotowania paszy oraz parników i kieratów (WM-131, WM-136 i WM-139) wprowadzono uzupełnienie, zezwalające na stosowanie do obliczenia przewożonego klasy drobnicowej III we wszystkich wypadkach, gdy obliczenie to wypadnie niższe dla interesanta niż wynikające z zastosowania klasy wagonowej 5 lub 7. Opłaty klasy drobnicowej III stosowane są przy przewozie przesyłek drobnicowych, zatem w większej części przy przewozach maszyn bezpośrednio dla rolników. Ponieważ opłaty te okazały się niższe od stosowanych dla wagonowych przesyłek, nadawanych bezpośrednio z wytwórni maszyn rolniczych, zrównano je odpowiednio do kształtowania się kosztów własnych kolei.

W grupie taryf papierniczych zmniejszono kontyngent eksportowy dla papieru szrenkowego z Mikołowa w kierunku do portów Gdyni i Gdańska (tar. specj. PN-40) z 1500 do 1000 ton rocznie, równocześnie zaś zmniejszono ulgę taryfową, ustalając stawkę gr 400 zamiast stosowanej dotychczas stawki gr 355 od 100 kg. Przyczyną tej zmiany jest niemożność wyeksportowania przez firmę ustalonej poprzednio ilości, co narażało ją na straty, gdyż wobec nieosiągnięcia kontyngentu kolej ulgi taryfowej w ogóle nie stosowała.

Redukcja ulg taryfowych na eksport drewna przez granice lądowe oraz przez porty omówiona została wyczerpująco w zesz. 12/1937 „Polski Gospodarczej” (str. 426). Odnosne zmiany, ogłoszone w „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” Nr 11/1937, weszły w życie z dniem 16/III b. r.

W Nr 10/1937 „Dz. Tar. i Zarządz. Kolej.” wprowadzona została z ważnością od dn. 15/III 1937 r. redukcja ulg taryfowych na przewóz blach cynkowych w obrocie wewnętrznym do wszystkich stacji P. K. P. (tar. specj. WM-72), jak również dla przewozu na ziemie wschodnie (tar. specj. WM-74) w rozmiarze o ok. 10%. W ten sposób obowiązują obecnie opłaty na przewóz blachy cynkowej w przesyłkach wagonowych do wszystkich stacji P. K. P. — na poziomie klasy 7a, b, dla przewozu na ziemie wschodnie zaś — na poziomie klasy 8a, b.

Redukcja ulg taryfowych pozostaje w związku z przeprowadzoną uprzednio znaczną podwyżką cen omawianych artykułów.

S. P.

PRZEWOZY KOLEJOWE W IV KWARTALE 1936 R. przedstawiały się — według rodzaju towarów i kierunku przemów oraz w zestawieniu z przewozami w latach ubiegłych — w sposób następujący (w tys. ton):

	N a d a n i e:				P r z y j ę c i e:			Tranzyt	R a z e m:		
	wewnątrz kraju	do Gdyni	do Gdańska	za granicę	z Gdyni	z Gdańska	z zagranicy		1936	1935	1934
Zboże	227·3	0·8	195·5	15·2	—	1·0	—	7·3	447·1	396·7	404·8
Mąka i kasze	167·0	0·7	34·6	4·2	0·1	—	—	0·9	207·5	170·1	154·4
Ziemiaki	195·7	4·7	14·7	5·2	0·2	0·1	—	29·8	250·4	275·3	350·5
Buraki	1 366·2	—	—	6·1	—	0·1	—	—	1 372·4	1 317·8	1 417·4
Siano i słoma	22·9	—	0·1	—	—	—	0·2	—	23·2	22·7	35·3
Zwierzęta	33·2	—	0·5	5·3	—	—	—	0·9	39·9	39·5	38·8
Kamienie	404·3	—	0·5	0·2	13·8	0·2	8·2	116·7	543·9	724·0	444·0
Wapno	114·3	0·1	0·2	8·3	—	—	—	—	122·9	119·4	106·9
Cement	162·7	1·3	0·7	—	—	—	—	29·7	194·4	152·7	172·1
Sól	94·3	0·7	1·4	2·4	—	—	—	2·2	101·0	109·1	97·1
Rudy	173·6	—	0·1	2·0	46·8	104·7	13·5	47·1	387·8	375·6	265·4
Węgiel, koks	3 789·1	1 653·0	876·1	310·0	—	0·3	8·5	487·7	7 034·7	5 837·8	6 256·3
Nafta	182·2	5·6	7·9	25·2	0·1	—	—	7·6	228·6	231·1	241·5
Cukier	69·9	1·4	—	—	—	—	—	0·1	71·4	80·0	93·8
Chemikalia	95·6	1·5	4·4	1·0	2·0	1·0	0·5	3·2	109·2	87·4	89·1
Nawozy sztuczne	115·9	11·5	38·5	0·2	32·5	0·1	—	88·7	287·4	208·8	128·4
Drzewo	954·2	40·6	132·5	45·2	—	0·8	1·3	156·0	1 330·6	1 175·4	1 145·8
Wyroby z drzewa	31·7	6·2	34·2	1·1	—	0·1	0·2	15·0	88·5	71·0	81·4
Ceramika	359·0	0·1	0·9	1·2	0·2	—	0·5	9·0	370·9	290·3	239·4
Żelazo i stal	349·6	37·5	4·7	27·6	157·7	3·0	10·8	65·3	656·2	491·7	385·2
Wyroby żelazne	79·6	12·7	2·0	7·8	0·3	0·9	0·8	33·3	137·4	112·7	121·3
Pozostałe	1 288·4	55·3	45·0	48·2	94·2	24·5	44·2	226·7	1 826·5	1 657·6	1 522·5
Przewozy handlowe zwy-											
czajne — ogółem:											
IV kwartał 1936	10 276·7	1 743·7	1 394·5	516·4	347·9	136·8	88·7	1 327·2	15 831·9	—	—
„ „ 1935	8 854·0	1 667·0	1 034·9	658·4	254·1	86·5	121·3	1 270·5	—	13 946·7	—
„ „ 1934	8 459·6	1 722·8	1 402·2	769·0	200·6	58·5	103·2	1 075·5	—	—	13 791·4
Przewozy:											
pośpieszne	98·3	7·2	1·5	1·4	0·4	0·1	0·4	73·0	182·3	159·9	142·1
gospodarcze	1 827·0	—	—	—	—	—	—	—	1 827·0	2 048·2	2 260·9
wojskowe	214·3	—	—	—	—	—	—	—	214·3	210·0	202·9
Ogółem przewozy:											
IV kwartał 1936	12 416·3	1 750·9	1 396·0	517·8	348·3	136·9	89·1	1 400·2	18 055·5	—	—
„ „ 1935	11 190·1	1 672·5	1 036·8	659·8	254·1	86·5	121·7	1 343·3	—	16 364·8	—
„ „ 1934	10 986·3	1 726·3	1 404·0	770·5	200·9	58·6	103·5	1 147·2	—	—	16 397·3

Ożywienie życia gospodarczego znalazło swój wyraz i w przewozach kolejowych, które w IV kwart. 1936 r. miały tendencję wyższą. Poszczególne rodzaje przewozów kształtowały się w IV kwartale 1936 r. w porównaniu z IV kwart. 1935 r. następująco (liczba w nawiasie oznacza wzrost przewozów w porównaniu z IV kwart. 1934 r.): ogół przewozów, tj. przewozy handlowe zwyczajne, pośpieszne, gospodarcze i wojskowe, wzrosł o 1 690·7 tys. t, czyli o 10·3% (1 658·2 tys. t — 10·1%), same zaś przewozy handlowe zwyczajne wzrosły o 1 885·2 tys. t, czyli o 13·5% (2 040·5 tys. t — 14·8%), a przewozy przesyłek pośpiesznych o 22·4 tys. t, czyli o 14% (40·2 tys. t — 28·3%).

Wzrost przewozów objął większą część towarów i wynosił w stosunku do IV kwart. 1935 r. przy: zbożu 50·4 tys. t (12·7%), mące i kaszy 37·4 tys. t (22%), burakach 54·6 tys. t (4·1%), sianie i słomie 0·5 tys. t

(2·2%), zwierzętach 0·4 tys. t (1%), wapnie 3·5 tys. t (2·9%), cementcie 41·7 tys. t (27·3%), rudach 12·2 tys. t (3·2%), węglu i koksie 1 196·0 tys. t (20·5%), chemikaliach 21·8 tys. t (24·9%), nawozach sztucznych 78·6 tys. t (37·6%), drzewie 155·2 tys. t (13·2%), wyrobach z drzewa 17·5 tys. t (24·6%), wyrobach ceramicznych 80·6 tys. t (27·8%), żelazie i stali 164·5 tys. t (33·5%), wyrobach żelaznych 24·7 tys. t (21·9%) i towarach pozostałych, tj. w taryfie towarowej oddzielnie nie wymienionych, 168·9 tys. t (10·2%).

Przewozy zbóż i przetworów zbożowych wzrosły dzięki wzmoczonej konsumpcji na rynku krajowym oraz dobrej koniunkturze eksportowej, spowodowanej wybitną poprawą cen na rynkach światowych. Na korzystne kształtowanie się przewozów buraków cukrowych wpłynął zwiększony kontyngent plantatorski buraków oraz zwiększona produkcja

cukru. Lekki wzrost przewozu siana i słomy był wynikiem dobrych zbiorów siana i urodzaju zbóż, wskutek czego zwiększyła się podaż słomy. Uwzględniając w grupie przewozów zwierząt żywych tonaż, nadany towarowymi pociągami pośpiesznymi, który w danym wypadku znacznie przewyższa tonaż przesyłek zwyczajnych—otrzymamy wzrost łącznego naładunku przesyłek zwyczajnych i pośpiesznych o 8·7 tys. t, czyli o 6·4%, a to dzięki zwiększeniu się przewozów pośpiesznych zwierząt o 8·3 tys. t, czyli o 8·6%. Na rozwój przewozów zwierząt wpłynęła większa chłonność rynku wewnętrznego oraz korzystne kształtowanie się eksportu. Utrzymanie się w kwartale sprawozdawczym silnego napełnienia ruchu budowlanego i robót publicznych znalazło swój wyraz przede wszystkim w zwiększonych przewozach cementu i wyrobów ceramicznych (cegły) oraz w pewnej wyższości w nadaniu wapna. Do stosunkowo słabego wzrostu przewozu rud przyczynił się spadek komunikacji tranzytowej, wynoszący w porównaniu z IV kwart. 1935 r. 69·1 tys. t (59·4%); nadanie zaś w obrocie wewnętrznym zwiększyło się w tym samym okresie czasu o 65·9 tys. t (61·2%). Dość silny wzrost przewozów żelaza i stali oraz wyrobów żelaznych nastąpił—z jednej strony—dzięki pomyślnemu kształtowaniu się sytuacji na rynku wewnętrznym, pozostającej w związku z silnym ruchem budowlanym i poważnymi zleceniami rządowymi, a z drugiej—na skutek wzrostu wywozu. Nadanie węgla zwiększyło się zarówno w komunikacji wewnętrznej—o 900·9 tys. t, czyli o 31·2%—jak i w kierunku do portów polskiego obszaru celnego—o 371·4 tys. t, czyli o 18%. Na tak poważny wzrost zbytu węgla na rynku krajowym wpłynęło niewątpliwie koniunkturalne zwiększenie zapotrzebowania wszystkich gałęzi przemysłu. Wywóz przez suchą granicę zmniejszył się o 77·1 tys. t, czyli o 19·9%. Na wzrost przewozów drewna wpłynął przedłużony okres budowlany, trwający na skutek łagodnej zimy do końca kwartału sprawozdawczego. Tendencję zwykłą przewozów wyrobów z drzewa należy przypisać w pierwszym rzędzie silnemu rozwojowi eksportu. Zwyżka konsumpcji nawozów sztucznych łączy się z ogólną sytuacją finansową rolnictwa, która w osta-

tnim czasie uległa wyraźnej poprawie. Wzrost przewozów towarów, w taryfie oddzielnie nie wymienionych, pod którą to grupę podpadają towary najdroższe, jest zjawiskiem pomyślnym, świadczącym o ogólnej poprawie życia gospodarczego.

Spadek przewozów w porównaniu z IV kwart. 1935 r. zanotowano przy: ziemniakach o 24·9 tys. t (9%), kamieniach 180·1 tys. t (24·9%), soli 8·1 tys. t (7·4%), nafcie 2·5 tys. t (1·1%) i cukrze 8·6 tys. t (10·7%).

Główną przyczyną obniżenia się tonażu przewozów ziemniaków był spadek tranzytu w wysokości 26·8 tys. t, czyli o 47·4%, przewozy wewnętrzne bowiem wykazują tylko nieznaczne zmniejszenie—o 5·2 tys. t, czyli o 2·6%—co zostało zrekompensowane nadwyżką wywozu, który wzrósł o 7 tys. t, czyli o 39·8%. Spadek przewozów kamieni wywołany został zmniejszeniem się zamówień samorządów, nie rozporządzających wystarczającym kredytem. Sytuacja w przemyśle naftowym kształtowała się na ogół korzystnie; wywóz utrzymał się mn. w. na poziomie IV kwart. 1935 r., a przewozy wewnętrzne wykazały nieduży wzrost; spadek przewozów spowodowany został jedynie dość silnym obniżeniem się tranzytu, wynoszącym 8·2 tys. t, czyli 51·9%. Nadanie cukru w okresie sprawozdawczym zmniejszyło się wobec spadku tonażu przewozu w kierunku portów polskiego obszaru celnego, co wynika z wysyłania przez cukrownie, leżące w zasięgu dróg wodnych, dość dużych partij cukru do polskich portów morskich drogą wodną.

Pod względem kierunkowym zanotowano wzrost przewozów w stosunku do IV kwart. 1935 r. w komunikacji wewnętrznej o 1 422·7 tys. t (16·1%), przy nadaniu do portów polskiego obszaru celnego o 436·3 tys. t (16·1%) i przyjęciu z nich o 144·1 tys. t (42·3%) oraz w komunikacji tranzytowej o 56·7 tys. t (4·5%). Udział Gdyni w ogólnym nadaniu do portów polskiego obszaru celnego wynosił 55·6%—wobec 61·6% w IV kwart. 1935 r., a przy przyjęciu—71·8% wobec 74·6% w tym samym kwartale 1935 r. Wywóz przez granicę lądową spadł o 142·0 tys. t (21·6%), a przyjęcie z zagranicy spadło o 32·6 tys. t (26·9%).

M. S.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

PRACA POLSKIEJ FLOTY HANDLOWEJ W ROKU 1936

W uzupełnieniu ogólnego sprawozdania o rozwoju polskiej floty handlowej¹⁾, poniżej podajemy liczby, ilustrujące rok ubiegły w naszej żegludze.

W ruchu statków w portach polskiego obszaru celnego statki polskie zajęły w 1936 r.: w Gdyni—drugie miejsce z 643 statkami (16·2%) o tonażu 791 866 nrt na wyjściu, na ogólną liczbę 4 909 statków o tonażu 4 898 147 nrt (pierwsze miejsce zajęła bandera szwedzka 19·6%), w Gdańsku—piąte miejsce z 324 statkami (7·3%) o tonażu 239 052 nrt, na ogólną liczbę statków na wyjściu 5 398 o tonażu 3 292 097 nrt.

Powyższe liczby ogólne ruchu statków wskazują, że do Gdańska zawiąza więcej statków małych, gdy do Gdyni zawiązają statki duże transoceaniczne, które ze względów techniczno-eksploatacyjnych nie mogą odwiedzać równocześnie obu portów, jak to ma miejsce z mniejszymi statkami na bliższych liniach regularnych. W związku z tym oraz na skutek tego, że jedno z prywatnych towarzystw żeglugowych („Pol-skarob”), mając swoją bazę operacyjną w Gdyni, nie wysłała w ogóle statków do Gdańska, tłumaczy się mniejszy prawie o połowę udział polskiej bandery w ruchu statków w tym ostatnim porcie.

Przewozy ogólne polskiej floty handlowej (bez żeglugi przybrzeżnej) kształtowały się w 1936 r. w zestawieniu z 1935 r., następująco (w tonach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
1936	1 000 333	345 436	81 887	1 427 656
1935	897 602	245 903	54 855	1 198 360
Wzrost w 1936 r. w stos. do 1935 r.	102 731	99 533	27 032	229 296

Wzrost ogólnych przewozów wynosi więc 229 296 t (19·14%), a w przywozie przekracza 40%, co zasługuje na podkreślenie, bowiem stwarza racjonalniejsze warunki eksploatacyjne—lepsze wyzyskanie naszego szczipłego tonażu. Wywóz wzrósł o 102 731 t (11·4%) i stanowi ponad

9% ogólnego wywozu (11 082 490 t) przez porty polskiego obszaru celnego, przywóz natomiast stanowi 15·5% ogólnego przywozu. Obrót (wywóz+przywóz) wynosi 1 345 769 t i stanowi okragło 10% naszych zamorskich obrotów (13 371 100 t). Dla ścisłości wypada nadmienić, że wykazane liczby obejmują i przewozy na statkach wydzierżawionych, pozostających w dyspozycji polskich armatorów, gdyby się zatem potrąciło wspomniane przewozy, to okazałoby się, że procent udziału obrotów zamorskich jest nieco niższy.

Przewozy żeglugi nieregularnej (trampowej) ilustruje następujące zestawienie (w tonach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
1936	719 314	184 724	28 081	932 119
1935	708 236	123 542	20 484	852 262
Wzrost w 1936 r. w stos. do 1935 r.	11 078	61 182	7 591	79 857

Podczas gdy wzrost ogólnych przewozów wynosi 19·14%, to wzrost przewozów trampowych osiągnął nie całe 9·5%; liczby te świadczą o zaniedbaniu działu żeglugi trampowej w porównaniu z rozwojem linii regularnych, co wymaga zwrócenia większej uwagi na ten dział—tak, by jego rozwój był co najmniej nie mniejszy, aniżeli żeglugi regularnej.

Jest rzeczą oczywistą, że rozwój trampingu wymaga o wiele mniejszych kapitałów w porównaniu z innymi rodzajami żeglugi, toteż powyższy stan należy tłumaczyć raczej względami doktrynalnymi—pozostawienie trampingu inicjatywie prywatnej—aniżeli trudnościami finansowymi. Zresztą inicjatywa prywatna w ostatnich czasach zdradza coraz więcej zainteresowania, które jednak nie będzie mogło skonkretyzować się tak długo—mamy tu na myśli inicjatywę drobnych kapitałów—jak długo nie zostanie zapewniony tani i pod każdym względem dogodny kredyt. Powszechnie podkreślana dziś rola surowców w rozwoju życia gospodarczego i obrony kraju wymaga, byśmy uniezależnili się na razie przynajmniej w zakresie transportowym, i pod tym względem poruszona tu sprawa wymaga rozwiązania na tej lub innej drodze. Tendencja, jaka się zaznaczyła w wymienionych liczbach, domaga się korektywy tym bardziej, że już w końcu okresu sprawozdawczego sytuacja na międzynarodowym rynku frachtowym uległa gruntow-

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zes. 3/1937, str. 89.

nej zmianie i w trampingu wystąpiła koniunktura, zapewniająca rentowność zainwestowanych kapitałów nawet w sensie czysto handlowym.

Powracając do przytoczonych liczb przewozów na trampach, stwierdzamy największy wzrost, bo o ok. 50%, w przywozie, czego znaczenie podkreśliliśmy wyżej. Z ogólnej sumy wywozu przypada na węgiel i koks 672 046 t, co stanowi 8·86% ogólnego eksportu tych surowców przez porty polskie.

„Polskarob” Polsko-Skandynawskie Tow. Transportowe, S. A. wywoziło na swoich 4 statkach 471 581 t węgla, w tym przewozy między portami obcymi wyniosły 5 448 t.

Statki trampowe „Żegluga Polskiej” przewiozły następujące ładunki (w tonach; w nawiasach — liczby za 1935 r.): wywóz 249 023 (260 947), w tym: węgiel i koks 205 913, zboże 22 480, kainit 5 512, drobnica 4 471, drzewo 4 064, żelazo 2 799 itd.; przywóz 181 074 (123 542), w tym: ruda 112 085, tomasyna 38 036, złom 6 686, kostka granitowa 13 759, quebracho 4 439, pomarańcze i cytryny 1 749, kawa 1 355, bawełna 3 154 bele (ok. 607 t) i mniejsze ilości różnych innych towarów; w przewozach między portami obcymi figuruje 18 291 t (8 533 t) różnych towarów masowych. Ogółem 5 statków trampowych „Żegluga” wykonały w ciągu 1936 r. 173 podróży, w tym 5 podróży s/s „Wisła” do portów Ameryki Południowej oraz 2 podróży s/s „Kraków” do portów zatoki Meksykańskiej.

Statek Tow. Okr. „Pionier”, Sp. z o. o. przewiózł w okresie sprawozdawczym 12 150 t różnych towarów.

Przewozy na wszystkich polskich liniach regularnych kształtowały się następująco (w tonach):

	Wywóz	Przywóz	Tranzyt	Razem
1936	281 019	167 712	53 806	495 537
1935	189 366	122 361	34 371	346 098
Wzrost w 1936 r. w stos. do 1935 r.	91 653	38 351	19 435	149 439

Podczas gdy wzrost ogólnych przewozów przekracza 19% — to wzrost na liniach regularnych wynosi 43·2%, przy czym największy stosunkowo wzrost stwierdzamy w przywozie oraz w tranzycie. Wywóz i przywóz na liniach regularnych wynosi 441 731 t, co — oceniając obrót towarów niemasowych przez nasze porty na 1 930·6 tys. t¹⁾ — stanowi 22·9% tych obrotów. W 1935 r. procent ten wynosił 17·8%, stwierdzamy zatem stosunkowo znaczny wzrost udziału w przewozach tej kategorii towarów, tym bardziej, że i obrót tych towarów wzrósł w okresach porównawczych z 1 748·6 tys. t do sumy jak wyżej, czyli o przeszło 10%.

Z podanych liczb widzimy, że gros wzrostu tych obrotów przejęły polskie organizacje transportu morskiego.

Poszczególne towarzystwa okrętowe partycypowały w omawianych przewozach następująco (w tonach):

	Żegl. Polska	Polbryt	Gdynia-Ameryka L. Ż.	Razem
1936	314 081	108 110	73 346	495 537
1935	221 675	91 319	33 104	346 098
Wzrost w 1936 r. w stos. do 1935 r.	93 406	16 791	40 242	149 439

„Żegluga Polska”, S. A. wykazuje największe przewozy i największy ich wzrost w liczbach bezwzględnych. Na poszczególnych liniach regularnych przedsiębiorstwo to przewiozło:

Linia do:	1 9 3 5		1 9 3 6	
	Ilość podróży	Przewozy ton	Ilość podróży	Przewozy ton
Rotterdamu	?	76 647	55	91 554
Antwerpii	53	61 834	50 ½	82 973
portów Lewantu	4	15 281	11 ½	45 749
„ Finlandii	27	31 787	26	30 847
„ Szwecji Wsch.	30	17 490	26 ½	23 381

Hamburga	20	16 623	24	18 169
portów Szwecji Zach.			24 ½	12 204
„ Wsch. Bałtyku	11	2 113	25	9 204
Razem:		221 675		314 081

Na wszystkich tych liniach regularnych stwierdzamy wzrost obrotów — za wyjątkiem linii do portów Finlandii, na której zresztą mniejsze przewozy można wytłumaczyć zmniejszoną liczbą odjazdów. Nado stosunkowo nieznaczne obroty wykazują ostatnie 2 linie: do portów Szwecji Zachodniej — uruchomiona w styczniu 1936 r., i do portów Wschodniego Bałtyku — w II połowie 1935 r.; linie te znajdują się zatem w stadium rozwojowym. Wymienione 2 linie oraz linia wschodnio-szwedzka są obsługiwane całkowicie przez tonaż dzierżawiony; również obcy tonaż obsługiwał linię lewantyńską, gdzie dopiero od września 1936 r. został uruchomiony jeden statek pod polską banderą, drugi natomiast pływa nadal pod banderą obcą. Statki dzierżawione przewiozły ogółem 85 619 t, w tym 928 t m/s „Pionier”, a pozostałe 84 631 t statki obce, co stanowi ponad 26% przewozów „Żegluga” na liniach regularnych i ok. 6% ogólnych przewozów polskich przedsiębiorstw żeglugowych. W końcu roku sprawozdawczego „Żegluga” eksploatowała 6 statków charterowanych o tonażu ponad 5 000 brt. W połowie grudnia 1936 r. przedsiębiorstwo to zamówiło zaledwie 2 statki motorowe o tonażu ok. 1 000 t DW każdy, co jest niewspółmierne do aktualnych potrzeb „Żegluga” w zakresie tonażu.

Polsko-Brytyjskie Tow. Okr., S. A. przewiozło ogółem 108 110 t towarów i 625 koni żywych, co w porównaniu z 1935 r. (kiedy przewieziono 91 319 t towarów i 753 koni) stanowi wzrost o 16 791 t, czyli o ponad 18%. Na poszczególnych liniach obroty wyniosły (w nawiasach — dane za 1935 r.): linia do Hull — 56 556 t i 140 koni (47 146 t i 391 koni), linia do Londynu 50 357 t i 485 koni (42 471 t i 362 konie), linia do Le Havre 1 197 t (1 402 t). Nadmienić należy, że na linii do Londynu pracuje jeden statek, odjeżdżający co 2 tygodnie, podczas gdy linię do Hull obsługują 2 statki o odjazdach co tydzień.

Tow. „Gdynia—Ameryka, L. Ż.” S. A. wykazuje stosunkowo największy wzrost przewozów, bo z 33 104 t do 73 346 t, czyli ponad 121%. Składają się na to: przewozy nowej linii do Ameryki Południowej, na której przewieziono 20 537 t, w tym 10 340 t z Polski i 10 197 t do Polski, oraz wzrost przewozów na linii do Ameryki Północnej — z 19 508 t w 1935 r. do 41 588 t w 1936 r. Linia palestyńska w okresie sprawozdawczym wykazuje natomiast spadek przewozów — z 13 596 t w 1935 r. do 11 221 t. Liczby powyższe nie obejmują przewozów poczty oraz przewozów na statkach charterowanych przez towarzystwo, które były od czasu do czasu eksploatowane na obu liniach amerykańskich.

W połowie grudnia 1936 r. G. A. L. uruchomiło nową linię do portów zatoki Meksykańskiej via New York. Linia ta jest obsługiwana 2 statkami wdzierżawionymi, z których jeden odszedł z Polski w dn. 18/XII ub. r.; jest to druga nowa linia, uruchomiona przez G. A. L. w 1936 r.

Przewozy pasażerów w okresie sprawozdawczym wzrosły z 40 259 do 47 199 bez ruchu przybrzeżnego, wycieczek i drobnej zresztą liczby pasażerów, przewiezionych na statkach „Żegluga Polskiej”.

Frekwencję pasażerską na poszczególnych liniach ilustrują następujące dane (w nawiasach za 1935 r.): 1) na linii północno-amerykańskiej do Ameryki 7 752 (4 272), z Ameryki 7 089 (3 386), z czego wynika, że liczba pasażerów na tej linii wzrosła o 93·8%, 2) na linii palestyńskiej frekwencja spadła z 27 909 do 20 392, w tym 14 509 (22 632) do Palestyny i 5 883 (5 277) z Palestyny, 3) wreszcie na linii do Ameryki Południowej wyjechało 5 921 pasażerów przeważnie emigrantów, przyjechało 353 pasażerów. Polsko-Brytyjskie Tow. Okr., S. A. przewiozło ogółem 5 159 pasażerów — wobec 4 692 w 1935 r., w tym na: 4) linii do Le Havre (Cherbourg, Dover, Antwerpia, Londyn) 4 249 (3 796), w tym 4 139 emigrantów i w kierunku do Polski 108 (75) pasażerów, 5) linii do Hull 200 (231) i z powrotem 208 (188), 6) linii do Londynu 210 (211) i z powrotem 184 (191).

Nado w 16 wycieczkach morskich, zorganizowanych przez Tow. „Gdynia—Ameryka”, uczestniczyło 8 365 turystów.

¹⁾ P. „Polska Gospodarcza” zesz. 9/1937, str. 327.

Tonaż statków morskich, wchodzących w grę przy obsłudze zamorskich obrotów towarowych i pasażerskich, wzrósł w okresie sprawozdawczym o 2 jednostki: m/s „Batory” o nośności 5 100 t DW, 14 294 brt i 8 168 nrt oraz m/s „Lewant” 3 070 t DW, 1 942 brt i 970 nrt.

Na dz. 31/XII 1936 r. polskie przedsiębiorstwa żeglugowe dysponowały ogółem 27 statkami o nośności 82 869 t DW, pojemności 86 264 brt i 49 067 nrt, nie licząc statków, przeznaczonych do obsługi żeglugi przybrzeżnej, holowników, jednostek portowych, statków rybackich itp.¹⁾.

J. Korolkiewicz

RADA POLSKICH INTERESANTÓW PORTU GDAŃSKIEGO

Pomimo wielkiej wagi, jaką problem gdański posiada dla naszych stosunków politycznych i gospodarczych, w ostatnich latach dawał się odczuwać poważny brak publikacji, które zawierałyby materiał, charakteryzujący w sposób możliwie wszechstronny całokształt warunków politycznych i gospodarczych w Gdańsku, posiadających znaczenie dla rozwoju na tym terenie interesów polskich, jak i kształtowania się stosunków polsko-gdańskich. Za ciekawy i ważny przyczynek w tym zakresie należy uznać ostatnio opublikowane „Sprawozdanie Rady Polskich Interesantów Portu Gdańskiego za rok 1936”.

Rada powyższa, której członkami rzeczywistymi mogą być zatrudnione na terenie Gdańska w dziedzinie gospodarczej osoby fizyczne narodowości względnie obywatelstwa polskiego oraz osoby prawne, ma za zadanie: a) studiowanie zagadnień, związanych z pracą portu gdańskiego w najszerszym tego słowa znaczeniu, jak również możliwości wytworzenia warunków, gwarantujących najlepsze wykorzystanie portu przez zaplecze; b) informowanie, zarówno z własnej inicjatywy, jak i na żądanie władz rządowych i instytucji gospodarczych polskich o potrzebach handlu zagranicznego i tranzytu przez port gdański; c) zastępowanie interesów członków wobec władz polskich i gdańskich w Gdańsku lub władz centralnych w Warszawie; d) współpracę z władzami polskimi i gdańskimi oraz instytucjami samorządu gospodarczego nad popularyzacją portów polskich i zacieśnieniem stosunków handlowych pomiędzy tymi portami i zapleczem; e) wydawanie sprawozdań i czasopisma gospodarczego.

Członków-założycieli Rada Polskich Interesantów liczyła 20, na dzień zaś 31/XII 1936 r. liczba ta wzrosła do 35, w czym 34 przedsiębiorstwa i 1 związek. Szczegółowy spis członków podany jest w omawianym sprawozdaniu.

Właściwe sprawozdanie dzieli się na 2 części, z których pierwsza omawia sprawy organizacyjne Rady oraz jej szczegółową działalność w okresie sprawozdawczym, druga zaś — podaje charakterystykę obrotów portowych w Gdańsku w 1936 r., omawia następnie historię oraz obecny stan polskiego życia gospodarczego w Gdańsku, wreszcie analizuje warunki jego dalszego rozwoju.

Szczególnie interesująca jest część druga. Syntetyczne sprawozdanie o obrotach portowych daje w krótkim ujęciu obiektywny i ciekawy przegląd sytuacji w porcie gdańskim w roku ostatnim i porównawczo w latach poprzednich, zwłaszcza zaś w 1935 r. Ważne znaczenie, jako źródło informacyjne, posiada dział, poświęcony polskiemu życiu gospodarczemu; zapoznaje on nas z historią polskiego życia gospodarczego w Gdańsku, a poza tym daje niezmiernie cenny przekrój dzisiejszego stanu posiadania, zarówno w ujęciu ogólnym, jak i według poszczególnych branż. Podany liczbowy materiał pozwoli nam w przyszłości na dokładne stwierdzenie, czy proces zacieśniania się współpracy polsko-gdańskiej we wzajemnym interesie postępuje naprzód, czy też — przeciwnie — mamy tu ruch wsteczny. Nie mniej interesujący i posiadający duże znaczenie informacyjne jest rozdział, poświęcony warunkom rozwoju polskiego życia gospodarczego; omówione są w nim warunki, jakie wynikają dla pracy polskich przedsiębiorstw z jednej strony ze stosunków politycznych na terenie W. M. Gdańska i ogólnych warun-

ków pracy w handlu zagranicznym, z drugiej zaś strony ze stosunku władz polskich i społeczeństwa polskiego.

Z wielu słusznych myśli, jakie sprawozdanie podaje w powyższym rozdziale, na specjalne podkreślenie zasługują następujące uwagi: „Należy podkreślić, że ustawodawstwo gospodarcze ostatnich kilku lat, reglamentujące jedną gałąź gospodarczą za drugą, jest wzorowane na ustawodawstwie Rzeszy Niemieckiej. Nie analizując skutków wydanych ustaw w Niemczech, które mogą na tamtym terenie oddziaływać i dodatnio, należy stwierdzić, że ustawodawstwo to, transponowane na teren W. M. Gdańska, wywołuje poważne zastrzeżenia. W. M. Gdańsk jest włączone do obszaru celnego Rzeszy, która jest jego naturalnym zapleczem. Jeżeli więc dążeniem władz gdańskich jest stworzenie lepszych warunków dla miejscowej działalności gospodarczej, to można je stworzyć tylko przez zmianę przepisów i upodobnienie ich do organizmu państwa, z którym W. M. Gdańsk jest gospodarczo związane, tzn. do ustawodawstwa polskiego. Ustalenie na terenie W. M. Gdańska odrębnych praw bez uwzględnienia zaplecza musi prowadzić do wytworzenia sytuacji sztucznej i do rozluźnienia wymiany i stosunków gospodarczych z zapleczem”.

Osobiście uważamy, że myśl, wyrażona w powyżej cytowanym ustępie, ma zasadnicze znaczenie dla kształtowania się całości stosunków gospodarczych polsko-gdańskich. O ile ze strony gdańskiej słuszność powyższych tez nie zostanie zrozumiana i praktycznie realizowana, to należy stwierdzić, że port gdański nigdy nie będzie w stanie spełnić w pełnej mierze zasadniczego swego zadania, tzn. służenia potrzebom polskiego handlu zagranicznego i ekspansji morskiej.

W dalszych rozdziałach, charakteryzując warunki terenu, sprawozdanie porusza sprawy: zatrudnienia polskich sił pracowniczych, specjalnych warunków w drobnym kupiectwie i rzemiośle, utrudnień przy uzyskiwaniu obywatelstwa, form organizacyjnych samorządowych instytucji gospodarczych i dostępu do nich obywateli polskich, a wreszcie ograniczeń przy obrocie nieruchomościami, placami i przy wznoszeniu budowli.

Z pozostałych części sprawozdania chcielibyśmy jeszcze przytoczyć parę następujących uwag, poświęconych zagadnieniu stosunku zaplecza do Gdańska: „Osiedle w Gdańsku polskie życie gospodarcze odgrywa w gospodarstwie narodowym polskim niezwykle ważną rolę gwaranta uprawnień polskich i łącznika między Gdańskiem a Polską. O tym, że polskie placówki gospodarcze w Gdańsku do roli tej dorosły i spełniają ją dobrze świadczy najlepiej, że potrafiły one mimo niezliczonych trudności, związanych z miejscowym terenem, mimo braku jakiegokolwiek pomocy materialnej z zewnątrz, czy ułatwień wewnątrz — swój stan posiadania utrzymać. Dały tym samym dowód, że są placówkami zdrowymi, zasługującymi na poparcie...”. „...Nastawienie sfery gospodarczych oraz ogólna opinia społeczeństwa mogą wybitnie wpłynąć na położenie polskich placówek gospodarczych w Gdańsku. Obok portu w Gdyni, posiada Polska port w Gdańsku, a w nim polskie życie gospodarcze w rozwoju swoim zależne od poparcia przez polskie sfery gospodarcze. Przedsiębiorcy w Polsce, korzystając z portu gdańskiego, muszą wiedzieć o istnieniu w nim polskich placówek gospodarczych i muszą zdawać sobie sprawę z ich roli dla Polski...”.

Kończąc krótki przegląd treści pierwszego sprawozdania Rady Polskich Interesantów Portu Gdańskiego, stwierdzamy, że w naszym przekonaniu jest to publikacja szczególnie celowa i wartościowa. Sądzymy też, że dalsze sprawozdania, stopniowo rozbudowywane, zapewnią polskiemu społeczeństwu coraz obszerniejszą analizę faktycznych stosunków w Gdańsku, stwarzając przynajmniej w części źródło tak pierwszorzędnych informacji, jak te, które dostarczane są polskiemu zapleczu przez „Rocznik Rady Interesantów Portu w Gdyni” i „Rocznik Statystyczny m. Gdyni”. Istnienie periodycznych łatwo dostępnych publikacji w języku polskim, które, obok różnych spraw, poruszałyby również zagadnienie pracy portu gdańskiego, jest tym korzystniejsze, że opracowywane obecnie niewątpliwie interesujące i wartościowe sprawozdania Rady Portu i Dróg Wodnych posiadają jednak przede wszystkim charakter sprawozdań wewnętrznych, a poza tym opracowywane są jedynie w języku niemieckim, co w ogromnej mierze zmniejsza ich praktyczną wartość dla polskiego zaplecza.

¹⁾ Bliższe szczegóły, dotyczące całokształtu zmian tonażu w polskiej flocie handlowej w 1936 r., zostały omówione w „Polsce Gospodarczej” zeszyt 10/1937, str. 255.

RUCH W PORCIE GDAŃSKIM W LUTYM 1937 R.—Ruch okrętowy w porcie gdańskim w lutym był większy niż w analogicznym miesiącu ub. r., natomiast w porównaniu ze styczniem b. r. zwiększył się tylko przy okrętach wchodzących, a przy okrętach wychodzących uległ pewnemu zmniejszeniu. Pojemność statków, które w lutym do Gdańska zawinęły, była większa o 30·5% niż w lutym ub. r., a w porównaniu ze styczniem b. r. zwiększyła się o 3·7%. Pojemność statków, które port gdański opuściły, była większa o 17·7% aniżeli w lutym 1936 r., a w stosunku do stycznia b. r. zmniejszyła się o 15·2%. Zawinęły do portu gdańskiego w lutym 433 okręty o pojemności 289 884 nrt., opuściło port 397 okrętów o pojemności 258 120 nrt. Pojemność statków, które do Gdańska zawinęły i port ten opuściły, w 2 pierwszych miesiącach b. r. wynosi 1 131 730 nrt—wobec 904 745 nrt w analogicznym okresie ub. r., czyli że ruch okrętowy wzrósł o 20·1%.

Narodowość statków, które odwiedziły w lutym port gdański, była następująca:

	Przybyło		Odeszło	
	statków	nrt	statków	nrt
Polska	22	15 164	23	16 783
Gdańsk	4	841	6	4 247
Dania	66	42 916	59	38 669
Niemcy	117	59 450	107	54 112
Anglia	15	17 317	13	12 683
Estonia	18	11 906	16	9 659
Finlandia	22	20 464	20	18 878
Francja	6	9 084	4	5 553
Grecja	3	7 395	1	2 452
Holandia	13	7 499	9	4 548
Włochy	2	5 500	2	4 933
Łotwa	7	5 843	7	5 843
Litwa	3	1 523	4	2 131
Norwegia	36	19 453	33	16 955
Panama	1	1 207	1	1 207
Z. S. R. R.	2	5 671	2	5 671
Szwecja	96	58 651	90	53 796
Razem:	433	289 884	397	258 120

Na 17 bander, reprezentowanych w lutym w gdańskim ruchu portowym, bandera polska zajmuje szóste miejsce—za Niemcami, Szwecją, Danią, Finlandią i Norwegią, wyprzedzając Anglię, Estonię, Francję i inne.

Obrót towarowy wyniósł w miesiącu sprawozdawczym 452 466 t w porównaniu z 642 714 t w styczniu b. r. i 367 845 t w lutym ub. r. Import (41 749 t) zmniejszył się zarówno w stosunku do miesiąca poprzedniego, jak i do analogicznego miesiąca 1936 r.; w pierwszym wypadku o 35·8%, w drugim — o 16·6%. Eksport (410 717 t) zmniejszył się w porównaniu z miesiącem poprzednim o 27·2%, w porównaniu zaś z lutym 1936 r. wzrósł o 22·7%.

Ruch towarowy w lutym rozwijał się następująco (w tonach):

Grupa towarowa	Przywóz	Wywóz
Produkty pochodzenia roślinnego	2 276	78 227
Produkty pochodzenia zwierzęcego	2 631	274

Produkty pochodzenia mineralnego	27 621	227 133
Tłuszcze, oleje itd.	643	344
Artykuły spożywcze, tytoń	673	6 232
Chemikalia	1 184	4 318
Skóry i wyroby	29	99
Surowce włókiennicze	187	170
Kauczuk i wyroby	114	11
Drzewo i wyroby	364	80 001
Papier i wyroby	550	139
Materiały budowlane	6	139
Metale i wyroby	5 381	13 520
Maszyny i aparaty	67	108
Inne	23	2
Razem:	41 749	410 717

W imporcie pierwsze miejsce w dalszym ciągu zajmują produkty pochodzenia mineralnego, których przywóz zmniejszył się o 42·6% w porównaniu ze styczniem. Przywóz metali i wyrobów, zajmujących drugie miejsce, wzrósł o 38·7% w stosunku do miesiąca poprzedniego. Trzecie miejsce zajmują produkty pochodzenia zwierzęcego z liczbą o 4·5% mniejszą aniżeli w styczniu. Import produktów pochodzenia roślinnego zwiększył się o 32·2%. Przywóz chemikalij zmniejszył się w miesiącu sprawozdawczym (5-krotnie) w porównaniu ze styczniem. Zmniejszył się również (3-krotnie) przywóz grupy artykułów spożywczych. Pozostałe grupy utrzymują się mn. w. na poziomie miesiąca poprzedniego.

Eksport produktów pochodzenia mineralnego, zajmujących jak zwykle pierwsze miejsce, zmniejszył się w stosunku do stycznia o 31·5%. Na drugim miejscu znajduje się drzewo z liczbą o 9·7% mniejszą aniżeli w miesiącu poprzednim. Zmniejszył się również eksport produktów pochodzenia roślinnego, a mianowicie o 32·5%. Wywóz metali i wyrobów wzrósł o 8·7%. Eksport następnych grup uległ zmniejszeniu, i tak: artykułów spożywczych o 59·3%, chemikalij—o 66·8%. Pozostałe grupy nie wykazują specjalnych zmian.

Przyjechało do portu gdańskiego w lutym 8 pasażerów.

A. R.

Z RYNKU FRACHTOWEGO.—Począwszy od połowy bieżącego miesiąca został zahamowany, jak wiadomo, eksport polskiego zboża, zmniejszyła się również podaż ładunków drzewa eksportowego — w związku z czym, jak również i w związku z nadchodzącymi świętami nastąpiło znaczne uspokojenie na rynku frachtowym.

Za statki pod drzewo płacono w różnych kierunkach z Gdyni i z Gdańska m. in.: 600 stds do Tynedock sh 33/6, 600 stds do Garston sh 41/6, 500 stds do Tynedock i Albert Edward Dock sh 35/-.

Groźba strajku w naszych kopalniach i związane z tym zarządzanie, chwilowo wstrzymujące eksport węgla, przyczyniły się do zmniejszonego zapotrzebowania na odnośny tonaż. Zakontraktowano nieliczne statki na następujących warunkach: 2 800 t do Gandawy sh 5/6, 1 500 t do Bordeaux sh 9/6, 2 000 t do Rouen sh 8/3, 3 500 t do Rotterdamu sh 5/9, 3 000 t do Antwerpii sh 5/6, 2 800 t do Bordeaux i Bayonne sh 9/9.

POCZTA I TELEGRAF

RUCH POCZTOWY, TELEGRAFICZNY I TELEFONICZNY W LUTYM 1937 R. w ważniejszych miastach przedstawiał się w sposób następujący (w tys. jednostek, wzgl. zł):

Nazwa miejscowości	Listy zwykłe i polecone	Listy wartościowe	Paczki	Przesyłki za pobraniem	Zlecenia	Przekazy poczt. i telegr. (wplac. wzgl. wypłac. na kwotę)	Wpłaty (wypłaty) P. K. O. (na kwotę)	Czasopisma	Telegramy	Rozmowy telefoniczne międzym. i międzynarod.
Nadano w urzędach										
Warszawa	18 312·2	8·4	187·4	58·9	20·0	16 398·5	43 581·3	7 230·3	49·9	216·6
Łódź	1 954·6	1·1	40·3	13·9	59·1	4 692·3	18 904·9	335·1	12·8	60·3
Lwów	5 372·2	2·6	54·2	14·0	6·0	5 329·9	10 088·3	1 322·8	14·3	47·8
Poznań	7 551·6	1·9	45·3	14·9	1·0	3 003·0	9 032·4	1 916·0	7·7	33·4
Kraków	4 573·1	2·4	57·5	12·8	4·9	3 834·0	10 499·0	1 300·5	10·3	70·3
Wilno	935·2	1·4	14·9	5·1	4·1	2 604·2	4 166·3	511·9	6·2	11·1
Katowice	1 699·9	1·1	18·7	6·4	4·0	4 326·3	7 010·0	387·8	8·9	73·8
Lublin	552·4	1·2	8·6	2·0	2·0	1 382·0	3 577·0	40·6	2·8	13·1
Bydgoszcz	1 175·9	0·6	13·3	2·9	1·0	1 897·3	3 314·3	175·1	3·9	14·4
Sosnowiec	540·9	0·3	3·3	0·9	1·3	1 512·1	3 039·2	21·4	2·3	13·4
Białystok	454·0	0·2	4·0	1·1	1·5	1 097·5	2 605·6	26·5	2·7	7·7
Chorzów	438·5	0·3	0·4	1·0	0·7	1 030·7	3 204·6	158·8	0·9	11·0
Toruń	1 032·4	0·3	9·7	5·5	0·4	711·6	2 482·9	334·7	2·9	21·2
Gdynia	863·9	0·2	16·9	4·8	0·5	1 309·9	6 941·2	13·7	8·6	40·6

Nadeszło do urzędów										
Warszawa	11 125·7	13·4	84·0	10·8	7·9	12 311·8	4 089·4	90·6	71·7	233·0
Łódź	2 526·4	0·7	22·9	6·3	12·1	6 430·8	1 039·5	338·8	15·5	40·9
Lwów	2 869·8	4·8	50·4	1·4	9·0	5 086·6	1 497·4	168·3	14·2	55·6
Poznań	2 805·6	5·3	33·3	4·7	3·5	3 049·3	1 131·0	113·8	8·6	45·0
Kraków	3 626·5	3·1	36·7	3·7	2·9	3 937·4	1 344·1	179·4	17·3	68·3
Wilno	1 213·5	3·6	16·0	3·0	2·5	2 505·8	737·2	101·8	6·4	12·9
Katowice	1 322·4	1·8	20·6	5·3	1·5	1 371·9	578·4	122·5	7·1	68·4
Lublin	752·5	0·3	8·8	0·8	2·2	1 918·7	557·6	97·2	2·2	25·8
Bydgoszcz	1 218·7	0·4	13·3	2·9	1·5	1 323·5	618·7	154·1	3·4	17·6
Sosnowiec	313·0	0·7	4·8	1·6	2·5	512·2	481·8	19·6	3·1	14·3
Białystok	402·8	1·6	5·8	1·9	1·3	1 055·4	365·5	132·0	2·3	7·0
Chorzów	494·5	0·4	6·1	1·6	1·0	369·9	303·1	60·8	1·1	—
Toruń	919·7	0·7	10·0	1·9	1·6	680·9	374·6	185·2	2·2	22·0
Gdynia	913·2	0·2	12·3	3·0	2·4	2 278·0	554·0	90·5	9·2	35·7

Weksli w lutym b. r. nadesłano do urzędów i agencji pocztowych do inkasa 205·1 tys. sztuk na kwotę zł 21 353 tys., z tego: zainkasowano 156·8 tys. sztuk na kwotę zł 17 033 tys., zaprotestowano 22·9 tys. sztuk na kwotę zł 2 278 tys., zwrócono bez protestu 18·3 tys. sztuk na kwotę zł 1 053 tys.

Rozmów telefonicznych miejscowych przeprowadzono w lutym b. r. na sieciach Ministerstwa Poczty i Telegrafów oraz Polskiej Akcyjnej Spółki Telefonicznej (w tysiącach): w Warszawie 15 738, w Łodzi 3 240, we Lwowie 1 814, w Krakowie 1 783, w Wilnie 1 772, w Katowicach 1 398, w Poznaniu 1 138, w Gdyni 887, w Bielsku 474, w Białymstoku 474, w Chorzowie 426, w Bydgoszczy 314, w Sosnowcu 308, w Lublinie 231, w Częstochowie 181 i w Toruniu 173.

OBROT PRZEKAZÓW POCZTOWYCH I TELEGRAFICZNYCH W ROKU 1936.—W obrocie krajowym wpłacono w roku 1936 przekazów pocztowych 17 118 304 szt. i przekazów telegraficznych 116 702 szt. na kwotę zł 1 386 322 263, wypłacono zaś przekazów pocztowych 17 075 250 szt. i przekazów telegraficznych 132 221 szt. na kwotę zł 1 384 603 669. W obrocie zagranicznym wpłacono przekazów pocztowych 69 708 szt. i przekazów telegraficznych 807 szt. na kwotę zł 6 442 649, wypłacono zaś przekazów pocztowych 1 265 036 szt. i telegraficznych 1 685 szt. na kwotę zł 72 547 363.

Poważniejszy obrót przekazów pocztowych i telegraficznych mieliśmy z następującymi państwami:

K r a j	Wpłacono przekazów pocztowych i telegraficznych na kwotę		Wypłacono przekazów pocztowych i telegraficznych na kwotę	
	liczba	zł	liczba	zł
Argentyna	160	—	1 054	—
Austria	12 375	173	23 095	9
Belgia	3 056	31	33 454	118
Czechosłowacja	7 527	90	64 017	115
Dania	402	7	910	7
Egipt	1 540	—	1 699	—
Estonia	267	8	1 832	—
Francja	12 737	199	334 453	1 040
Holandia	1 421	9	5 008	52
Kanada	498	—	37 175	—
Łotwa	481	3	23	—
Niemcy	14 182	79	376 892	81
Rumunia	1 056	—	1 065	—
Stany Zjedn.	2 686	—	361 423	—
Szwajcaria	2 467	34	4 701	97
Szwecja	367	11	999	29
W. Brytania	2 165	—	5 773	—
Włochy	2 814	42	4 117	2
W. M. Gdańsk	1 605	69	4 802	33

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

USTAWY:

Zmiana dekretu Prezydenta Rzplitej o państwowym gospodarstwie leśnym — ust. z dn. 16/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1937, poz. 130).

Zmiana rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o zwalczaniu chorób roślin oraz o tępieniu chwastów i szkodników roślin — ust. z dn. 16/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1937, poz. 131).

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Tymczasowe wprowadzenie w życie postanowień protokołu dodatkowego polsko-szwajcarskiego — rozporz. z dn. 17/III 1937 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1937, poz. 132).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW:

Zmiana rozporządzenia o dozorcze nad wyrobem i obiegiem tłuszczów i olejów jadalnych — rozporz. Ministra Opieki Społecznej z dn. 10/III 1937 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Ref. Roln., Skarbu oraz Spraw Zagranicznych („Dz. Ust. R. P.” Nr 21/1937, poz. 137).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓŁKACH AKCYJNYCH

31 marca:

— Włosko-Polskie T-wo Gór. Rybnik „Sipmer“, S. A. — o g. 16 w Rzymie, Via Versilia 2.

7 kwietnia:

— „T-wo Piotr.-Sulej. Kolei Dojazd.“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 77.

8 kwietnia:

— Zakł. Roln.-Przem. „Solanum“, S. A. — o g. 10 w Tczewie, Za Dworcem 3/4.

9 kwietnia:

— Kolej Lokalna „Toruń-Czarnowo“, S. A. — o g. 16^{1/2} w lok. Starostwa Kraj. Pomor. w Toruniu.

— Przem. Tłuszcz. „Schicht-Lever“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Zjazd 1.

— „T-wo Bud. i Eksploat. Domów“, S. A. — o g. 18 w lok. T-wa w W-wie, Nowy Zjazd 1.

— Zakł. Przem. „Standard-Gips“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.

— „Alba“ Zjedn. Fabr. Przem. Miner., S. A. — o g. 12^{1/2} w lok. S-ki we Lwowie, Fredry 9.

— T-wo Ubezpiecz. „Przezorność“, S. A. — o g. 11 w lok. T-wa w W-wie, pl. Napoleona 9.

10 kwietnia:

— Browar Parowy „Grodziec“ A. Troppauer, S. A. — o g. 20 w kanc. Not. W. Kowalczyńskiego w Będzinie, Małachowskiego 13.

— „Elektrobudowa“ Wytw. Masz. Elektr., S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Łodzi, Kopernika 56/58.

— Zakł. Amun. „Pocisk“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w W-wie, Mińska 25.

— Przem. Bawełn. „Adam Osser“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Łodzi, Kilińskiego 222.

12 kwietnia:

— „Thonet-Mundus“ Pol. Fabr. Mebli Giętych, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Bielsku, 3 Maja 5.

13 kwietnia:

— „Zjedn. Zakł. Mat. Wybuch. i Azotu“, S. A. — o g. 12 w lok. S-ki w Łaziskach-Górnych.

— „Wytwórnia Sygnałów i Urz. Kolej.“, S. A. — o g. 12 w lok. T-wa Kontynent. dla Hand. i Przem. w Krakowie, Kopernika 6.
— „Naftalin“ S. A. dla Przem. Naft. w Katowicach Ligocie — o g. 14 w kanc. Not. Dra M. Kosyły w Chorzowie, Wolności 44.

14 kwietnia:

— „Radomska Rolna S. A.“ — o g. 11 w lok. Zw. Ziemiań w Radomiu, Focha 4.
— „Mazovia“ Fabr. Mebli Giętych, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w Radomsku, Dobryszyska 1.
— Belg.-Pol. T-wo Hand.-Przem. „Belpol“, S. A. — o g. 18 w W-wie, Jasna 5.
— „Parfumerie d'Orient“, S. A. — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Czackiego 16.

15 kwietnia:

— „Bank Komercyjny“, S. A. — o g. 16 w lok. B-ku w Krakowie, Rynek Gł. 15.
— „Steinhagen i Saenger“ Fabr. Pap. i Celul., S. A. — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Smolna 17.

— „Piótno“, S. A. w Stęszewie — o g. 16 w lok. B-ku Cukr. w Poznaniu, S. Mielżyńskiego 7.
— Fabr. i Pralnia Bielizny „Opus“, S. A. — o g. 19 w lok. S-ki w W-wie, Nowolipki 5.
— Pierwsza Warsz. Palarnia Kawy, Cykorii i Surog. Kawy „Pluton“ T. i M. Tarasiewiczów, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Żytnia 10.

16 kwietnia:

— „T-wo Miejskich i Międzymiast. Komun. Autobusowych“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Nowy Świat 16 m. 35.

17 kwietnia:

— „Wiepofana“ Wielkop. Odlewnia Fabr. Narz. i Masz., S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w Poznaniu, Dąbrowskiego 81.
— „Syndykat Roln. Ciechanowski“, S. A. — o g. 15 w lok. Okr. T-wa Org. i Kól. Roln. w Ciechanowie.

18 kwietnia:

— S. A. dla Eksploat. Letniska „Zamek Pieskowa Skala“ — o g. 16 w lok. S-ki w W-wie, Em. Plater 35 m. 5.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

BUDŻET

DOCHODY I WYDATKI BUDŻETOWE W LUTYM 1937 R. — Według danych tymczasowych dochody i wydatki budżetowe Państwa w lutym 1937 r. — w porównaniu z lutym 1936 r. — przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Dochody		Wydatki	
	luty 1936	luty 1937	luty 1936	luty 1937
A. — ADMINISTRACJA:				
Prezydent Rzeczypospolitej	5	3	203	205
Sejm	32	17	197	272
Senat	1	9	116	120
Kontrola Państwa	—	1	404	377
Prezydium Rady Ministrów	1	—	215	260
Min. Spraw Zagranicznych	372	373	3 271	3 303
„ „ Wojskowych	162	191	61 318	62 606
„ „ Wewnętrznych	1 141	1 074	15 348	16 201
„ Skarbu	95 086	96 974	10 171	9 777
„ Sprawiedliwości	3 034	3 156	7 510	7 318
„ Przemysłu i Handlu	2 043	2 418	4 548	4 057
„ Komunikacji	80	887	1 679	2 338
„ Rolnictwa i Ref. Roln.	102	114	3 427	1 726
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	198	1 771	26 483	27 989
„ Opieki Społecznej	402	487	5 698	3 524
„ Poczty i Telegrafów	1	—	122	138
Emerytury i zaopatrzenia	3 198	3 529	13 091	13 659
Renty inwalidzkie i pensje	—	—	8 624	8 294
Długi państwowe	—	—	9 451	8 830
R a z e m :	105 858	111 004	171 876	170 994

B. — PRZEDSIĘBIORSTWA:

Prezydium Rady Ministrów:				
Polska Agencja Telegr.	10	10	—	—
M-stwo Spraw Wojskowych:				
Państw. Wytwórnia Uzbrojenia	—	—	1 200	—
Państw. Wytw. Prochu i Mat. Kruszacych	—	—	—	—
Państw. Zakłady Inżynierii	—	—	—	—
Państw. Zakłady Lotnicze	—	—	—	—
Państwowe Zakłady Umundurowania	—	—	—	—
M-stwo Spraw Wewnętrznych:				
Gazeta Admin. i Pol. Państw.	—	—	—	—
Państw. Zakłady Wodociągowe na G. Śląsku	—	—	75	—
Państw. Zakłady Przemysłowo-Zbożowe	—	—	—	—
Ministerstwo Skarbu:				
Mennica Państwowa	—	—	—	—
Państw. Zakład Emerytalny	—	—	—	—

M-stwo Przemysłu i Handlu:

Przedsięb. państwowe o kap. miesz. i wydzierżawione	68	5	—	—
Nadania górnicze i tereny naft.	37	85	—	—
„Polmin“ Państw. Fabr. Ol. Min.	—	175	—	—
Państw. Kop. Węgla „Brzeszcze“	—	10	—	—
Zjedn. Fabr. Zw. Azot. w Mościcach i Chorzowie	—	—	—	—
Ministerstwo Komunikacji:				
Polskie Koleje Państwowe	266	500	—	—
Państw. Wytwórnie Mater. Drogowych	—	—	—	—
Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln.:				
Lasy Państwowe	500	1 000	—	—
Państw. Przetwórnice Mięsne.	—	—	—	—
Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświecenia Publ.:				
Państwowe Wydawn. Książek Szkolnych	—	—	—	—
M-stwo Opieki Społecznej:				
Zdrojowiska Państwowe	—	—	—	—
Przeds. Państw. Zakładu Higieny Szpitala Państwowe	—	—	131	46
M-stwo Poczty i Telegrafów:				
Polska Poczta, Telegraf i Telefon	1 500	1 613	—	—
Państw. Zakł. Tele- i Radiotechn.	—	—	—	—
R a z e m :	2 381	3 398	1 406	46

C. — MONOPOLE:

Ministerstwo Skarbu:				
Monopol solny	2 400	2 400	—	—
„ tytoniowy	35 295	31 000	—	—
„ spirytusowy	19 024	22 030	—	—
„ zapalczany	—	—	—	—
Loteria państwowa	1 500	1 644	—	—
R a z e m :	58 219	57 074	—	—

D. — FUNDUSZE:

M-stwo Spraw Wojskowych:				
Fundusz Kwaterunku Wojsk.	—	—	—	—
M-stwo Wyzn. Rel. i Oświec. Publ.	—	—	110	—
Stypendia akademickie	—	—	—	—
M-stwo Opieki Społecznej:				
Fundusz Pracy	—	—	—	—
R a z e m :	—	—	110	—

Ogółem: 166 458 171 476 173 392 171 040

W ostatnim kwartale roku budżetowego najlepszym dla gospodarki Państwa jest miesiąc marzec — ostatni miesiąc roku budżetowego,

osiągający—obok grudnia—z reguły najwyższy poziom dochodów; najgorszym zaś miesiącem jest luty, który i ze względu na krótkość samego miesiąca, jak i na sezonowy spadek obrotów, jak i na brak terminów większych płatności podatkowych wykazuje zawsze poważny spadek dochodów, w związku z czym w dawnych latach silnie w tym miesiącu wzrastały deficyty. Już w poprzednim roku budżetowym—1935/36—sytuacja ukształtowała się nieco odmiennie, gdyż był to okres, kiedy zarządzenia finansowe—w kierunku wyższych dochodów i niższych wydatków—wchodziły właśnie w życie; stąd spadek dochodów w lutym w stosunku do stycznia był niewielki, a deficyt nawet zmalał. W roku bieżącym nie mieliśmy też zupełnie normalnego przebiegu sytuacji—ze względu głównie, że znajdujemy się w okresie koniunkturalnej zwykłej tendencji dochodów: spadek dochodów w lutym, aczkolwiek był nieco większy niż w ub. r., ale był w liczbie absolutnej niewielki, a lekki deficyt w styczniu zamienił się na drobną nadwyżkę w lutym.

Ruch dochodów oraz sald gospodarki budżetowej Państwa w styczniu i lutym w okresie ostatniego 6-letnia ilustruje następujące zestawienie (w miln. zł):

	1931/32	1932/33	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37
Dochody						
Styczeń	175.3	156.3	158.2	165.1	167.5	176.5
Luty	164.5	153.0	144.5	179.8	166.5	171.5
Deficyt (nadwyżka)						
Styczeń	— 2.8	—24.6	—37.0	—21.8	— 9.6	—1.3
Luty	—29.4	—25.5	—49.3	—15.3	— 6.9	+0.4

Dochody budżetowe osiągnęły w lutym poziom wyższy niż w analogicznym miesiącu poprzednich lat budżetowych, należących do okresu kryzysowego, z wyjątkiem jedynie lutego 1935 r., kiedy dochody wykazały nawet wzrost w stosunku do stycznia, co jednak wystąpiło tylko w zakresie nadzwyczajnych dochodów Min. Skarbu.

Spadek dochodów w lutym w stosunku do stycznia, wynoszący niespełna 3%, nastąpił głównie w zakresie dochodów administracji, które obniżyły się z zł 116.7 miln. do zł 111.0 miln., przy czym dochody Min. Skarbu spadły z zł 100.6 miln. do zł 97.0 miln. Wpłaty przedsiębiorstw obniżyły się w lutym również (zł 3.4 miln. wobec zł 4.6 miln. w styczniu). Wpłaty monopolów wykazały 3%-owy wzrost, podnosząc się z zł 55.2 miln. (w styczniu) do zł 57.1 miln.

W porównaniu z 1936 r. dochody budżetowe w lutym 1937 r. były wyższe o zł 5.0 miln. Wyższe w 1937 r. były dochody w 2 grupach: w grupie administracji o zł 5.1 miln., w grupie przedsiębiorstw o zł 1.0 miln.; natomiast w grupie monopolów dochody w 1936 r. były wyższe o zł 1.1 miln. W zakresie wpłat przedsiębiorstw podkreślić należy zwykłą wpłaty Lasów Państwowych o zł 0.5 miln.

Wydatki budżetowe od grudnia spadają i w lutym doszły niemal do poziomu najniższego w bież. roku budżetowym—z sierpnia (zł 170.8 miln.), obniżając się w stosunku do stycznia o 4½%. Minimalne w ogóle dopłaty do przedsiębiorstw w lutym z zł 0.4 miln. (w styczniu) spadły do zaledwie zł 0.05 miln. Pozostała niżka wydatków przypadała na grupę administracji, gdzie wydatki spadły z zł 179.2 miln. do zł 171.0 miln. Najsilniej zmniejszyły się wydatki, związane z obsługą długów—z zł 13.3 miln. do zł 8.8 miln.

Co się tyczy porównania 1936/37 r. z 1935/36 r., to luty znów (po 2-miesięcznej przerwie) wykazuje w bież. roku niższy poziom wydatków. Mianowicie, wydatki w lutym 1937 r. były niższe niż w lutym 1936 r. o zł 2.4 miln., przy czym wydatki administracji były niższe tylko o zł 0.9 miln., a dopłaty do przedsiębiorstw—o zł 1.4 miln.; poza tym w lutym 1936 r. były dopłaty do funduszy w sumie zł 0.1 miln., których w lutym 1937 r. wcale nie było.

W okresie 11 miesięcy roku budż. 1936/37 dochody budżetowe wyniosły zł 1960.6 miln. i były o zł 202.3 miln. wyższe niż w tymże okresie 1935/36 r. (z zastrzeżeniem zmian w układzie budżetu). Wzrost dochodów w bież. roku budżetowym nastąpił we wszystkich grupach (prócz funduszy). W grupie przedsiębiorstw wyniósł on zł 10.1 miln., w grupie monopolów zł 5.2 miln., a w grupie administracji aż zł 192.1 miln.; szczególnie silny był wzrost wpływów z danin. Wydatki budżetowe w okresie 11 miesięcy 1936/37 r. wyniosły zł 1960.7 miln., a więc prawie ściśle tyleż co dochody, czyli że zniknął deficyt, który w analogicznym okresie 1935/36 r. (przy wydatkach o zł 45.2 miln. wyższych niż w 1936/37 r.) wynosił jeszcze pokaźną sumę zł 247.6 miln.

W stosunku do odpowiedniego okresu roku budżetowego 1934/35 okres 11 miesięcy roku budż. 1936/37 wykazuje wzrost dochodów (licząc w 1934/35 r. bez wpływów z Pożyczki Narodowej) o zł 205.5 miln., wydatków zaś—spadek o zł 11.1 miln. W zestawieniu z okresem 11 miesięcy 1933/34 r. takż okres 1936/37 r. wykazuje zwykłą dochodów o zł 268.6 miln., a wydatków niżkę o zł 10.4 miln. Cofając się znacznie bardziej wstecz—do roku 1930/31, kiedy jeszcze przez większą część roku gospodarka budżetowa wykazywała równowagę, stwierdzamy, że pierwsze 11 miesięcy 1936/37 r. wykazują spadek dochodów w porównaniu z tymże okresem 1930/31 r. o zł 535.0 miln.

i nieznacznie większą niżkę wydatków, bo o zł 551.8 miln. Równowaga więc, zachwiana właśnie w 1930/31 r., została znów w 1936/37 r. uchwycona. Podkreślić trzeba, że ze względu choćby na zmiany w zasadach budżetowania powyższe porównania globalnych sum wykonania budżetu dają tylko przybliżoną orientację co do ruchu dochodów i wydatków Państwa.

W stosunku do budżetu dochody, faktycznie osiągnięte w okresie 11 miesięcy bież. roku budż., stanowiły 90.4%, czyli niewiele mniej, niż przypada teoretycznie na ten okres—przy założeniu równomierności w wykonywaniu budżetu (91.7%). Najlepsze wyniki dały wpłaty monopolów, które wyniosły aż 98.4% sumy, przewidzianej z tego źródła w budżecie na cały rok. Dochody administracji dały również przewyżkę ponad teoretyczny procent, mianowicie 92.1% całorocznego budżetu, przy czym decydujące w tej grupie dochody Min. Skarbu osiągnęły 92.7%. Zato wpłaty przedsiębiorstw wyniosły tylko 41.5% budżetu na cały rok. Wydatki w okresie kwiecień—styczeń 1936/37 r. osiągnęły 90.4% budżetu, czyli tyleż co dochody, przy czym wydatki administracji wyniosły 90.3%, a dopłaty do przedsiębiorstw aż 96.4% całorocznego budżetu.

Porównując z 11-miesięcznym okresem 1935/36 r., stwierdzamy, że dochody dały w ub. roku budż. w stosunku do budżetu znacznie mniej niż w bież. roku budżetowym (87.2% wobec 90.4%), przy czym niższe były wpłaty monopolów (92.1%) i—w słabszym stopniu—dochody administracji (89.1%); wpłaty przedsiębiorstw były w ub. r. w stosunku do budżetu wyższe (70.9%) niż w b. r.; wreszcie, w ub. r. wpłaty funduszy, których w b. r. nie ma, dały 38.8% sumy, preliminowanej na cały rok. Wydatki budżetowe były w okresie 11 miesięcy 1935/36 r. zrealizowane w stopniu wyższym niż w 1936/37 r., bo wyniosły 92.5% budżetu.

WPŁYWY Z DANIN ORAZ MONOPOLÓW W LUTYM 1937 R.—Według danych tymczasowych wpływy z danin publicznych oraz monopolów państwowych w lutym 1937 r.—w zestawieniu ze styczniowym—przedstawiały się następująco (w tys. zł):

	Styczeń	Luty
1. — PODATKI BEZPOŚREDNIE:		
Podatki gruntowe	3 862	3 319
Podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich	5 101	3 863
Podatek przemysłowy	18 567	18 386
Podatek dochodowy	18 321	19 447
Podatek nadzwyczajny od niektórych zajęć zawodowych	—	—
Podatek wojskowy	22	24
Podatek od kapitałów i rent	483	517
„ „ energii elektrycznej	719	755
Podatek od uboju	696	675
Odsetki od zaległości, grzywny i kary	1 097	1 277
Razem:	48 868	48 263
2. — PODATEK MAJĄTKOWY	39	54
3. — NADZWYCZAJNA DANINA MAJĄTKOWA	725	638
4. — SPECJALNY PODATEK OD WYNAGRODZEN	14 848	13 787
5. — PODATKI POŚREDNIE:		
Podatek od wina	172	159
„ „ piwa	557	365
„ „ cukru	9 575	9 932
„ „ drożdży	952	1 047
„ „ tłuszczów	193	184
„ „ olejów mineralnych	1 900	1 529
„ „ zapalniczek	—	—
„ „ kwasu octowego	13	17
„ „ „ węgłowego	14	22
„ „ „ cukru skrobiowego	182	147
Akcyzowe opłaty patentowe	339	52
Odsetki od zaległości, grzywny i kary oraz podatki zniesione	2	3
Razem:	13 899	13 457
6. — DODATKI DO PODATKU OD CUKRU	71	90
7. — CŁO	5 585	8 793
8. — OPŁATY STEMPLOWE i DANINY POKREWNE:		
Opłaty stempłowe	6 729	5 663
Podatek spadkowy i od darowizn	656	577
Razem:	7 385	6 240

9. — NADZWYCZAJNY DODATEK DO DANIN	1974	1 226
10. — DANINA LASOWA	12	17
11. — MONOPOLE		
Monopol solny	2 400	2 400
„ tytoniowy	27 800	31 000
„ spirytusowy	23 528	22 030
„ zapalczany	—	—
Loteria państwowa	1 500	1 644
Razem:	55 228	57 074
Ogółem:	148 634	149 639

W ostatnim kwartale roku budżetowego (tj. I kwartale roku kalendarzowego) wpływy skarbowe początkowo silnie maleją — z racji niewydzierżawienia ani na styczeń ani na luty terminów większych płatności podatkowych oraz międzysezonowego zastoju w obrotach gospodarczych. Tak więc z wysokiego poziomu, który zwykle wpływy z danin i monopolów osiągały w grudniu, obniżają się one i w styczniu i w lutym, a dopiero marzec, ostatni miesiąc roku budżetowego, daje silny wzrost wpływów. W bież. roku budżetowym — odmiennie niż w ubiegłym 6-leciu — nastąpił w lutym lekki wzrost wpływów z danin i monopolów, co zdaje się wskazywać na koniunkturalnie zwyczajną tendencję wpływów.

1930/31 1931/32 1932/33 1933/34 1934/35 1935/36 1936/37
m i l i o n y zł

Kwiecień	- 24·2	- 14·2	- 8·1	+ 9·5	+ 1·4	- 4·8	- 13·8
Maj	+ 9·2	+ 4·4	+ 14·9	- 15·1	- 15·4	- 0·5	+ 0·2
Czerwiec	- 25·3	- 23·0	- 22·7	- 10·5	- 4·2	- 10·3	+ 2·6
Lipiec	+ 18·5	+ 6·2	+ 6·1	+ 8·2	+ 8·8	+ 11·3	+ 3·2
Sierpień	- 19·9	- 10·5	- 9·4	+ 5·8	- 3·7	- 3·9	- 8·8
Wrzesień	+ 9·0	- 0·8	+ 3·4	+ 6·3	+ 13·7	- 2·7	+ 4·6
Październik	+ 14·4	+ 31·9	+ 19·4	+ 19·9	+ 13·1	+ 16·3	+ 12·2
Listopad	- 7·7	- 15·0	+ 1·8	- 11·0	- 0·7	- 9·7	- 1·9
Grudzień	+ 27·7	+ 8·8	+ 7·6	+ 14·9	+ 6·8	+ 28·2	+ 11·6
Styczeń	- 28·5	- 12·5	- 23·1	- 19·2	- 19·9	- 14·5	- 23·2
Luty	- 32·3	- 23·4	- 12·8	- 21·1	- 9·2	- 4·7	+ 1·0
Marzec	+ 13·3	+ 8·1	+ 11·5	+ 18·9	+ 11·2	+ 19·5	

Wzrost wpływów w lutym w stosunku do stycznia dotyczy wyłącznie monopolów, których wpłaty wzrosły o 3½%. Z danin, które dały dochód mniejszy o zł 0·8 miln., większość wykazała w lutym zniżkę wpływów — z wyjątkiem cła. W porównaniu z lutym 1936 r. wpływy z danin w lutym 1937 r. okazały się znacznie wyższe (o zł 7·8 miln.), natomiast wpłaty monopolów były niższe o zł 1·1 miln.

Wpływy z podatków bezpośrednich — najpoważniejsze w zakresie dochodów z danin publicznych — utrzymały się w lutym na poziomie styczniowym, wykazując spadek zaledwie o zł 0·6 miln., tj. o ok. 1%. Wpływy z podatków gruntowych, zniżkujące od listopada, tj. od ostatniego swego terminu płatności, wykazały w lutym spadek stosunkowo niewielki, bo o zł 0·5 miln. Wpływy z podatku od nieruchomości, które w listopadzie, jako w terminie płatności raty za całe półrocze, osiągnęły bardzo wysoki poziom, wykazują od grudnia z miesiąca na miesiąc poważne zniżki; w lutym w stosunku do stycznia zniżka wyniosła zł 1·2 miln., tj. ok. ¼. Dochód z podatku przemysłowego w lutym był prawie równy styczniowemu, wykazując spadek zaledwie o zł 0·2 miln., czyli o ok. 1%; w styczniu w tym podatku jeszcze dość dużą rolę odgrywał wykup świadectw przemysłowych, na luty przypadła płatność zaliczki za IV kwartał 1936 r. Wpływy z podatku dochodowego wzrosły w lutym w stosunku do stycznia, mianowicie o zł 1·1 miln., tj. o ok. 6%; w pewnym stopniu oddziaływała na to płatność w lutym (do I III) ½ tego podatku za 1936 r. od osób fizycznych, nie prowadzących ksiąg.

Porównanie wpływów z podatków bezpośrednich w lutym b. r. i w lutym ub. r. jest łatwiejsze niż w poprzednich miesiącach bież. roku budżetowego, bo w lutym ub. r. już obowiązywały nowe normy prawne, wprowadzone w zakresie poszczególnych podatków na przełomie lat 1935 i 1936, i terminarz podatków w lutym 1936 r. i 1937 r. był taki sam. Otóż, wpływy z podatków bezpośrednich okazały się w b. r. poważnie wyższe: zł 48·3 miln. wobec zł 42·0 miln., czyli więcej blisko o 16%; ten wzrost wpływów uznać należy jako w dużym stopniu wzrost koniunkturalny. Wpływy z podatków gruntowych nieznacznie w b. r. obniżyły się (zł 3·3 miln. wobec zł 3·6 miln.). Tak samo skurczyły się — i to poważnie — wpływy z podatku od nieruchomości (zł 3·9 miln. wobec zł 5·3 miln.), bo w styczniu 1936 r. płatna była jeszcze IV rata tego podatku za 1935 r. Zato wzrost w lutym b. r. w stosunku do lutego ub. r. wykazały najpoważniejsze podatki w grupie bezpośrednich, bo podatek przemysłowy (zł 18·4 miln. wobec zł 13·6 miln.) oraz podatek dochodowy (zł 19·4 miln. wobec zł 16·5 miln.).

Specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, dał w lutym b. r. zł 13·8 miln. wobec zł 14·8 miln. w styczniu b. r. i zł 13·7 miln. w lutym ub. r.

Danina majątkowa, poprzysuwana dla większości grup płatników do odpowiednich podatków bezpośrednich, dała w lutym tylko zł 0·6 miln. — wobec zł 0·7 miln. w styczniu i zł 0·8 miln. w lutym 1936 r. W obu ostatnich latach budżetowych płatność tej daniny (reszta za dany rok kalendarzowy) od rolnictwa przypadła na listopad i od tego miesiąca notowany był spadek wpływów. Zlikwidowany podatek majątkowy dał w lutym b. r. zł 0·05 miln. wobec zł 0·04 miln. w styczniu i zł 0·3 miln. w lutym 1936 r.

Wpływy z podatków pośrednich zniżkowały już w styczniu, a w lutym obniżyły się w dalszym ciągu o zł 0·4 miln. Tendencja ogólnej sumy wpływów była tym razem wyjątkowo niezgodna z tendencją wpływów z najpoważniejszego w tej grupie podatków podatku od cukru, który dał w lutym dochód o zł 0·4 miln. wyższy niż w styczniu. Tak samo nieznacznie (o zł 0·1 miln.) wyższy był w lutym dochód z podatku od drożdży. Spadek natomiast wykazały przede wszystkim: podatek od olejów mineralnych (o zł 0·4 miln.) oraz podatek od piwa (o zł 0·2 miln.). W porównaniu z lutym ub. r. (zł 13·4 miln.) wpływy z podatków pośrednich w lutym b. r. (zł 13·5 miln.) wykazały minimalny wzrost. Wzrost — i to poważny (zł 9·9 miln. wobec zł 8·8 miln.) — wykazał w b. r. dochód z podatku od cukru, natomiast większość innych podatków miała w b. r. wpływy nieco zmniejszone; poważniej skurczyły się wpływy z podatku od olejów mineralnych: z zł 2·4 miln. do zł 1·5 miln. (podatek od benzyny).

Dochód z cła, wahający się przede wszystkim zależnie od rozmiarów i struktury przywozu oraz od sumy wypłacanych zwrotów cła — w lutym, mimo spadku przywozu, wykazał poważną zwyżkę (o zł 3·2 miln.), nie doszedł jednak do poziomu grudniowego. Jednocześnie lutowy dochód z cła okazał się w b. r. znacznie wyższy od jesiennego (zł 8·8 miln. wobec zł 5·9 miln.).

Wpływy z opłat stemplowych (łącznie z daninami pokrewnymi: podatkiem spadkowym i od darowizn) zniżkowały już w styczniu; w lutym obniżyły się w dalszym ciągu, i to silniej, bo o zł 1·1 miln., przy czym głównie skurczyły się wpływy z samych opłat stemplowych (z zł 6·7 miln. do zł 5·7 miln.). W lutym ub. r. wpływy z opłat stemplowych i danin pokrewnych wynosiły zł 5·9 miln. wobec zł 6·2 miln. w lutym b. r.; same opłaty stemplowe dały w ub. r. o zł 0·15 miln. mniej niż w b. r.

Wpływy z nadzwyczajnych dodatków do danin, które w styczniu ub. r. — w okresie likwidowania większości z nich — wyniosły jeszcze zł 2·3 miln., w lutym b. r. spadły do zł 1·2 miln., wykazując silną zniżkę (w związku ze spadkiem wpływów z niektórych podatków bezpośrednich) w stosunku do stycznia, mianowicie o zł 0·7 miln.

Wpłaty monopolów wzrastały w lutym w dalszym ciągu (o zł 1·8 miln. w stosunku do stycznia), osiągając jednak poziom nieco niższy niż przed rokiem, tj. niż w lutym 1936 r. (zł 57·1 miln. wobec zł 58·2 miln.). Wyższą wpłatę w lutym niż w styczniu uskutecznił monopol tytoniowy (zł 31·0 miln. wobec zł 27·8 miln.). Taka sama w lutym co w styczniu była wpłata monopolu solnego (zł 2·4 miln.), wpłata zaś loterii była w lutym większa (o zł 0·1 miln.). Mniejszą wpłatę w lutym uskutecznił jedynie monopol spirytusowy (zł 22·0 miln. wobec zł 23·5 miln.). W roku poprzedzającym w lutym większa była niż w b. r. wpłata monopolu tytoniowego — o zł 4·3 miln., natomiast mniejsze były wpłaty monopolów: spirytusowego (o zł 3·0 miln.) i loterii (o zł 0·1 miln.).

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w lutym 1937 r. z przeciętną miesięczną wpływów, przewidzianych w budżecie na 1936/37 r., oraz z wpływami, osiągniętymi w tym samym miesiącu 1936 r. — przedstawia się następująco (w miln. zł):

	1/12 budżetu		L u t y :	
	na 1936/37 r.	1937	1936	
Podatki bezpośrednie	54·7	48·3	42·0	
Specjalny podatek od wynagrodzeń	12·5	13·8	13·7	
Danina i podatek majątkowy	1·2	0·7	1·2	
Podatki pośrednie	14·2	13·5	13·4	
Dodatki do podatku od cukru	0·08	0·09	0·1	
Cło	7·5	8·8	5·9	
Opłaty stemplowe	6·5	6·2	5·9	
Nadzwyczajny dodatek do danin	1·3	1·2	2·3	
Danina lasowa	0·02	0·02	0·0	
Monopole	49·6	57·1	58·2	

Jak widzimy, w lutym 1937 r. większe od przeciętnej miesięcznej normy budżetowej były wpływy ze specjalnego podatku i cła oraz wpłaty monopolów.

W okresie 11 miesięcy 1936/37 r. wpływy z danin i monopolów osiągnęły sumę zł 1 689·8 miln., czyli więcej od 11/12 sumy wpływów, preliminowanych w budżecie. Jednocześnie wpływy, osiągnięte

w 1936/37 r., okazały się znacznie wyższe od wpływów z okresu kwiecień-luty poprzednich 2 lat, gdyż w 1935/36 r. wyniosły one tylko zł 1 505·9 miln. i w 1934/35 r.—tylko zł 1 478·8 miln. Wzrost więc wpływów w 1936/37 r. w stosunku do 1935/36 r. wynosi przeszło 12%, a w stosunku do 1934/35 r.—14½%.

Zestawienie wpływów z danin i monopolów w okresie 11 miesięcy roku budż. 1936/37 z wpływami w tymże okresie 1935/36 r. oraz z budżetem na rok 1936/37 przedstawia się następująco:

	Kwiecień ÷ luty		
	1935/36	1936/37	% budżetu
	miln. zł		
Daniny publiczne	925·8	1 104·5	94·0
Podatki bezpośrednie	491·3	596·1	92·0
w tym:			
podatki gruntowe	51·5	56·8	102·5
podatek od nieruchomości	70·5	78·2	95·3
„ przemysłowy	160·8	207·6	89·9
„ dochodowy	174·1	222·5	87·2
Podatki pośrednie	147·5	164·7	96·5
w tym:			
podatek od cukru	99·4	118·2	101·0
Cło	75·0	79·0	87·8
Oplaty stemplowe	82·1	75·4	97·3
Podatek majątkowy	2·6	1·6	79·6
Danina majątkowa	23·7	11·7	97·1
Specjalny podatek od wynagrodzeń	36·6	159·0	106·0
Dodatki do podatku od cukru	10·7	0·7	78·6
Nadzwyczajny dodatek do danin	56·1	16·1	101·8
Danina lasowa	0·2	0·1	64·5
Monopole	580·2	585·3	98·4
w tym:			
tytoniowy	309·0	294·0	97·3
spirytusowy	195·7	217·2	100·6
Ogółem daniny i monopole:	1 505·9	1 689·8	95·5

Daniny publiczne wykazały wpływ, przekraczający dość znacznie $\frac{11}{12}$ budżetu całorocznego, a więc większy od normy budżetowej, przypadającej teoretycznie na 11 miesięcy—przy założeniu równomierności wpływów (91·7%). Spośród danin wpływy wyższe od tej normy dały wszystkie najważniejsze, a mianowicie: podatki bezpośrednie, specjalny podatek od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, daniny majątkowe, podatki pośrednie, opłaty stemplowe—z wyjątkiem jedynie celi; poza tym nie dopisały (zlikwidowane zresztą od roku) dodatki do podatku od cukru oraz danina lasowa. Szczególnie silnie przekroczyły idealny procent budżetu, osiągając więcej, niż przewidziano na cały rok: specjalny podatek od wynagrodzeń i dodatki do danin, a z podatków bezpośrednich—podatki gruntowe i z pośrednich—podatek od cukru. Wpłaty monopolów dały w okresie 11 miesięcy dość znacznie więcej ponad oczekiwane $\frac{11}{12}$ budżetu, bo 98·4%. Najpoważniej przekroczyły normę budżetową wpłaty monopolów: spirytusowego oraz loterii.

PIENIĄDZ I KREDYT

KONWERSJA ZAGRANICZNYCH POŻYCZEK DOLAROWYCH

W zesz. 12 tyg. „Polska Gospodarcza” przedstawiłmy postanowienia rządowego projektu ustawy „o konwersji i zamianie obligacji pożyczek państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, wypuszczonych w walutach obcych”.

Obecnie podajemy poprawki, wprowadzone przez Parlament do projektu rządowego. I tak, w art. 1 dodano nowy ust. 3 następującej treści:

„Przepisy ust. 1 i ust. 2 stosują się do następujących papierów emisyjnych:

6% pożyczki dolarowej, wypuszczonej dn. 1/IV 1920 r. na podstawie ustawy z dn. 28/VI 1919 r. („Dz. Pr. P. P.” Nr 29, poz. 252);

7% pożyczki dolarowej, wypuszczonej dn. 1/I 1925 r. na podstawie ustawy z dn. 3/III 1925 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 22, poz. 154);

7% pożyczki stabilizacyjnej, wypuszczonej dn. 15/X 1927 r. na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13/X 1927 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 88, poz. 789);

7% pożyczki dolarowej m. st. Warszawy, wypuszczonej dn. 1/II 1928 r. na podstawie uchwały Rady Miejskiej m. st. Warszawy z dn. 5/III 1928 r., zatwierdzonej reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr III S. F. 827/28 z dn. 6/III 1928 r.;

7% pożyczki dolarowej Województwa Śląskiego, wypuszczonej dn. 1/VI 1928 r. na podstawie ustawy Sejmu Śląskiego z dn. 28/II 1928 r. („Dz. Ustaw Śląskich” Nr 7, poz. 14);

innych papierów emisyjnych, wypuszczonych w walucie dolarowej, które ustali rozporządzenie Ministra Skarbu, z wyjątkiem obligacji serii III 4% premiowej pożyczki dolarowej, wypuszczonej na podstawie ustawy z dn. 1/II 1930 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 10, poz. 66)”.

Po art. 1 wstawiono 2 nowe artykuły: 2 i 3. W związku z tym dawna kolejność artykułów ustawy uległa zmianie. Nowy art. 2 brzmi następująco:

„Upoważnia się Ministra Skarbu do ustalenia w drodze rozporządzenia terminu rozpoczęcia i czasu trwania konwersji i zamiany oraz warunków, na jakich konwersja i zamiana będą zaoferowane posiadaczom poszczególnych papierów emisyjnych, z następującymi zastrzeżeniami:

1) czas trwania konwersji i zamiany nie może być krótszy niż rok;
2) przy ustalaniu kursu, według którego konwersja i zamiana poszczególnych papierów emisyjnych będą dokonywane, musi być uwzględniona premia wykupu, jeżeli taką premię wykupu przewidują warunki emisji danego papieru;

3) obligacje 6% pożyczki dolarowej, wypuszczonej dn. 1/IV 1920 r. na podstawie ustawy z dn. 28/III 1919 r. („Dz. Pr. P. P.” Nr 29, poz. 252) będą konwertowane przy przeliczeniu waluty dolarowej na złote—według kursu nie niższego niż zł 6 na \$ 1, obligacje 7% pożyczki stabilizacyjnej, wypuszczonej dn. 15/X 1927 r. na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13/X 1927 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr 88, poz. 789)—według kursu nie niższego niż zł 7·04 za \$ 1, a inne papiery emisyjne—według kursu nie niższego niż zł 5·30 za \$ 1”.

Art. 3 brzmi:

„Jeżeli papiery emisyjne, nie zgłoszone do konwersji lub zamiany na podstawie przepisów ustawy niniejszej, będą w przyszłości konwertowane na inne papiery emisyjne, wypuszczone w walutach obcych, posiadacze obligacji państwowej pożyczki wewnętrznej (art. 4) będą mieli prawo do nowej konwersji na papiery, wypuszczone w walutach obcych z takim samym oprocentowaniem, terminem umorzenia i kursem wykupu, jak papiery, zaoferowane posiadaczom, którzy nie zgłosili się do konwersji i zamiany”.

Ponadto w art. 8 okres umorzenia 4½% Państwowej Pożyczki Wewnętrznej 1937 r. skrócono z 25 do 21 lat.

Tak przedstawiają się poprawki, wprowadzone do projektu rządowego przez Parlament. Cechą ich zasadniczą jest, iż zmieniają trochę ramowy charakter, jaki projekt rządowy posiadał. Precyzują one bardziej warunki konwersji. Rząd uważał na początku, iż te rzeczy winny znaleźć swoje ujęcie w rozporządzeniu wykonawczym, jakie wyda Minister Skarbu, Parlament zaś stanął na stanowisku, iż lepiej będzie jeśli zostaną one szczegółowo określone w tekście samej ustawy. Różnica poglądów o charakterze czysto formalnym.

Merytorycznym novum jest art. 3, wprowadzający dla posiadaczy krajowych, którzy skorzystają z konwersji, prawo do „rekonwersji” na inne obligacje, które otrzymaliby inni posiadacze polskich pożyczek dolarowych. Myśl, zawarta w art. 3, jest najzupełniej słuszna. Pragnie ona dać gwarancję temu posiadaczowi pożyczek dolarowych, który z konwersji skorzysta, iż nie znajdzie on się z tego powodu w gorszej sytuacji niż ten posiadacz pożyczek dolarowych, który z konwersji nie skorzystał. Założeniem ustawy jest przecież dobrowolność konwersji. Toteż dobrze się stało, iż konwertującym dobrowolnie dano asekurację i możliwość przejścia na konwersję, zawartą kiedyś w przyszłości np. z posiadaczami zagranicznymi tych samych papierów emisyjnych.

Niewątpliwie, polepszyło również warunki konwersji skrócenie okresu amortyzacji nowej 4½% pożyczki z 25 na 21 lat.

Obecnie zainteresowanie ogólne skupia się około rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu, w którym wszystkie postanowienia ustawy „o konwersji i zamianie obligacji pożyczek państwowych, samorządowych i gwarantowanych przez Skarb Państwa, wy-

puszczonych w walutach obcych" będą szczegółowo przepracowane i wszelkie kwestie, z całą operacją konwersyjną związane, zostaną ostatecznie wyjaśnione.

St. Ż.

BANKI KOMUNALNE W 1935 R. I W I POŁOWIE 1936 R. — Od dłużenia samorządów i pewna poprawa gospodarza dosyć znacznie odbiły się na obrotach banków komunalnych w 1935 r. Na zwiększenie obrotów w małym jednak tylko stopniu wpłynęła działalność pożyczkowa, która w 1935 r. w stosunku do 1934 r. zwiększyła się zaledwie o 0·3%. Wzrost wykazały tylko pożyczki terminowe, i to tylko z terminami dłuższymi niż 5 lat. Pozostała akcja pożyczkowa skurczyła się. Było to w związku z ustawami oddłużeniowymi, dotyczącymi samorządów, pod wpływem których kontrahenci zamiast uciekać się do konwersji przymusowej dochodzili do dobrowolnego porozumienia, przy czym banki przesuwali terminy regulowania pożyczek dla ułatwienia spłat słabym finansowo związkom komunalnym. Na tle tej polityki uległy zmniejszeniu zarówno pożyczki krótko-, jak i długoterminowe, zarówno wekslowe, jak i na otwartych rachunkach.

Obroty banków komunalnych w 1935 r. zwiększyły się tylko w dziedzinie obrotów papierami wartościowymi. Prowadząc bardzo ostrożną politykę kredytową w tym roku, banki komunalne prawie całą wolną gotówkę, wpływającą do nich w omawianym roku z tytułu rozmaitych funduszy administracyjnych, lokat skarbowych, sprzedaży własnych obligacji, lokowały w papierach wartościowych.

W 1936 r. obroty utrzymywały się prawie na tym samym poziomie, co i w 1935 r. Suma bilansowa w 1935 r. wynosiła zł 167·2 miln., w końcu I kwartału 1936 r. — zł 166·9 miln., a w połowie 1936 r. — zł 166·8 miln. W 1936 r. postępowało kurczenie się działalności pożyczkowej banków, której stan w dn. 31/III 1936 r. wynosił zł 130·4 miln., a w dn. 30/VI 1936 r. — zł 128·5 miln. W 1935 r. stan pożyczek w dn. 31/XII wynosił zł 132 miln.

Równorzędnie ze zmniejszeniem akcji pożyczkowej banki powiększają swoją akcję lokacyjną, i to teraz nie tylko w papierach państwowych, ale i w nieruchomościach. Wartość tych ostatnich w stosunku do 1935 r. w końcu I półrocza 1936 r. była większa przeszło o 11%.

Dla wyjaśnienia powyższych uwag dajemy poniżej zestawienie bilansów łącznych omawianych instytucji (według danych G. U. S. — w tys. zł):

	31/XII 1934	31/XII 1935	30/VI 1936
Stan czynny			
Kasa i sumy do dyspozycji	5 246	4 334	4 332
Weksle zdyskontowane	10 912	10 478	9 738
w tym: komunalne	9 541	9 400	8 561
Weksle protestowane	871	1 360	1 395
Rachunki otwartego kredytu	6 270	6 041	6 073
w tym: komunalne	3 906	3 520	3 984
Pożyczki terminowe	66 803	69 242	66 378
w tym: komunalne	62 251	65 430	62 700
do 5 lat	25 924	22 355	19 475
ponad 5 lat	40 879	46 887	46 903
Należności z tytułu wkładów konwers.	118	147	219
Pożyczki długoterminowe hipoteczne	19 280	18 106	18 002
Pożyczki obligacyjne	28 435	28 140	27 995
w tym: komunalne	28 070	27 810	27 668
Banki	3 740	3 776	3 599
Papiery wartościowe akcje i udziały	10 061	14 811	16 172
Nieruchomości	2 999	2 999	3 356
Raty zaległe pożyczek długotermin.	4 531	4 124	4 345
Inne rachunki	2 213	3 616	5 179
Ogółem:	161 479	167 174	166 783

	31/XII 1934	31/XII 1935	30/VI 1936
Stan bierny			
Kapitały własne	20 727	22 105	22 449
Fundusze administrowane i lokaty skarbowe	45 673	49 388	47 518
Wkłady terminowe	16 500	15 715	16 183
" à vista	8 217	10 013	7 838
" na książeczki i asygnaty	577	1 054	2 566
Salda kredytowe rachunków bieżących	14 806	12 151	11 213
Redyskonto	789	2 881	2 715
Banki	322	353	1 470
Obligacje w obiegu	36 347	36 882	36 774
Rachunki rozliczeniowe kredytu długoterminowego	12 028	11 426	11 915
Inne rachunki	3 215	3 869	5 924
Zysk	2 278	1 337	228
Ogółem:	161 479	167 174	166 783

Sumy pozabilansowe

Gwarancje	1 052	750	693
Inkaso	901	308	379

Przyjąwszy, iż cały długoterminowy kredyt hipoteczny, udzielony przez banki komunalne, otrzymały samorządy, łatwo możemy skonstatować, że w ogóle do samorządów skierowano 94%÷95% całkowitej sumy pożyczek krótko- i długoterminowych. 70% pożyczek związków komunalnych w tych bankach stanowi właściwie kredyt długoterminowy, bo ze splatami dopiero po 5 latach, z tego na pożyczki hipoteczne i obligacyjne przypada prawie 35%.

Dyskonto weksli na ogół było dosyć małe, bo wynosiło w 1935 r. zaledwie ok. 8% sumy pożyczek, w ostatnich latach stale jest redukowane i w dn. 30/VI 1936 r. wynosiło już tylko ok. 7·3%.

Wyplacalność dłużników była na ogół dobra. Weksle protestowane i zaległe raty w stosunku do sumy pożyczek w 1935 r. stanowiły zaledwie 4·1%. W 1936 r. (w I półroczu) stosunek ten jednak nieco pogorszył się (4·5%).

Akcja kapitalizacyjna banków jest dosyć wydatna. Sprowadza się ona do przyciągania wkładów i sprzedaży własnych obligacji. W 1935 r. pierwsze w dn. 31/XII wynosiły zł 27 866 tys., z drugich osiągnięto zł 36 882 tys.

Sądząc z 1935 r., akcja kapitalizacyjna ogółem daje ok. 50% kapitałów obrotowych banków. Kapitały własne stanowią ok. 13%. Kredyt więc zasila kapitały obrotowe banków komunalnych zaledwie w 37%. Przeważnie pochodzi on od Państwa. Płynność aktywów I stopnia, obejmujących kasę, sumy do dyspozycji i sumy w bankach, stanowi zaledwie ok. 5·8% w stosunku do kapitałów obcych. Płynność aktywów II stopnia, obejmujących również kredyt wekslowy oraz papiery wartościowe, akcje i udziały, wynosi ok. 30% w stosunku do kapitałów obcych.

Jak powiedzieliśmy, poza obligacjami i wkładami w fundusze obrotowe zasila banki komunalne głównie Państwo. Specjalne fundusze i lokaty skarbowe wynosiły w 1935 r. zł 49 388 tys. W stosunku do poprzedniego roku powiększyły się one trochę więcej niż o 10%, a w I półroczu 1936 r. spadły prawie o 5%. Poważną pozycję w pasywach banków stanowią kredyty długoterminowe, pochodzące przeważnie od zakładów ubezpieczeń. Od 1930 r. do 1935 r. kredyty te stale się zmniejszały. Dopiero w 1936 r. zaczęto je z powrotem powiększać. Ze względu na małe obroty wekslami banki komunalne mało też ich redyskontują. Redyskonto w stosunku do sumy zdyskontowanych weksli wynosiło w 1935 r. ok. 29%. W 1936 r. stosunek ten niewiele się zmienił.

K. St.

KONWERSJA ZOBOWIĄZAŃ ROLNICZYCH W BANKU AKCEPTACYJNYM — p. str. 457.

RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH

GIEŁDA WARSZAWSKA

za okres od 15 do 20 marca 1937 r.

Na rynku dewiz w okresie sprawozdawczym panowała tendencja na ogół mocniejsza; na podkreślenie zasługują silne fluktuacje franka francuskiego, związane z zamieszkami wewnątrzno-politycznymi. Poza zniżkującymi (o zł 0·05 na 100 frankach) frankami szwajcarskimi, dolarami telegraficznymi, markami niemieckimi, lirami włoskimi i koronami norweskimi — pozostałe dewizy zamknęły okres następującym zyskiem (w zł na 100 jednostkach walutowych): franki francuskie 0·07, belgi 0·10, korony czecosłowackie 0·05, floreny holenderskie 0·40, korony szwedzkie i duńskie 0·15; poza tym dolary gotówkowe zwykowały o zł 0·00¼ na \$ 1.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu
Dolary St. Zjedn.	\$ 1	5·27½	5·27½	5·27½
" " " teleg.	\$ 1	5·27¼	5·27¾	5·27¼
Funty szterlingi	£ 1	25·81	25·78	25·80
Franki francuskie	100 fr.	24·25	24·19	24·25
Franki szwajcarskie	100 fr.	120·30	120·25	120·25
Belgi	100 blg.	88·95	88·85	88·90
Marki niemieckie	100 RM	212·36	212·36	212·36
Korony czecosłow.	100 kor.	18·41	18·41	18·41
Liry włoskie	100 lir.	27·85	27·85	27·85
Floreny holenderskie	100 fl.	288·70	288·60	288·70
Guldery gdańskie	100 guld.	100·00	100·00	100·00
Korony szwedzkie	100 kor.	133·10	132·90	133·05
Korony duńskie	100 kor.	115·25	115·10	115·20
Korony norweskie	100 kor.	129·65	129·55	129·55

Również i na rynku papierów lokacyjnych państwowych wystąpił nastrój z odcieniem mocniejszym; obroty utrzymywały się na poziomie przeciętnym z ostatnich okresów, z wyjątkiem premiówek, którymi obroty były silnie ograniczone. Sztuki I emisji 3% Poż. Premiowej straciły zł 0.25, a serie te same emisji zyskały zł 0.50; druga z premiówek—4% Poż. Dolarowa—zniżkowała o zł 0.50. Salda pozostałych pożyczek kształtowały się następująco: 5% Poż. Konwersyjna + 1.50% nom., 5% Poż. Konwers. Kol. + 0.50, 6% Poż. Dolarowa + 1.50% nom., 7% Poż. Stabilizacyjna + zł 7.00 na \$ 100.

Na rynku papierów lokacyjnych prywatnych obroty koncentrowały się głównie wokół listów zastawnych Tow. Kred. m. Warszawy, gdy pozostałe papiery—a w szczególności listy zastawne towarzystw kredytowych miast prowincjonalnych—były w zaniedbaniu. Dodatkowo salda tygodniowe przedstawiają się następująco (w % o-nach nominału): 8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Polskiego 8.50, 4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego 1.50, 4% L. Z. Pozn. Ziem. Kredyt. 0.50, -4½% w zł -0.25, -4½% w zł w zł -0.50, 5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia 0.75; zniżkowały jedynie 5% L. Z. Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r. o 0.25% nom.

	Wartość nominalna (waluta)	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Ostatni kurs w tygodniu w zł za sztukę
--	----------------------------	----------------	----------------	--

Papiery państwowe

3% Pożyczka Premiowa Inwestycyjna					
I emisja serie	sztuki	zł w zł. 100	65.75	65.00	65.00
II emisja serie	sztuki	" " " "	85.00	84.75	85.00
4% Pożyczka Dolarowa	" " "	\$ ¹⁾	45.75	44.75	45.00
					-45.25
			w % o nominału		
4% „ Konsolidacyjna	zł w zł.		52.75	52.00	52.50
			-51.50 ²⁾	-50.38 ²⁾	-52.75
					-50.75 ²⁾
					-50.88 ²⁾
5% „ Konwersyjna	zł		55.50	54.50	55.50
					-55.00
5% „ Konwers. Kol.	zł		53.75	53.00	53.00
					-53.75
6% „ Dolarowa	\$		50.50	50.00	50.00
			w zł za \$ 100		
7% „ Stabilizacyjna	Dolary Fl. hol., Fr. szwaj., Funty szterlingi Kor. szwedzkie		368.00	368.00	368.00

Listy zastawne i obligacje banków

			w % o nominału		
7% L. Z. Państw Banku Roln	zł w zł	1927	83.25	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł	1927	94.00	94.00	94.00
7% „ Banku Gosp. Kraj	zł w zł	1927	83.25	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł	1924	94.00	94.00	94.00
7% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj	zł w zł.	1927	83.25	83.25	83.25
8% „ „ „ „	zł w zł.	1924	94.00	94.00	94.00
5% Obl. Bud. B. Gosp. Kraj	zł w zł.	1927	93.00	93.00	93.00
5½% L. Z. Banku „ „	zł w zł.	1924	81.00	81.00	81.00
5½% „ „ „ „	zł w zł.	1927	81.00	81.00	81.00

5½% Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł.	1924	81.00	81.00	81.00
5½% „ „ „ „ „	zł w zł.	1927	81.00	81.00	81.00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych

8% L. Z. Tow. Kred. Przem. Pol-skiego ¹⁾	£	70.50	63.00	70.50
4½% L. Z. Tow. Kred. Ziemskiego	zł	52.50	51.00	52.50
4% „ „ Pozn. Ziem. Kred.	zł	42.00	41.50	41.50
4½% „ „ „ „ „	zł			47.50
4½% „ „ „ „ „	zł w zł.			47.75
				-48.00
5% „ „ „ Tow. Kred. m. Warszawy z 1933 r.	zł	57.00	55.75	56.75
				-57.00
				-56.75
				-57.00 ²⁾
				-57.25 ²⁾
5% L. Z. Tow. Kred. m. Kielc z 1933 r.	zł			46.25
5% L. Z. Tow. Kred. m. Łodzi z 1933 r.	zł	51.50	51.00	51.25
5% L. Z. Tow. Kred. m. Radomia z 1933 r.	zł			42.00
Obligacje miast				
VI 6% Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	60.00	60.00	60.00

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)

		1 ÷ 6/III	8 ÷ 13/III	15 ÷ 20/III	
New York	dolarowa	1920	57½—49¾—50 (15 000)	50¾—47—47 (11 000)	54—47½—53 (23 000)
8% Dillon	1925	54½—47—52½ (54 000)	52¾—49¼—49¼ (39 000)	51¾—48—51¾ (26 000)	
7% stabilizac. 1927		64—60—62 (36 000)	63—60—60 (13 000)	65—62½—65 (92 000)	
7% Warszawy 1928		45¾—40¼—40¼ (39 000)	41½—39¾ (24 000)	45—40½—45 (34 000)	
7% Śląska 1928		44—42½—43½ (36 000)	40½—40½—40½ (3 000)	43½—41¼—43½ (31 000)	
Londyn	7% stabilizac. 1927	73.03—54.03—56.03	58.90—53.90—58.40	—	
Zurych	7% stabilizac. 1927	—	—	—	
Paryż	7% stabilizac. 1927	67.56—61.8	63.90—59.59	61.59—59.83	
Mediolan	7% włoska 1924	97.30—96.50—96.50 (225)	98.80—98.00—98.00 (400)	96.08—95.38—96.08 (200)	

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 8 ÷ 20/III 1937 r. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires, Liverpoolu i Hamburgu — w \$ — za 100 kg):

	8 ÷ 13/III	15 ÷ 20/III	Wzrost (+) lub spadek (-) %
Pszenica			
Berlin	21.20	21.20	—
Praga	159.90	159.90	—
Chicago	5.16	5.55	+ 7.5
Buenos Aires	4.05½	4.33½	+ 6.8
Liverpool	5.29½	5.54½	+ 4.7
Wiedeń	36.87½	36.87½	—
Hamburg	5.84½	5.93	+ 1.5

	Z y t o		
Berlin	17.50	17.50	—
Praga	127.90	127.90	—
Chicago	4.22	4.30	+ 1.8
Wiedeń	26.44	27.43½	+ 3.7
Hamburg	4.72½	—	—

1) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

2) Dotyczy drobnych odcinków.

3) Kursy w % o-nach nominału, obroty w jednostkach walutowych danego kraju; (w Mediolanie—w tysiącach).

1) \$ 5 = zł 44.57.

2) Dotyczy drobnych odcinków.

O w i e s

Berlin	—	—	—
Praga	120'00	120 00	—
Chicago	3'52	3'56	+ 1'1
Buenos Aires	2'08	2'12	+ 1'9
Liverpool	3'74½	4'05	+ 8'2
Wiedeń	27'37½	27'37½	—
Hamburg	2'77	—	—

Jęczmień browarowy

Berlin	21'35	21'35	—
Praga	138'50	138'50	—
Chicago	5'41	5'39	- 0'4
Wiedeń	33'12½	33'12½	—
Hamburg	—	—	—

M A S Ł O

Pomimo utrzymanej produkcji nabiałowej notowania masła na rynkach zagranicznych — z wyjątkiem Niemiec — wykazały w lutym tendencję zniżkową. Na rynku angielskim wobec znacznych dowozów panował słaby nastrój. W Niemczech — przy mocnej lecz utrzymanej tendencji — notowania pozostały bez zmiany.

Berlin. — Notowania masła z końca miesiąca — w RM za 50 kg: niemieckie standartowe 130, wyborowe masło mleczarskie 127, wyborowe masło mleczarskie II gat. 123, wiejskie 118, kuchenne 110.

Londyn. — Notowania masła z końca miesiąca — w sh za cwt: nowozelandzkie solone najlepsze 83, — wyjątkowo 84, najlepsze niesolone 92, australijskie solone wyborowe 83 ÷ 84, niesolone 91 ÷ 92, I gat. solone 82 ÷ 83, II gat. 81, duńskie solone 116, holenderskie niesolone 94 ÷ 95, syberyjskie solone 82 ÷ 86, ukraińskie solone 82 ÷ 86.

J A J A

— Pod wpływem przejściowych fal mrozu produkcja jaj w większości krajów europejskich w lutym znacznie zmniejszyła się.

Londyn. — Urzędowe notowania jaj z końca lutego — w szylingach i pensach za 120 sztuk: duńskie 17 lb 11.6 ÷ 11.9, 15.5 lb 10.9 ÷ 11.0, 14 lb 9.6 ÷ 10.6, angielskie specjalne 15.6, standartowe 15.0, średnie 14.0, angielskie 15.5 lb 14.6 ÷ 15.0, 15 lb 14.0 ÷ 14.6, irlandzkie extra specjalne 16.0, specjalne 15.0 ÷ 16.0, standartowe 14.3 ÷ 15.0, wybrane 13.3 ÷ 14.0, holenderskie brunatne 67 ÷ 69 kg 13.3 ÷ 14.6, 67 ÷ 68 kg 13.3 ÷ 14.6, 60 ÷ 61 kg 10.6 ÷ 11.1, 58 ÷ 59 kg 10.6 ÷ 10.9, mieszane 67 ÷ 68 kg 11.6 ÷ 12.3, 62 ÷ 63 kg 10.6 ÷ 11.3, szwedzkie 17 lb 11.3, 15.5 lb 10'3, 14 lb 9.3. Tendencja spokojna.

Berlin. — Notowania jaj z połowy lutego — w fenigach za sztukę: krajowe I gat. (zupełnie świeże) 65 g i wyżej 12, duże 60 ÷ 65 g 11, średnie 50 ÷ 65 g 10, normalne 55 ÷ 50 g 9'25, małe 50 ÷ 45 g 8'50, II gat. (świeże) 65 g i cięższe 11'75, duże 60 ÷ 65 g 10'75, średnie 60 ÷ 55 g 9'75, normalne 55 ÷ 50 g 9, małe 50 ÷ 45 g 8'25, wybrakowane 9, holenderskie, szwedzkie, duńskie, belgijskie, irlandzkie, norweskie, fińskie, estońskie, litewskie i polskie duże o wadze 65 g i cięższe 11'25, duże 60 ÷ 65 g 10'25, średnie 55 ÷ 60 g 9'25, normalne 50 ÷ 55 g 8'50, o wadze 45 ÷ 50 g 7'75, węgierskie, jugosłowiańskie, bułgarskie, argentyńskie i tureckie o wadze 65 g i wyżej 11, duże 60 ÷ 55 g 10, średnie 55 ÷ 60 g 9, normalne 50 ÷ 55 g 8'25, małe o wadze 45 ÷ 50 g 7'50, bułgarskie oryginalne 8'75, z chłodni o wadze 65 g i wyżej 10, o wadze 60 ÷ 65 g 9'50, 55 ÷ 60 g 8'75, 50 ÷ 55 g 8'25, 45 ÷ 50 g 7'75. Tendencja utrzy-

M E T A L E

ŻELAZO. — W I połowie marca utrzymywała się na rynku żelaza tendencja mocna i zwykła. Na zebraniu międzynarodowego kartelu stalowego w Brukseli w dn. 4/III b. r. postanowiono podnieść cenę eksportową żelaza prętowego z £ zł. 4.7.6 do £ zł. 5; odpowiednio podwyższono również cenę żelaza kształtowego, które będzie kosztowało obecnie £ zł. 4.17.6 za 1 t. W dn. 12/III b. r. w Paryżu podniesiono cenę zasadniczą blachy grubej i średniej o sh zł. 15 na 1 t, czyli do £ zł. 6.2.6. Członkowie E. I. A., importujący żelastwo, obradowali w Paryżu nad zawarciem porozumienia, celem zapobieżenia dalszemu gwałtownemu wzrostowi cen złomu.

Stan rynku żelaznego w poszczególnych krajach przedstawiał się następująco:

Na rynku niemieckim po raz pierwszy niektóre ceny eksportowe żelaza przewyższyły ceny wewnętrzne; stało się to wskutek tego, że ceny wewnętrzne są utrzymywane na niezmiennym poziomie od szeregu lat, podczas gdy ceny eksportowe zaczęły zwykłać w 1936 r. i ruch ten trwa nadal. W surówce ceny eksportowe są wyższe od wewnętrznych o 10%, w żelazie prętowym i profilowym o 3 ÷ 5% (biorąc pod uwagę dopłaty), w blachach okrętowych o 10 ÷ 15% i w blachach cienkich o 4 ÷ 6%. W związku z tego rodzaju sytuacją premie wywozowe (Avi) zostały od lutego b. r. skasowane.

We Francji ceny miały tendencję zwykłą; dotyczy to zwłaszcza surówki odlewniczej, która podrożała o 30 fr. na 1 t. Wobec tego zasadniczy gatunek Nr 3 notowany jest na marzec loco Longwy 400 fr. za 1 t dla producentów, którzy są zwolnieni od 6% podatku, i 425 fr. — dla pozostałych odbiorców, płacących podatek. Wzrost ceny surówki został spowodowany przede wszystkim podrożeniem koksu o 200 fr. na 1 t. Wytwórczość walcowni francuskich, która się znacznie zmniejszyła wskutek wprowadzenia 40-godzinnego tygodnia pracy i licznych strajków, obecnie zaczyna znowu wzrastać. W każdym razie, łatwiej jest otrzymać ciężkie profile: szyny, dźwigary, półwyroby i bednarkę, niż profile lekkie i specjalne. Ceny zsyndykowanych wyrobów walcowanych utrzymują się na razie na tym samym poziomie, lecz nie objęta syndykatami blacha cienka zwykłała z 1 350 fr. do 1 450 fr. za 1 t.

W Belgii wzrost kosztów własnych, spowodowany podrożeniem robocizny i surowców, wywołał podwyżkę wewnętrznych cen żelaza z dn. 1/III. Obecnie obowiązujące ceny wynoszą (za materiał thomasowski): wlewki 730 fr., kęsy 760 fr., platyny 870 fr., żelazo prętowe 975 fr., blacha gruba 1 200 fr., blacha cienka 1 450 fr. Dopłata za materiał martenowski stanowi: dla żelaza prętowego, profilowego i uniwersalnego 25 fr., a dla blach wszelkiego rodzaju 30 fr. na 1 t. Cena surówki odlewniczej Nr 3 wynosi 700 fr., hematytowej 950 ÷ 975 fr. i surówki półfosforowej 780 fr. loco huta za 1 t. Ceny żelastwa kształtują się następująco (za 1 t): żelastwo specjalne 430 ÷ 450 fr., martenowskie 580 ÷ 600 fr., żeliwne maszynowe 680 ÷ 700 fr. i żeliwne spalone 530 ÷ 550 fr. Zakaz wywozu żelastwa został złagodzony przez zezwolenie na swobodny wywóz żelastwa, pochodzącego z rozbioru okrętów. Spodziewane jest też wydanie zezwolenia na wywóz 50% ilości żelastwa, wywiezionego w 1936 r.

W Anglii panuje w dalszym ciągu ogromne ożywienie we wszystkich działach hutnictwa żelaznego, wywołane przede wszystkim olbrzymimi zbrojeniami. Zaznacza się ostry brak surówki, półwyrobów i żelastwa. Aby ułatwić ich przywóz z zagranicy, Rząd angielski

zniósł cło przywozowe na surówkę, które wynosiło dotąd 33¼% od wartości, jak również na szyny używane, i zniżył cło na półwyroby i wyroby gotowe z 20% do 10% ad valorem. Mimo tych wszystkich zarządzeń na rynku żelaza panuje w dalszym ciągu ogromna ciasnota. Najbardziej zaznacza się brak surówki odlewniczej, której produkcja nie może sprostać popytowi. Żelazomangan podrożał o £ 2 na 1 t. Daje się również odczuć ostry niedobór półwyrobów, przy czym kontyngent zalega z dostawami (kontyngent grudniowy ma być dopiero dostarczony w kwietniu i maju). Wiele hut przyjmuje zamówienia na wyroby gotowe tylko od stałych klientów. Po dn. 31/V należy się spodziewać ogólnej i znacznej zwyżki cen. Tymczasem wzrastają dopłaty; na blachy dopłata wynosi £ 2 na 1 t. Żelazo handlowe podrożało o £ 1.7.6 na 1 t. Huty nad rzeką Clyde oczekują w bieżącym miesiącu zamówień admiralicji o wartości £ 20 miln.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgii wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ zł. fob port — notowane były w dn. 5/III 1937 r., jak następuje:

	Wielka Brytania	Belgia i Luksemburg	Francja
	za 1 016 kg	za 1 000 kg	

S u r ó w k a :

odlewnicza Nr III (2'5-3'0% Si)	—	—	—
tomasowska	—	—	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—

P ó ł w y t w ó r :

kęsy	—	3. 0. 0	3. 0. 0
platyny	—	3. 1. 0	3. 1. 0

W y t w o r y g o t o w e :

żelazo sztabowe	—	4. 0. 0	4 0 0
belki	—	3 18.0	3 18.0
kątowniki	—	3 19.6	3 19.6
blacha okrętowa, rezerwarowa itp.	—	—	—
szyny stalowe	—	5 10.0	5 10.0
bednarka	—	4 15.0	4 15.0
drut-walcówka	—	—	—
blacha tomasowska	—	5. 5. 0	5. 5. 0
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkowany	—	6. 7. 6	6. 7. 6
gwoździe druciane	—	—	—

METALE NIEŻELAZNE. — W I połowie marca tendencja dla wszystkich metali była wybitnie mocna i zwykła. Trudno obecnie określić, czy najwyższe ceny metali zostały już osiągnięte, czy też będą one wzrastały nadal. Dla orientacji może służyć poniższe zestawienie, przedstawiające najwyższe ceny z okresu dobrej koniunktury (1929 r.) i obecne (w £ zł.):

	1929	12/III 1937
Miedź standard	97 ⁹ / ₁₆	45 ⁷ / ₁₆
Ołów	29 ³ / ₁	21 ⁷ / ₁₆
Cynk	29	20 ³ / ₄
Cyna	229 ³ / ₁	172 ¹³ / ₁₆

Stan rynków poszczególnych metali przedstawiał się następująco:

Rynek miedzi wykazywał tendencję bardzo mocną. Zarówno w Londynie, jak i w New Yorku ceny osiągnęły poziom, od dawna nie notowany. W Stanach Zjedn. cena krajowa została podniesiona z 15 do 17 cts. za 1 lb. Tak znaczna zwyżka ceny nie jest usprawie-

dliwiona brakiem towaru na rynku, gdyż produkcja została znacznie zwiększona. Grają tu rolę raczej zakupy na skład, połączone z tendencjami spekulacyjnymi.

Na rynku cyny zaznaczyła się wprost fantastyczna zwyżka cen, sięgająca przeszło £ 60 w okresie 2 tygodni. Tak niesłychany wzrost kursu cyny tłumaczy się częściowo zakupami spekulacyjnymi, częściowo zaś zakupami na cele zbrojeniowe oraz dla przemysłu samochodowego i walcowni blachy białej. Pomimo podwyższenia przez kartel cynowy kwoty eksportowej do 110%, ceny utrzymują się nadal na poziomie ok. £ 300 i trudno oczekiwać zniżki w najbliższym czasie, gdyż popyt jest wciąż znaczny, a zdolność produkcyjna wytwórców jest już niemal w całej pełni wykorzystana.

Rynek ołowiu wykazywał w dalszym ciągu tendencję zwyżkową, jednakże zaznaczyło się już pewne uspokojenie. Zaopatrzono hut w rudę doznało pewnego polepszenia, zwłaszcza mniejsze kopalnie znacznie zwiększyły swe wydobycie. Wzrost ceny ołowiu na giełdzie londyńskiej odbił się i w Stanach Zjedn., gdzie kurs został podwyższony do 7-75 cts. za 1 lb.

Na rynku cynku nastrój był bardzo mocny, a kurs tego metalu po raz pierwszy od paru lat prześcignął kurs ołowiu. Cynk należy obecnie do metali poszukiwanych. Zaznacza się największe zapotrzebowanie na cynk do produkcji mosiądzu i na cynk elektrolityczny. Chociaż wzrost ceny cynku skłonił producentów do zwiększenia jego wytwórczości, jednakże popyt jest tak duży, że jeszcze nie prędko rynek zostanie nasycony. Należy się więc liczyć z

utrzymaniem się przez czas dłuższy wysokich cen na cynk. W Stanach Zjedn. kurs cynku został podniesiony do 7-50 cts. za 1 lb.

Ruch cen poszczególnych metali w I połowie marca przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje kasowe, druga — terminowe): miedź standard zyskała £ 10³/₄ wzgl. 8¹/₄, miedź elektrolityczna i rafinowana po £ 8, cyna zwyżkowała o £ 68¹/₂ wzgl. 60¹/₂, ołów podrożał o £ 4 wzgl. 2¹/₈, cynk zwyżkował o £ 6¹/₈ w obu wypadkach, srebro zyskało ⁹/₁₆ d. wzgl. ³/₄ d na uncji, blacha biała podrożała o sh ³/₄ na skrzynce; pozostałe metale zmian w cenach nie wykazały.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali — w £ za 1 016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszy o wym. 20" x 14" x 0.24 mm, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję.

Metal	Poprzedni Okres sprawozdawczy.			
	okres ultimo	maksi- mum	mini- mum	ultimo
M i e d ź				
standard:				
kasa . . .	69 ⁷ / ₁₆ - ¹ / ₂	78 ¹ / ₄	66 ¹ / ₄	77- ¹ / ₄
term. . .	69 ⁷ / ₁₆ - ¹ / ₂	78	66 ¹ / ₈	74 ³ / ₈ - ¹ / ₂
elektrol. . .	74-75 ¹ / ₂	81	70	79-81
rafinow. . .	75 ¹ / ₂	81	71 ³ / ₄	79 ³ / ₄ -81
C y n a :				
kasa . . .	246 ³ / ₄ -7 ¹ / ₄	311 ¹ / ₂	242 ¹ / ₂	311- ¹ / ₂
term. . .	247 ¹ / ₂ - ³ / ₄	304	243	303 ³ / ₄ -304

O ł ó w :				
kasa . . .	31 ¹³ / ₁₆	36 ³ / ₈	31 ⁵ / ₈	34 ⁵ / ₈
term. . .	31 ¹³ / ₁₆	36 ¹ / ₄	31 ⁵ / ₈	34 ¹ / ₂

C y n k :				
kasa . . .	29 ¹⁵ / ₁₆	37	29 ³ / ₈	35 ¹ / ₂
term. . .	29 ¹⁵ / ₁₆	37 ¹ / ₄	29 ³ / ₄	35 ⁵ / ₈

G l i n :				
dla kraju 100	100	100	100	100
„ zagr. 100	100	100	100	100

N i k i e l :				
dla kraju 180-185	185	180	180-185	
„ zagr. 180-185	185	180	180-185	

B l a c h a				
biała . . .	20 ³ / ₄ -21 ³ / ₄	22 ¹ / ₂	20 ³ / ₄	22- ¹ / ₂

P l a t y n a				
„spong“	11 ³ / ₄	11 ³ / ₄	11 ⁸ / ₄	11 ³ / ₄

S r e b r o :				
kasa . . .	20 ³ / ₁₆	21 ¹ / ₈	20 ¹ / ₄	20 ³ / ₄
term. . .	20 ¹ / ₈	20 ¹¹ / ₁₆	20	20 ³ / ₄

Z ł o t o .	142.3	142.7	142.2 ¹ / ₂	142.3 ¹ / ₂
--------------------	-------	-------	-----------------------------------	-----------------------------------

— Na rynku starych metali zaznaczyła się duża zwyżka cen. We Francji notowano następujące ceny w dn. 25/II 1937 r. (w nawiasach — ceny z dn. 13/II b. r.) — we fr. fr. loco Paryż w hurcie za 100 kg: miedź 485 (445), brąz 450 (430), mosiądz 265 (230), cynk 175 (135) i ołów 275 (250).

BIBLIOGRAFIA

POLSKA W MIĘDZYNARODOWYM RUCHU TURYSTYCZNYM. M. FULARSKI. — Autor, na podstawie zebranego materiału statystycznego i doświadczeń zagranicznych, traktuje turystykę z gospodarczego punktu widzenia, jako odcinek zorganizowanej akcji Państwa i społecznych czynników gospodarczych. Znaczenie turystyki, jako działu ogólnej gospodarki narodowej, występuje szczególnie na jaw przy podkreśleniu roli narodowego biura podróży, będącego organem wykonawczym Państwa w zakresie propagandy i organizacji ruchu turystycznego, umów turystycznych i kompensacyjnych, przepisów

dewizowych itp., zmierzającym do wydobycia maksimum korzyści gospodarczych.

Omawiana praca składa się z 3 części, a mianowicie: „Zasadnicze prądy turystyki zagranicznej”, „Turystyka w państwach docelowych ruchu turystycznego” i „Turystyka zagraniczna a Polska”. Intencją autora jest wytyczenie dróg dla rozwoju ruchu turystycznego z zagranicy do Polski, co wymaga szeregu ulepszeń i urządzeń inwestycyjnych na polskich terenach turystycznych oraz wielce pożądaných zniżek kolejowych dla turystów obcych, niektórych zarządzeń administracyjnych, wreszcie — pewnej psychicznej postawy społeczeństwa i czynników rządowych.

Autor wypowiada się przeciw opóźnieniu czy odwiekaniu akcji sprowadzania turystów z zagranicy do Polski, uzasadniając pogląd, iż niezwłocznie i w energicznym tempie należy planowo organizować ruch turystyczny z zagranicy. Byłoby błędem biernie oczekiwać momentu idealnego urzędzenia naszego kraju pod względem turystycznym, zanim sprowadzi się obcych turystów. Aktywny pogląd autora na tę sprawę oparty jest na szeregu realnych przesłanek i przykładów.

Omawiana książka jest wielce cennym przyczynkiem w naszej literaturze nie tylko turystycznej, lecz i gospodarczej w znaczeniu ogólnym.

P R Z E D R U K D O Z W O L O N Y, L E C Z Z P O D A N I E M Ź R Ó D Ł A

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 500; II i III str. okł. — zł 400; str. zwycz.: 1 str. — zł 300, ¹/₂ str. — 200, ¹/₄ str. — zł 125, ¹/₈ str. — zł 75. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych, petitowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, ¹/₂ str. — zł 110, ¹/₃ str. — zł 80, ¹/₄ str. — zł 70, ¹/₈ str. — zł 55, ¹/₁₆ str. — zł 40, ¹/₁₆ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%.

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego:
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

Wydawca: Sp. Wyd. z ogr. odp. „PRZEMYSŁ I HANDEL“

OBWIESZCZENIA SPÓŁEK AKCYJNYCH

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Elektrobudowa“, Wytwórnia Maszyn Elektrycznych w Łodzi
ul. Kopernika 56/58

zawiadamia wszystkich PP. Akcjonariuszów Spółki o
ZGROMADZENIU WALNYM

które odbędzie się w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Kopernika Nr 56/58, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. operacyjny; 5) Podział zysku; 6) Udzielenie Zarządowi pokwitowania; 7) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego na zasadzie kolejności; 8) Wybór pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 9) Uchwalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.; 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu Walnym, winni — w myśl § 24 statutu — złożyć swe akcje najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia Walnego w Zarządzie Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr 56/58. Zamiast akcji mogą być złożone świadectwa depozytowe lub zastawowe polskich instytucyj kredytowych rządowych lub prywatnych przez Rząd zatwierdzonych, lub zagranicznych przez Rząd aprobowanych. Składanie akcji skutecznie można codziennie w godzinach biurowych do dn. 3 kwietnia 1937 r. włącznie, w lokalu Spółki w Łodzi, przy ul. Kopernika Nr 56/58, gdzie jednocześnie wydawane będą legitymacje, uprawniające do wstępu na Zgromadzenie Walne
320-12-13
Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Domów

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Zarządu Towarzystwa w Warszawie, Nowy Zjazd Nr 1,

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936; 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków władz Spółki; 6) Wybór 4 członków Zarządu oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 1/IV 1937 r. włącznie złożyć w Zarządzie Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Domów Spółka Akcyjna w Warszawie, Nowy Zjazd 1, akcje lub świadectwa depozytowe instytucyj finansowych.

Zarząd
337-12-13

Zarząd Spółki Akcyjnej Wydawniczo-Drukarskiej „Rom“ w Wilnie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Zarządu w Wilnie przy ul. Cerkiewnej Nr 2 z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego, asesorów i sekretarza; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej za rok operacyjny 1936; 3) Budżet na 1937 r.; 4) Wybór członków Zarządu; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.
360-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Płotno“ w Stęszewie

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 16 na salce w Banku Cukrownictwa w Poznaniu ul. Seweryna Mielżyńskiego 7 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1936 r.; 4) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 5) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi; 6) Wybór 1 członka Rady Nadzorczej w miejsce ustępującego; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w zgromadzeniu, winni złożyć akcje wzgl. zaświadczenia przynajmniej na 7 dni przed zgromadzeniem w biurach Spółki w Stęszewie.

280-11-13

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Towarzystwa Akcyjnego Żabkowickiej Fabryki Szkła, Spółka Akc. w Żabkowicach

odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 9 przed poł. w biurze fabryki w Żabkowicach z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie i bilans za 1936 r.; 2) Budżet i plan działań na 1937 r.; 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Wolne wnioski.

Miejsca depozytu dla akcji: a) Tow. Akc. Żabkowickiej Fabryki Szkła, Żabkowice, b) Bank Dyskontowy Warszawski, Warszawa, c) Böhmische Union-Bank, Praha, C. S. R.

373-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „ALBA“ Zjednoczone Fabryki Przemysłu Mineralnego Spółka Akcyjna we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w piątek dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 12.30 w lokalu Zarządu Spółki we Lwowie, ul. Fredry 9, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków i powzięcie uchwały w sprawie nadwyżki bilansowej; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności; 6) Zmiana statutu Spółki treści następującej: paragraf 10 statutu uzupełnia się słowami: „oraz d) Komisja Rewizyjna”; w paragrafie 19 statutu zmienia się początek pierwszego zdania następująco: „Rada Nadzorcza składa się z 5 do 8 członków”; po paragrafie 19 statutu dodaje się § 19 a) z napisem: „d) Komisja Rewizyjna” o brzmieniu następującym: „Komisja Rewizyjna składa się z 5 członków, wybranych na jeden rok przez Walne Zgromadzenie. Zakres działania Komisji Rewizyjnej określa ustawa”; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej, delegata Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem akcje lub świadectwa tymczasowe wzgl. notarialne lub bankowe dowody depozytowe. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

351-12-13

II OGŁOSZENIE

Przemysł Metalowy „Granat“, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 5 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w Warszawie w siedzibie Spółki przy ul. Żurawiej 17

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 3) Podział zysków za rok operacyjny 1936 i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków oraz zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 4) Wybory uzupełniające dwóch członków Zarządu oraz pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Upoważnienie Zarządu do kupna i sprzedaży nieruchomości Spółki oraz zaciągania długów hipotecznych.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje swe lub kwity depozytowe złożyć w biurze Zarządu Spółki ul. Żurawia 17 w Warszawie najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem. 366

II OGŁOSZENIE

Kolej Żelazna Chabówka — Zakopane, Spółka Akcyjna

XXXIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej „Kolej Żelazna Chabówka—Zakopane” odbędzie się w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 10 przed poł. w lokalu Biura Małopolskich Kolei Lokalnych we Lwowie przy ul. Jagiellońskiej Nr 1, II p. z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z czynności oraz Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 1936 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 2) Podział zysku; 3) Wybór dwóch członków Rady Nadzorczej.

Warunki prawa do głosu na Walnym Zgromadzeniu określa § 21 statutu Spółki.

371

Zarząd

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przechowywania i Przewozu Mebli i Towarów A. Wróblewski i S-ka

zawiadamia, że w dn. 7 kwietnia 1937 r. o godz. 13 w biurze Spółki przy ul. Marszałkowskiej 108 odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku strat i zysków na 1936 r. i powzięcie odpowiedniej uchwały w tym przedmiocie; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 5) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Właściciele akcji są obowiązani zgłosić swe prawa do głosu na 7 dni przed terminem zebrania. 294-11-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Maszyn S. Waberski i S-ka, Spółka Akc.

w Warszawie

zwołuje na dz. 10 kwietnia b. r. na godz. 4 po poł. w kancelarii notariusza R. Jelnickiego przy ul. Kapucyńskiej 6

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 2) Kwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 3) Wybór 1 członka Zarządu w miejsce ustępującego; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej. 243-10-13

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Węgierska Górka“ Górnicza i Hutnicza Spółka Akcyjna

z siedzibą w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że

XIV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w piątek dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w biurze Zarządu Spółki w Węgierskiej Górze z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;

2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.;

3) Przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1936 r.;

4) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;

5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunków strat i zysków;

6) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;

7) Wybory do Rady Nadzorczej Spółki;

8) Ewent. wnioski, które PP. Akcjonariusze mają prawo zgłosić na zasadzie prawa o spółkach akcyjnych.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub świadectwa tymczasowe, uzasadniające prawo głosowania, najpóźniej na siedem dni przed odbyciem Walnego Zgromadzenia w kasie Spółki w Węgierskiej Górze. Zamiast akcji wzgl. świadectw tymczasowych mogą być złożone również potwierdzenia, wydane na dowód złożenia akcji wzgl. świadectw tymczasowych u notariusza, mającego siedzibę urzędową w granicach Rzeczypospolitej Polskiej. 333-13-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki zawiadamia, że w dn. 8 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE

„Esge“ Spółki Akcyjnej Gruntowej i Budowlanej, Spółki Akc. w Krakowie

w lokalu Spółki w Krakowie, ul. Morsztynowska 1.

Porządek obrad:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;

2) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1936 r.;

3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i Rady Nadzorczej i udzielenie absolutorium władzom Spółki;

4) Wybór uzupełniający członków Rady Nadzorczej.

5) Uchwalenie odroczenia terminu wypłaty zaległej dywidendy;

6) Wnioski i interpelacje.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu swoje akcje. 362

Zarząd

Powołując się na ogłoszenie z dn. 5 grudnia 1936 r. wzywa się akcjonariuszy, aby akcje, znajdujące się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, złożyli w Deutsche Bank & Disconto-Gesellschaft w Berlinie lub w oddziale tego banku w Gliwicach, które to instytucje równocześnie upoważnia się

do dokonania przestemplowania akcji

akcje zaś, znajdujące się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, złożyli u Zarządu Spółki, do dn. 27 marca 1937 r. w celu przestemplowania tychże.

Wirek Kopalnie, Spółka Akcyjna

(—) Stadnikiewicz

359

II OGŁOSZENIE

**Spółka Akcyjna dla Przemysłu Budowlanego dawn. Jan Lewiński
WE LWOWIE**

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszy, że
**XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

odbędzie się w dn. 8 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w sali konferencyjnej Kooperatywnego Banku „Dnister”, ul. Ruska Nr 20 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i przedłożenie zamknięcia rachunkowego za 1936 r.;
- 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej z wyniku badań sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1936;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat i udzielenie Zarządowi i Radzie Nadzorczej absolutorium;
- 4) Powzięcie uchwały co do rozdziału czystego zysku;
- 5) Powzięcie uchwały na powiększenie względnie pomniejszenie ilości członków Rady Nadzorczej;
- 6) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 7) Wolne wnioski.

Posiadanie 10 akcji nadaje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Celem wykonania prawa głosowania należy akcje, uzasadniające prawo głosowania, złożyć najpóźniej na 8 dni przed Walnym Zgromadzeniem w likwidaturze Kooperatywnego Banku „Dnister” we Lwowie, ul. Ruska Nr 20.

Lwów, dn. 20 marca 1937 r.

Inż. Paweł Durbak ppa. Inż. Roman Kołtuniuk
372

II OGŁOSZENIE

Zarząd Przędzalni Bawełny „Teodor Steigert”, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 17 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Milionowej Nr 37

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej na rok op. 1936;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 4) Powzięcie uchwały w sprawie przeznaczenia zysku.
- 5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonywania przez nie obowiązków;
- 6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia dla nich;
- 7) Wolne wnioski.

Do uczestniczenia w powyższym Zgromadzeniu uprawnieni będą PP. Akcjonariusze, którzy — zgodnie z § 22 statutu Spółki — złożą w Spółce swe akcje lub też zaświadczenia depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.
303a

I OGŁOSZENIE

Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów Spółki

„Gdyńskie Targi Owocowe”, Spółka Akcyjna w Gdyni

postanowiło uchwałą z dn. 8 marca 1937 r.

likwidację Spółki

ustanawiając dwóch likwidatorów w osobach: Oskara Szefera i Teodora Arbusowa.

Po myśli art. 499 Kodeksu Handlowego wzywa się wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu 6 miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia w powyższym brzmieniu.

**Gdyńskie Targi Owocowe Spółka Akcyjna
w likwidacji**

361-13-15-17

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Wapienniki i Kamieniołomy Liban i Ehrenpreis”

Spółka Akcyjna w Krakowie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszy, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 19 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. w Krakowie przy ul. Dunajewskiego Nr 6 mieszkanie 3 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przyjęcie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i zamknięcia rachunkowego za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium — po wysłuchaniu sprawozdania Rady Nadzorczej;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie wyniku bilansowego;
- 4) Oznaczenie ilości i wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wolne wnioski.

Uwaga. Akcjonariusze mogą zgłosić do Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny najpóźniej do 5 dni od ukazania się niniejszego ogłoszenia celem zamieszczenia tych spraw w drugim ogłoszeniu.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje (zaświadczenia) najpóźniej 8 dni przed Zgromadzeniem w kasie Spółki.
368

I OGŁOSZENIE

**Zarząd firmy: Wilhelm i Hugo Bracia Müller, Merceryzownia,
Bielarnia, Farbiarnia, Wykończalnia i Tkalnica w Kaliszu**

Spółka Akcyjna, Kalisz, ulica Majkowska 9a

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 15 odbędzie się w Kaliszu w biurze Zarządu, Majkowska 9a

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za rok operacyjny 1936;
- 3) Rozpatrzenie i aprobaty bilansu i rachunku strat i zysków, zakończonego na dz. 31 grudnia 1936 r. i podział zysku;
- 4) Uchwała, dotycząca absolutorium Zarządu i ustalenia pensyj członkom Zarządu i zastępcom;
- 5) Rozpatrzenie i aprobaty budżetu i planu działalności na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski Zarządu i akcjonariuszy.

Akcjonariusze, życzący brać udział w Zgromadzeniu powyższym, winni nie później jak na dni 7 (siedem) przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu, Majkowska 9a.
369-13-14

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Wileńskiej Fabryki Drutu i Gwoździ, Sp. Akcyjnej w Wilnie

zwołuje na dz. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 18

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

które odbędzie się w lokalu Wileńskiego Prywatnego Banku Handlowego w Wilnie przy ul. Mickiewicza Nr 8 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej i udzielenie jej absolutorium oraz zatwierdzenie bilansu za 1936 r. i rachunku strat i zysków;
- 3) Wybory członków Komisji Likwidacyjnej i Komisji Rewizyjnej;
- 4) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni w terminie do dn. 17 kwietnia b. r. do godz. 12 złożyć w Zarządzie Komisji Likwidacyjnej (Wilno, ul. Mickiewicza Nr 8) swoje akcje i dowody depozytowe o złożonych na przechowanie akcjach w instytucjach kredytowych. Upoważnienie na prawo głosu w formie listu powinno być złożone nie później jak na trzy dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Termin spraw dodatkowych upływa w dn. 10 kwietnia b. r.
365-13-15

II OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna
Banku dla Handlu i Przemysłu w Warszawie, Spółki Akc.
w likwidacji

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w lokalu Stowarzyszenia Techników, Czackiego 3/5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r. oraz udzielenie absolutorium Komisji Likwidacyjnej; 3) Wybór Komisji Likwidacyjnej; 4) Budżet wydatków na 1937 r.; 5) Wolne wnioski.

Akcje lub zaświadczenia banków krajowych o zdeponowaniu takich winny być składane w Banku na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. W Gdańsku akcje mogą być deponowane w Danziger Bank für Handel und Gewerbe. Akcjonariusze, posiadający zaświadczenia subskrypcyjne, winni okazać takowe przy wejściu na salę wraz z dowodami osobistymi.

Wolne wnioski należy zgłaszać najpóźniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

312a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Przemysł Tłuszczowy Schicht - Lever

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 17 odbędzie się w siedzibie Zarządu Towarzystwa w Warszawie, Nowy Zjazd Nr 1,

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936, 4) Udzielenie absolutorium Zarządowi; 5) Ustalenie wynagrodzenia dla członków władz Spółki; 6) Wybór 2 członków Zarządu i 6 członków Rady Nadzorczej; 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący wziąć udział w powyższym Zgromadzeniu, winni najpóźniej do dn. 1/IV 1937 r. włącznie złożyć w Zarządzie Towarzystwa Przemysł Tłuszczowy Schicht Lever Spółka Akcyjna w Warszawie, ul. Nowy Zjazd 1, akcje lub świadectwa depozytowe instytucji finansowych.

Zarząd
336-12-13

II OGŁOSZENIE

Włosko-Polskie Towarzystwo Górnicze Rybnik „SIPMER“
Societa Italo-Polacca Miniere Rybnik „SIPMER“
Spółka Akcyjna w Mediolanie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, iż na dz. 31 marca 1937 r. (XV) na godz. 16, zostanie zwołane w Rzymie, przy Via Versilia 2

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Rady Zarządzającej i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie stanu rachunków na dz. 31 grudnia 1936 r. i powzięcie odośnych uchwał; 3) Wybór jednego wyłączonego zarządcy; 4) Określenie wysokości rocznego wynagrodzenia dla zarządcy; 5) Określenie stałego rocznego wynagrodzenia dla Komisji Rewizyjnej; 6) Wybór Komisji Rewizyjnej — w myśl przepisów z d. 24.VII. 1936 r. (XIV) Nr 1548.

Właściciele akcji imiennych, pragnący skorzystać z prawa głosu, winni wpisać swe akcje do księgi Towarzystwa co najmniej na trzy dni przed terminem Zgromadzenia. Akcje na okaziciela winny być zdeponowane w „Banca Commerciale Italiana” w Mediolanie co najmniej na osiem dni przed terminem Zgromadzenia.

331-12-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych „Standard-Gips“, Spółka Akc.
w e L w o w i e

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w piątek dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe w lokalu Zarządu Spółki we Lwowie, ul. Fredry 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonanych czynności; 6) Zmiana statutu Spółki treści następującej: W § 3 statutu po słowie „Rada Nadzorcza” dodaje się „i Komisja Rewizyjna”, uzupełnia się § 9 statutu przez dodanie nowego paragrafu 9 a); „Komisja Rewizyjna składa się z 5 osób, wybranych przez Walne Zgromadzenie na przeciąg jednego roku. Zakres działania Komisji Rewizyjnej określa ustawa”; 7) Wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Ustalenie wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r. oraz dla Rady Nadzorczej za lata 1936 i 1937; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, chcący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem akcje lub świadectwa tymczasowe wzgl. notarialne lub bankowe dowody depozytowe. W zaświadczeniu należy wymienić liczbę akcji i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia.

352-12-13

II OGŁOSZENIE

Fabryka Wyrobów Ceramicznych „Opoczno“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Szopena 12

ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z dokonanych w roku sprawozdawczym czynności; 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku; 5) Sprawa wynagrodzenia członków Zarządu; 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Szopena 12.

313-12-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysł Bawełniany „Adam Osser“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 16 odbędzie się w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Kilińskiego Nr 222

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r. operacyjny, jako też wniosków Komisji Rewizyjnej; 2) Podział zysków za 1936 r.; 3) Budżet na 1937 r.; 4) Wybory do Zarządu i wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje w myśl art. 59 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. o prawie o Spółkach Akcyjnych.

277-11-13

I OGŁOSZENIE

Zarząd Manufaktury Bawełnianej F. Eisenbraun, Spółki Akc.

W Ł O D Z I

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż dn. 23 kwietnia b. r. o godz. 5 po poł. odbędzie się w biurze Zarządu przy ul. Piotrkowskiej Nr 68

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej i sprawozdania Zarządu za 1936 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 4) Zatwierdzenie przeniesienia na rachunek kapitału zapasowego;
- 5) Podział zysku;
- 6) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wybór Zarządu;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

Zgłoszenie ewent. przez PP. Akcjonariuszów dodatkowych spraw porządek dzienny uskutecznić należy pisemnie na ręce Zarządu do dn. 8 kwietnia 1937 r. włącznie. 358

Książnica-Atlas Zjednoczone Zakłady Kartograficzne i Wydawnicze
T. N. S. W., Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w sali posiedzeń Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie, ul. Akademicka 17

TRZYNASTE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przyjęcie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 2) Sprawozdanie i bilans za rok administracyjny 1936;
- 3) Sprawozdanie biegłych rewidentów z rewizji bilansu zamknięcia za 1936 r.;
- 4) Uchwała w sprawie rozdziału zysku 1936 r.;
- 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących;
- 6) Uchwała w sprawie rozbiórki części nieruchomości przy ul. Czarnieckiego 12 i pokrycie wynikłej straty z funduszu rezerwowego;
- 7) Wnioski dodatkowe akcjonariuszy.

Celem wykonania prawa głosowania należy akcje, uzasadniające prawo głosowania, wraz z odpowiednimi niepłatnymi kuponami złożyć najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem, t. j. do dn. 17 kwietnia 1937 r., w kasie Spółki we Lwowie (ul. Czarnieckiego 12) lub w Warszawie (ul. Nowy Świat 59). Zamiast samych akcji mogą być złożone zaświadczenia depozytowe notariusza albo krajowej instytucji kredytowej.

Zarząd:

Dr. Jan Piątek m. p. Jan Treter m. p. Emil Zychiewicz m. p. 364

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Zabłocie“, Zakłady Chemiczne, Spółka Akc., Zabłocie k/Żywca

zawiadamia, że w dn. 21 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł. odbędzie się w kancelarii notariusza p. Jana Boynarowicza we Lwowie, ul. Batorego 9

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE
AKCJONARIUSZY

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za czas od dn. 1/V 1935 r. do dn. 31/XII 1936 r.;
- 2) Powzięcie uchwały o podziale zysków wzgl. pokrycia strat;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają złożyć akcje z talonem i kuponem b., oraz z konsygnacją względnie tymczasowe zaświadczenie w kasie Spółki do dn. 15 kwietnia 1937 r. 367

II OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Rolniczo-Przemysłowych „Solanium“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 8 kwietnia 1937 r. o godz. 10 przed poł. odbędzie się w Tczewie przy ul. Za Dworcem 3/4

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935/36 r. oraz uchwała o pokryciu strat;
- 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 5) Wybór członków Rady w miejsce ustępujących;
- 6) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Tczewie, ul. Za Dworcem 3/4, swoje świadectwa tymczasowe lub świadectwa depozytowe, wydane na dowód złożenia świadectw tymczasowych u notariusza, albo w instytucji kredytowej lub takiej zagranicznej, na którą zezwolił Minister Skarbu. W świadectwach depozytowych należy wymienić numery świadectw tymczasowych i stwierdzić, że świadectwa tymczasowe nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. 332a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki i Pralni Bielizny „Opus“, Spółki Akcyjnej

w W a r s z a w i e

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 15 kwietnia 1937 r. o godz. 7 po poł. odbędzie się w lokalu Zarządu w Warszawie przy ul. Nowolipki 5

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu oraz Komisji Rewizyjnej za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r.;
- 4) Podział zysków za 1936 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wybory 2 członków Zarządu i 5 Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Prawo do uczestniczenia w Walnym Zebraniu mają tylko Akcjonariusze, którzy na 7 dni przed Walnym Zebraniem złożą swoje akcje lub świadectwa depozytowe w biurze Zarządu, Nowolipki 5. 339-12-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“, Spółka Akc.

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów Towarzystwa, że w dn. 9 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w lokalu Towarzystwa w Warszawie przy placu Napoleona Nr 9 odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARIUSZÓW

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawa przeniesienia portfela ubezpieczeń na życie Towarzystwa Ubezpieczeń „Przezorność“ Spółka Akcyjna do Angielskiej Spółki Akcyjnej Towarzystwa Ubezpieczeń Prudential „The Prudential Assurance Company Limited“;
- 3) Wolne wnioski PP. Akcjonariuszów, zgłoszone w trybie przepisanych.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć do Zarządu Towarzystwa, Warszawa, pl. Napoleona Nr 9 akcje lub zaświadczenia o zdeponowaniu akcji u notariusza lub w jednej z instytucji kredytowych, działających w kraju, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia. 350a

I OGŁOSZENIE

Zarząd banku

Bank für Handel und Gewerbe Poznań Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu, Spółka Akcyjna w Poznaniu

zawiadamia, że odbędzie się w sobotę dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w południe w lokalu banku w Poznaniu, ul. Masztalarska 8a

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 2) Przedłożenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r. oraz podział zysków;
- 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej;
- 4) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 5) Wnioski.

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają ci akcjonariusze, którzy złożą w banku: Bank für Handel und Gewerbe Poznań Poznański Bank dla Handlu i Przemysłu Spółka Akcyjna w Poznaniu, najpóźniej 7-go dnia roboczego przed wyznaczonym Walnym Zgromadzeniem do godz. 14 akcje tegoż banku, przeznaczone do uczestniczenia wraz z spisem numerów tych akcji, a o ile tych akcji nie otrzymali — odpowiednie noty ugodowe, względnie kwity depozytowe wyżej wspomnianego banku i nie odbiorą ich przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcji u notariusza, mającego siedzibę w Polsce, albo w instytucji kredytowej krajowej. W zaświadczeniach winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. Dla akcjonariuszów, mających miejsce zamieszkania stale w Niemczech, instytucją złożenia jest na tych samych warunkach Dresdner Bank w Berlinie.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mają prawo żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądanie to powinno być zgłoszone nie później niż 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia przy złożeniu dowodu posiadania przepisanej ilości akcji

392-13-15

Zarząd Towarzystwa Przemysłowo-Leśnego, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w biurze Zarządu w Warszawie przy ul. Królewskiej Nr 35

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku strat i zysków za rok obrachunkowy 1935/36 oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi;
- 2) Plan działań na 1936/37 r.;
- 3) Ustalenie liczby i wybór członków Zarządu;
- 4) Ustalenie terminu urzędowania i wybór członków Komisji Rewizyjnej.

376

Zarząd Spółki Akcyjnej Polskie Zakłady Chemiczne „Nitrat“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Mińskiej pod Nr 25 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdań, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r., powzięcie uchwały o rozdziale zysków, udzielenie pokwitowania z czynności władzom Spółki;
- 2) Zatwierdzenie preliminarza wydatków na 1937 r.;
- 3) Kupno, sprzedaż i obciążenie majątku nieruchomego oraz upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

375

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Pabianickich Fabryk WYROBÓW Bawełnianych „KRUSCHE i ENDER“

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia b. r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w biurze Spółki w Pabianicach przy ul. Zamkowej Nr 3

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 3) Połączenie w bilansie kapitału specjalnego rezerwowego z rezerwą specjalną opodatkowaną przez wcielenie tej ostatniej do kapitału specjalnego rezerwowego;
- 4) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r. oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 5) Podział zysków;
- 6) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1937 r.;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 8) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 9) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 10) Wolne wnioski.

Gdyby Walne Zgromadzenie w powyższym terminie do skutku nie doszło, zwołuje się Walne Zgromadzenie w drugim terminie na dz. 4 maja b. r. o godz. 11 przed poł. do tegoż lokalu, z tym samym porządkiem dziennym, które będzie prawomocne bez względu na ilość reprezentowanych akcji.

384-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Przemysłu Rorkowego Wicander i S-ka

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w siedzibie Spółki, Warszawa, Marszałka Focha 9 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r.;
- 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych, tudzież upoważnienie członka Zarządu do przelewu należności hipotecznej Łódzkiej Nr hip. 381 i 494 Rep. hip. 366 w kwocie zł 40 000 00;
- 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki;
- 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych;
- 7) Wybór członków Zarządu;
- 8) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed zebraniem.

390-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Zakłady Ogrodnicze C. Ulrich“

założone w 1805 r. w Warszawie, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 18 w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Ceglanej 11 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935/36;
- 3) Wybory władz Spółki.

383

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Karola Eiserta, Sp. Akc. w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Spółki przy ul. Żwirki Nr 19 w Łodzi z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Podział zysku;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór członków Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Żwirki Nr 19 posiadane akcje wzgl. zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcji. 386-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Fabrykacji Firanek, Tiulu i Koronek Szlenkier, Gettlich i S-ka, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 22 kwietnia 1937 r. o godz. 15 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ś-to Jerskiej Nr 10 w Warszawie, odbędzie się w pierwszym terminie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1936 r.;
- 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok sprawozdawczy 1936;
- 5) Powzięcie uchwał o podziale zysków;
- 6) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania za czynności w 1936 r.;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r.;
- 8) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1937 r. na miejsce ustępujących;
- 9) Wnioski akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody ich posiadania, przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Na wypadek niedojścia do skutku Walnego Zgromadzenia w pierwszym terminie z powodu tego, że obecni na Walnym Zgromadzeniu akcjonariusze nie będą reprezentować takiej części kapitału akcyjnego, przy której Zgromadzenie uważa się za prawomocne, Zwyczajne Walne Zgromadzenie odbędzie się w drugim terminie w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym w dn. 29 kwietnia 1937 r. o godz. 15 i będzie ważne bez względu na ilość reprezentowanego na nim kapitału akcyjnego.

Dodatkowych ogłoszeń i zawiadomień o zwołaniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w drugim terminie nie będzie. 394

II OGŁOSZENIE

**Zarząd Towarzystwa Budowlano-Parcelacyjnego „Dynasy”
SPÓŁKA AKCYJNA**

zawiadamia PP. Akcjonariuszy, iż

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 5 kwietnia 1937 r. o godz. 16 w Warszawie w lokalu Zarządu przy ul. Krakowskie Przedmieście Nr 13, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r.;
- 4) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu za 1936 r.;
- 5) Wolne wnioski. 395

I OGŁOSZENIE

Kolej Lokalna Kraków—Kocmyrzów, Spółka Akcyjna

w likwidacji

Stosownie do postanowień §§ 11—21 statutu ogłasza się, że
ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZY

Spółki Akcyjnej w likwidacji „Kolej Lokalna Kraków—Kocmyrzów” odbędzie się w dn. 21 kwietnia 1937 r. o godz. 10 przed poł. w Krakowie, w sali konferencyjnej Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych.

Przedmiotem obrad będzie:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów z czynności oraz Rady Nadzorczej (Komisji Rewizyjnej) o zamknięciu rachunków za okres od 1 czerwca do 31 grudnia 1936 r. i uchwała co do udzielenia absolutorium likwidatorom i Radzie Nadzorczej (Komisji Rewizyjnej);
- 2) Decyzja co do użycia nadwyżki bilansowej.

Według postanowień § 20 statutu, każda akcja daje prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, jeżeli zostanie złożona przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia w kasie Spółki we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr 1 lub w Oddziale Banku Gospodarstwa Krajowego w Krakowie i nie będzie odebrana przed ukończeniem tegoż.

Ewentualne dodatkowe wnioski do porządku dziennego lub jego uzupełnienia mogą być zgłoszone najpóźniej w dn. 6 kwietnia 1937 r. w Zarządzie we Lwowie, ul. Jagiellońska Nr 1, II p. 393

Likwidatorowie

I OGŁOSZENIE

Zarząd Warszawskiego Towarzystwa Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Spółki Akcyjnej

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że
WALNE ZEBRANIE DOROCZNE

odbędzie się w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 5 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Nowy Świat 41 m. 28, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie Zarządowi absolutorium za jego czynności w 1936 r.;
- 4) Zatwierdzenie proponowanego przez Zarząd podziału zysków, osiągniętych w 1936 r.;
- 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1937 r.;
- 6) Wybór trzech członków Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokości ich wynagrodzenia;
- 8) Upoważnienie Zarządu do wypłacenia na rachunek dywidendy za 1937 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu;
- 9) Wolne wnioski. 397-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Aparatów Elektrycznych K. Szpoński i S-ka

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Kałuszyńskiej 4 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu, sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r. wraz z powzięciem uchwały o podziale zysków, udzielenie absolutorium Zarządowi;
- 3) Wybór jednego członka Zarządu w miejsce ustępującego;
- 4) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Określenie wynagrodzenia Zarządowi i Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje lub świadectwa depozytowe do Zarządu Spółki na 7 dni przed Zgromadzeniem. 398-13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

„Tomaszowska Przędzalnia Wełny Czesankowej“, Spółka Akc.

zawiadamia, iż w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł. w lokalu biura Zarządu w Warszawie przy ul. Krakowskie Przedmieście 16/18 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936; 3) Udzielenie pokwitowania Zarządowi; 4) Podział zysku za 1936 r.; 5) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 6) Uchwalenie wysokości wynagrodzenia członków Komisji Rewizyjnej; 7) Zmiana uposażenia członków Zarządu.

Do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni będą akcjonariusze, którzy złożą w siedzibie Spółki swoje akcje przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia i nie odbiorą ich przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcji złożone być mogą zaświadczenia, o których jest mowa w art. 399 K. H.

403

I OGŁOSZENIE

W związku z uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki naszej z dn. 17 sierpnia 1936 r., wzywamy niniejszym PP. Akcjonariuszów

do zmiany dotychczasowych akcji zwyczajnych brzmiących na okaziciela Serii C, na akcje zwyczajne, brzmiące na okaziciela nowej emisji Serii II.

Zamiana uskuteczniata będzie — zgodnie z wyżej powołanymi uchwałami Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki naszej — w stosunku dotychczasowych 10 akcji 100-złotowych lub 20 akcji 50-złotowych Serii C na jedną akcję 100-złotową nowej emisji Serii II.

Przeprowadzenie zamiany akcji załatwiać będziemy poczynając od dn. 30 marca 1937 r. w biurach naszych w Poznaniu, przy ul. Towarowej 20 w godzinach 9—14.

C. Hartwig, Spółka Akcyjna, Poznań

Poznań, dn. 24 marca 1937 r.

408

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Teatrów Stołecznych w Warszawie

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW odbędzie się w dn. 3 kwietnia 1937 r. o godz. 9 rano w siedzibie Spółki Bielańska 5, z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 5) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

400

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Warszawskich Fabryk Śrub i Drutu J. Wolanowski

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w poł. w siedzibie Spółki w Warszawie, ul. Gliniana Nr 5 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935/36; 2) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Wolne wnioski.

401

I OGŁOSZENIE

Likwidatorowie Manufaktury Wełnianej Karol Bennich, Sp. Akc.

w likwidacji

niniejszym zwołują

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

na dz. 30 kwietnia b. r. na godz. 5 po poł. do lokalu Zarządu Spółki przy ul. Łąkowej Nr 11 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu zamknięcia za czas od dn. 1/I 1936 r. po dzień 29/X 1936 r. i udzielenie absolutorium władzom Spółki, bilansu otwarcia likwidacji na dz. 30 października 1936 r.; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów na dz. 31/XII 1936 r., bilansu oraz rachunku strat i zysków na dz. 31/XII 1936 r. i udzielenie pokwitowania likwidatorom oraz Komisji Rewizyjnej z wykonania przez nich obowiązków; 4) Wybór likwidatorów oraz członków Komisji Rewizyjnej; 5) Budżet za 1937 r.; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Zarządzie Spółki co najmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.

417-13-16

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Łódzka Fabryka Kapeluszy dawniej Herman Schlee

Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w siedzibie Spółki w Łodzi przy ul. Targowej Nr 2 odbędzie się

41 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Porządek dzienny:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r. i w związku z tym udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności; 4) Budżet na 1937 r.; 5) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego oraz 5 członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski.

Akcjonariusze mają prawo zgłaszać dodatkowe sprawy do porządku dziennego najpóźniej do dn. 10 kwietnia 1937 r.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swe akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 17 kwietnia 1937 r.

418-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Zakłady Przemysłowe „Sitkówka“, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 19 w lokalu firmy w Warszawie, przy ul. Zielnej Nr 6, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej; 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki za 1936 r.; 5) Powzięcie uchwały w sprawie wyniku bilansowego; 6) Zbycie nieruchomości Spółki; 7) Zatwierdzenie preliminarza na 1937 r.; 8) Wybór władz Spółki; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

421

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Polski Przemysł Korkowy“, Spółka Akcyjna

podaje do wiadomości, że w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 13 odbędzie się w lokalu sklepowym przy ul. Marszałka Focha 9 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r., podział zysków oraz plan działalności na 1937 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążania nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed Zebraniem.

389-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Pierwsze Polskie Zakłady Linoleum, Spółka Akc.

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 12 min. 30 w siedzibie Spółki, Warszawa, ul. Marszałka Focha 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1936 r.; 4) Upoważnienie członka Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, w szczególności do sprzedaży należącej do Spółki nieruchomości pod nazwą „Osada fabryczna” Hilbrandtowo powiatu warszawskiego (księga hipoteczna 67/H); 5) Upoważnienie członka Zarządu do kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 6) Udzielenie członkowi Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki oraz samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 7) Wybór członka Zarządu na miejsce ustępującego; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed zebraniem.

388-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Budowy Maszyn i Urządzeń Sanitarnych Drzewiecki i Jeziorański, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 19 kwietnia 1937 r. o godz. 17 w lokalu biura Spółki przy ul. Aleje Jerozolimskie 71 odbędzie się

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1936 r., uchwalenie przeznaczenia zysków oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie preliminarza na 1937 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do sprzedaży i kupna nieruchomości; 5) Upoważnienie Zarządu do zaciągania pożyczek; 6) Wybory do Zarządu w myśl par. 5 statutu Spółki; 7) Ewentualne wnioski PP. Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni akcje swe lub zaświadczenia złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 71, najpóźniej do dn. 12 kwietnia 1937 r.

387-13-14

II OGŁOSZENIE

Likwidatorowie Spółki Akcyjnej

„Kolej Lokalna Toruń—Czarnowo“ w likwidacji

zwołują

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Kolej Lokalna Toruń—Czarnowo w likwidacji na dz. 9 kwietnia 1937 r. na godz. 16.30 do Torunia — sala Starostwa Krajowego Pomorskiego.

Porządek obrad obejmuje:

1) Wybór przewodniczącego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania likwidatorów, bilansu likwidacji na dz. 31/XII 1936 r. oraz rachunku zysków i strat za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1936 r.; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 4) Wolne wnioski.

Przedstawiciele Skarbu Państwa i związków samorządowych wykonywać mogą prawo głosowania na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, o ile przedłożą urzędowe poświadczenie, dotyczące posiadania odnośnych akcji. Akcjonariusze prywatni winni złożyć akcje Spółki co najmniej 7 dni przed terminem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia w lokalu Spółki w Toruniu lub u notariusza Zakrzewskiego w Toruniu, ul. Chełmińska Nr 4.

Kolej Lokalna Toruń-Czarnowo
Spółka Akcyjna w likwidacji

(—) Dr Twaróg

(—) Bołt

(—) Wójcik
321a

II OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

firmy „Juliusz Meinel, Import Kawy i Herbaty“, Spółka Akc.

odbędzie się w dn. 8 kwietnia 1937 r. o godz. 15.30 w biurze firmy w Warszawie, ul. Bryłowska 22/24, z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 2) Powzięcie uchwały o podziale zysków; 3) Wybór członków Zarządu w miejsce ustępujących; 4) Wybór Komisji Rewizyjnej i ustalenie jej wynagrodzenia; 5) Wnioski akcjonariuszów.

Uprawnieni do głosowania na Walnym Zgromadzeniu są akcjonariusze, którzy najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem złożą akcje, uzasadniające ich prawo do głosowania, wraz z niezapadłymi kuponami w kasie firmy Juliusz Meinel lub w Powszechnym Banku Kredytowym w Warszawie, w oddziałach tego Banku we Lwowie, Krakowie lub w Bielsku.

282-11-13

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Belgijsko-Polskie Towarzystwo Handlowo-Przemysłowe Belpol

zawiadamia, że w dn. 14 kwietnia 1937 r. o godz. 18 odbędzie się w Warszawie przy ul. Jasnej 5

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz zatwierdzenie bilansu rachunku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie Zarządowi pokwitowania z czynności; 3) Upoważnienie Zarządu do kredytowania się, nabywania i sprzedawania nieruchomości; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej i Zarządu i określenie wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze, którzy pragną uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć akcje w biurze Spółki — zgodnie z art. 59 prawa o spółkach akcyjnych.

349a

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Budowy Transmisji i Maszyn i Odlewni Żelaza J. John w Łodzi

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi, ul. Piotrkowska Nr 217

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936 i powzięcie uchwały odnośnie wyników tegoż roku;
- 4) Uchwała, dotycząca udzielenia absolutorium członkom Zarządu i Rady Nadzorczej za 1936 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 6) Wybór członków Rady Nadzorczej;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej;
- 8) Ustalenie instrukcyj dla Dyrektora Zarządzającego;
- 9) Wolne wnioski.

Prawo głosowania na Walnym Zgromadzeniu przysługuje — w myśl § 45 statutu — tym akcjonariuszom, którzy przynajmniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem zdeponują swe akcje lub świadectwa depozytowe w Zarządzie Spółki.

Akcjonariusze, reprezentujący co najmniej 1/10 kapitału akcyjnego, mogą na 14 dni przed Walnym Zgromadzeniem zgłosić do Zarządu na piśmie wnioski, dotyczące uzupełnienia porządku dziennego.

410

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

podaje do wiadomości, że w dn. 30 kwietnia b. r. o godz. 6 po poł. odbędzie się w Wilnie w lokalu Banku (ul. Mickiewicza 8)

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Wileńskiego Banku Ziemskiego.

Akcje, albo zaświadczenia instytucji kredytowych o zdeponowanych akcjach z numeracją takowych, powinny być złożone w Banku przed dniem 23 kwietnia b. r.

Depozytariusze Wileńskiego Banku Ziemskiego powinni przed dn. 23 kwietnia b. r. powiadomić Bank o zamierzonym uczestnictwie w Zgromadzeniu.

Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej 1/10 część kapitału zakładowego, mogą zgłosić na porządek dzienny dodatkowe sprawy (§ 102 statutu). Żądanie pomieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym powinno być zgłoszone nie później jak na czternaście dni przed terminem Walnego Zgromadzenia (§ 101 statutu).

O ile powyższe Zgromadzenie nie dojdzie do skutku — to następne Walne Zgromadzenie, prawomocne bez względu na ilość przedstawionych na nim akcji, stosownie do statutu Banku (§ 106), zwołane zostanie na dz. 21 maja b. r. o godz. 6 po poł.

Porządek dzienny:

- 1) Referaty Komisji Rewizyjnej i Zarządu oraz związane z nimi wnioski;
- 2) Zatwierdzenie rachunku strat i zysków;
- 3) Przeznaczenie zysków za 1936 r. na mocy § 118 statutu;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania za 1936 r. z bilansem i prowizorycznym zestawieniem przypuszczalnej wartości aktywów i pasywów z terenu poza granicami Polski;
- 5) Preliminarz wydatków na 1937 r.;
- 6) Pokwitowanie władz Banku z wykonania przez nie obowiązków (art. 390 § 2 pkt. 3 Kodeksu Handlowego);
- 7) Wolne wnioski.
- 8) Wybory.

414

I OGŁOSZENIE

XIX ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Zjednoczonych Fabryk Maszyn, Kół i Wagonów L. Zieleniewski i Fitzner-Gamper, Spółka Akcyjna

odbędzie się w dn. 16 kwietnia 1937 r. o godz. 15 w lokalu Izby Handlowo-Przemysłowej w Krakowie, przy ul. Długiej L. 1/1 p.

Porządek dzienny:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za ubiegły okres administracyjny 1935/36, oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków;
- 2) Powzięcie uchwały o zużyciu zysku;
- 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Zatwierdzenie kooptacji członka Rady Nadzorczej w miejsce ustępującego.

PP. Akcjonariusze mogą w ciągu tygodnia od niniejszego ogłoszenia zgłosić do rąk Zarządu dodatkowe sprawy na porządek dzienny.

Uprasza się wszystkich PP. Akcjonariuszów, uprawnionych do głosowania, a chcących brać udział w Walnym Zgromadzeniu, aby złożyli swe akcje wraz z niepłatnymi kuponami do dn. 9 kwietnia 1937 r.:

- a) w Krakowie: w kasie fabrycznej przy ul. Grzegorzeckiej L. 69, w likwidaturze Filii Banku Dyskontowego Warszawskiego, w likwidaturze Filii Banku Gospodarstwa Krajowego, w likwidaturze Filii Banku Handlowego w W-wie S. A.;
- b) we Lwowie: w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego Oddz. Lwów, w likwidaturze Banku Gospodarstwa Krajowego;
- c) w Warszawie: w likwidaturze Banku Dyskontowego Warszawskiego, w likwidaturze Banku Gospodarstwa Krajowego, w likwidaturze Banku Handlowego w Warszawie S. A.;
- d) w Wiedniu: w Austriackim Zakładzie Kredytowym — Wiedeńskim Banku Związkowym, w „Mercurbank”.

Kraków, dn. 18 marca 1937 r.

405

Zarząd

Komisja Likwidacyjna Spółki Akcyjnej Towarzystwo Handlu Żelazem i Artykułami Techniczno-Budowlanymi „Kruszec”, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że w dn. 19 kwietnia b. r. o godz. 18 w lokalu Spółki Akcyjnej „Eksplatacja Fabryk Ceraty w Polsce” Warszawa, Czerniakowska Nr 84, odbędzie się

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Komisji Likwidacyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1936 r.;
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 30 marca 1937 r.;
- 5) Określenie wynagrodzenia Komisji Likwidacyjnej;
- 6) Powzięcie uchwały o ostatecznej likwidacji Spółki;
- 7) Wnioski.

Akcjonariusze, życzący wziąć udział w Zebraniu, winni zgłosić swe akcje do dn. 12 kwietnia b. r. włącznie w wymienionym wyżej lokalu Eksplatacji Fabryk Ceraty w Polsce S. A.

O ile wyznaczone na dz. 19 kwietnia b. r. nie dojdzie do skutku, to Zebranie to, z tym samym porządkiem dziennym, odbędzie się w drugim terminie w tymże lokalu w dn. 5 maja b. r. o godz. 18 i uchwały tegoż będą prawomocne bez względu na liczbę obecnych akcjonariuszów.

Uwaga. Wnioski akcjonariuszów winny być złożone Komisji Likwidacyjnej pisemnie, najpóźniej do dn. 5 kwietnia b. r., a to zgodnie z paragrafem 21 statutu.

415

Warszawska Fabryka Masowych Wyrobów Blaszanych „Tłocznia“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w sobotę dn. 10 kwietnia 1937 r. o godz. 16 odbędzie się w biurze fabrycznym w Warszawie, Przemysłowa 19

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania i bilansu, podział zysków za 1936 r., a także zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 2) Ustalenie ilości i wybór członków Zarządu, oraz określenie ich uprawnień; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni dokonać formalności, przepisanych art. 59 prawa o spółkach akcyjnych z 1928 r. 374

II OGŁOSZENIE

Zarząd Stołecznego Towarzystwa Budowlanego i Melioracyjnego

Spółka Akcyjna w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 7

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

odbędzie się w lokalu Spółki w dn. 3 kwietnia 1937 r. o godz. 11 rano z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór prezydium; 2) Odczytanie protokołu poprzedniego Zebrania; 3) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za 1936 r.; 5) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków za 1936 r.; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.; 7) Wybory na miejsce ustępujących członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, zamierzający uczestniczyć w Walnym Zebraniu, winni najpóźniej do dn. 27 marca w południe złożyć swoje akcje w Zarządzie Towarzystwa. 378

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Bacon—Export—Gniezno“, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się we wtorek dnia 20 kwietnia 1937 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Zarządu Spółki przy ul. Żwirki Nr 19 w Łodzi z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1936 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
4) Podział zysku;
5) Zatwierdzenie budżetu na 1937 r.;
6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej;
9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Żwirki Nr 19 posiadane akcje wzgl. zaświadczenia notariusza lub właściciwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcji. 385-13-14

Sprawozdanie Likwidatora Spółki Akcyjnej „DEAK“

PASYWA. — Wyплаты akcjonariuszom zł 383 157.00.

AKTYWA. — Kapitał akcyjny zł 270 000 00; Kapitał zapasowy zł 2 666 25; R-k strat i zysków za 1935 r. zł 25 949.01; R-k strat i zysków za 1936 r. zł 84 541.74; Razem zł 383 157.00.

Wobec wypłacenia wszystkich należności Walne Zgromadzenie w dniu 20 marca r. b. zatwierdziło sprawozdanie i rozwiązało Spółkę. 380

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Papiernia Mokwin“, Spółka Akc.

podaje do wiadomości, że — wobec niedojścia do skutku z powodu braku quorum Walnego Zgromadzenia, zwołanego na dz. 15 marca 1937 r.

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

stosownie do p. 10 Statutu Spółki odbędzie się w dn. 27 kwietnia 1937 r. o godz. 11 w Warszawie, w lokalu Spółki przy ul. Moniuszki Nr 2a, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego;
2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r., sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
3) Uchwalenie wysokości dywidendy za 1936 r. oraz podziału zysków;
4) Ustalenie liczby członków Zarządu na rok 1937 operacyjny i upoważnienie Zarządu do dokooptowania nowych członków;
5) Ustalenie wysokości wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub zaświadczenia, przewidziane w art. 399 § 2 K. H. przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia, w biurze Zarządu Spółki w Mokwinie, pow. Kostopol.

Powyższe Walne Zgromadzenie, jako zwołane powtórnie, będzie ważne, a uchwały jego prawomocne, bez względu na ilość reprezentowanych akcji. 391-13-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Polskich Zakładów Marconi

SPÓŁKA AKCYJNA

niniejszym zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 kwietnia 1937 r. o godz. 15 odbędzie się w lokalu Spółki w Warszawie przy ul. Narbutta 29

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1936;
3) Udzielenie absolutorium władzom Spółki;
4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
5) Uchwalenie wysokości wynagrodzeń dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
6) Wolne wnioski Akcjonariuszy.

Akcjonariusze — właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje względnie zaświadczenia depozytowe co najmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. 379

Zarząd Fabryki Przetworów Kartoflanych „Nowy Dwór“

P. Górski i E. Móravski, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1937 r. o godz. 7 wieczorem odbędzie się

WALNE ZEBRANIE AKCJONARIUSZÓW

w lokalu Hotelu Bristol Krakowskie Przedmieście 42 w Warszawie z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Wnioski Zarządu i Akcjonariuszów. 382

Zarząd Spółki Akcyjnej „Warszawskie Towarzystwo Handlu Herbata A. Długocki, W. Wrześniewski”

na zasadzie § 7 statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 10 kwietnia 1937 r. w sobotę o godz. 6 po poł. w domu własnym przy ul. Brackiej Nr 23 (pierwsze piętro front) z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, sekretarza i asesora;
- 2) Sprawozdanie Zarządu za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej;
- 4) Podział zysków za 1936 r.;
- 5) Budżet na 1937 r.;
- 6) Wyjaśnienie w sprawie przelania sum z kapitału amortyzacyjnego na odpowiednie rachunki;
- 7) Decyzja w sprawie użycia na zmniejszenie wartości bilansowej nieruchomości przy ul. Aleje Jerozolimskie Nr 119 rezerwy specjalnej, utworzonej uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 9 listopada 1928 r.;
- 8) Określenie wysokości kredytu, z którego ma korzystać Spółka;
- 9) Wybory: 1 członka Zarządu, 2 zastępców członków Zarządu, 2 członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 10) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej;
- 11) Wnioski.

Na zasadzie § 8 statutu, Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem, tj. do dn. 3 kwietnia 1937 r., złożyć w kasie biura Zarządu Spółki (Bracka 23) między godziną 10 a 1 swoje akcje bądź zaświadczenia depozytowe lub zastawowe banków lub instytucji kredytowych z wykazem numerów akcji i adnotacją, że akcje nie będą wydane przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Niniejsze ogłoszenie jest — zgodnie z wymaganiem statutu — drugim z kolei przed Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniem.

411

Zakłady Garbarskie „URSUS”

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

w Łodzi, ul. Długosza Nr 27/31

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Majątek stały: Grunty fabryczne zł 98 058.57; Budynek zł 323 917.87; Urządzenia techniczne: Maszyny, narzędzia itp. zł 272 757.97; Ruchomości zł 5 239.98; Razem zł 699 974.39; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 5 334.99; Papiery wartościowe: Pożyczka Narodowa zł 10 740.00; Pożyczka Inwestycyjna zł 3 000.00; Razem zł 13 740.00; Weksle w portfelu zł 1 000.00; Materiały: Skóry gotowe w składzie zł 210 999.55, u Braci Rosenblatt w Krakowie zł 237.60, Razem zł 211 237.15; Garbniki zł 19 356.16; Materiały pomocnicze zł 9 389.72; Opał zł 68.00; Dłużnicy: Banki zł 22 942.71; Odbiorcy zł 52 999.45; Odbiorcy wątpliwi zł 24 197.97; Razem zł 100 140.13; Razem zł 360 266.15; Strata w 1936 r. zł 4 781.83; Ogólna suma zł 1 065 022.37.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 493 950.00; Kapitał amortyzacyjny zł 290 294.02, mniej zł 1 403.27, dopisano w 1936 r. zł 23 617.42, Razem zł 312 508.17; Zobowiązania — akcepty zł 15 000.00; Wierzyciele udziałowcy zł 224 801.78; Różni zł 2 957.46; Razem zł 227 759.24; Sumy przechodnie zł 15 804.96; Ogólna suma zł 1 065 022.37.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — R-k bilansu zł 8 801.88; R-k reperacji zł 4 009.88; R-k kosztów handlowych zł 11 795.03; R-k procentów i prowizyj zł 741.53; R-k przewozu zł 146.56; R-k pensyj zł 45 460.00; R-k podatków zł 9 085.82; R-k różnic kursowych zł 76.77; R-k świadczeń socjalnych zł 3 676.20; R-k amortyzacji zł 23 617.42; Ogólna suma zł 107 411.09.

MA. — R-k dłużników i wierzycieli zł 8 801.88; R-k skór gotowych zł 93 827.38; R-k bilansu — strata zł 4 781.83; Ogólna suma zł 107 411.09.

370

Podajemy do wiadomości, że

DOROCZNE ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

naszej Spółki Akcyjnej odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 15 w lokalu Spółki z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu z poprzedniego Walnego Zebrania;
- 3) Sprawozdania: a) Zarządu, b) Komisji Rewizyjnej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r.;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na rok bieżący;
- 6) Wybory: a) 2 członków Zarządu, b) członków Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni — w myśl par. 20 statutu — złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Wnioski należy zgłaszać do dn. 6 kwietnia 1937 r.

Z a r z ą d

Sukcesorowie Lebrechta Müllera, Spółka Akcyjna

396-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Piotrkowsko - Sulejowskiej Kolei Dojazdowej SPÓŁKI AKCYJNEJ

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 kwietnia 1937 r. o godz. 12 w lokalu biura Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr 77 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku strat i zysków za 1936 r.;
- 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorium;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu (§ 27 statutu);
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej (§ 38 statutu);
- 6) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Akcje i dowody depozytowe, uprawniające do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, będą przyjmowane przez Zarząd — stosownie do § 19 statutu — do dn. 30 marca 1937 r.

406

Inż. Jan Weber, Budowlana Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Nieruchomości zł 586 853.98; Inwentarz zł 39 057.77; Kasa zł 3 699.33; Banki zł 8 337.79; Papiery procentowe zł 21 960.75; Kaucje zł 18 816.62; Weksle zł 31 658.00; Materiały zł 76 160.30; Budowy w toku zł 23 993.16; Dłużnicy różni zł 137 373.82; Dłużnicy za budowy zł 124 487.02; Należności wątpliwe zł 863.35; Sumy przechodnie zł 2 220.00; Straty za ubiegłe lata zł 88 091.30; Razem zł 1 163 573.19.

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 250 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 51 523.92; Wierzyciele różni zł 652 242.98; Wierzyciele za budowy zł 36 296.65; Akcepty zł 67 174.55; Gwarancje kolaudacyjne zł 33 175.39; Budowy w toku zł 68 082.85; Zysk 1936 r. zł 5 076.85; Razem zł 1 163 573.19.

Sumy pozabilansowe. — Obligo wekslowe zł 152 774.20.

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Dłużnicy różni zł 686.93; Dłużnicy za budowy zł 44 562.39; Amortyzacja zł 14 873.88; Amortyzacja inwentarza zł 3 680.56; Koszty handlowe zł 142 345.32; Zysk zł 5 076.85; Razem zł 211 225.93.

ZYSKI. — Inwentarz zł 285.00; Budowy zł 131 840.58; Eksploatacja nieruchomości zł 28 618.92; Dział kamieniarski zł 50 481.43; Razem zł 211 225.93.

363

Bank Amerykański w Polsce, Spółka Akcyjna

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O., Banku Gospodarstwa Krajowego i Banku Rolnym zł 746 412.91; Waluty zagraniczne zł 36 113.94; Papiery wartościowe własne: a) pożyczki państwowe zł 244 821.33, b) akcje zł 6 056.00; Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych zł 100.00; Banki krajowe zł 100 186.78; Banki zagraniczne zł 442 283.83; Weksle zdykontowane zł 1 634 338.45; Rachunki bieżące: a) zabezpieczone zł 2 199 208.23, b) niezabezpieczone zł 793 738.81; Pożyczki terminowe zł 7 305 027.56; Nieruchomości zł 1 418 158.47; Różne rachunki zł 602 280.92; **Razem zł 15 528 727.23.**

Dłużnicy z tytułu gwarancyj zł 303 232.10; Inkaso zł 1 932 286.61; **Suma bilansowa zł 17 764 245.94.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 5 000 000.00; Kapitał zapasowy zł 3 994.60; Fundusz amortyzacyjny zł 8 468.45; Wkłady: a) terminowe zł 6 985 044.56, b) à vista zł 1 761 266.28; Rachunki bieżące zł 707 131.45; Zobowiązania inkasowe zł 10 723.64; Redyskonto zł 97 227.83; Banki krajowe zł 247 535.00; Banki zagraniczne zł 34 526.96; Wierzyciele hipoteczni zł 217 320.28; Różne rachunki zł 402 255.90; Zyski: a) z lat ubiegłych zł 41 992.80, b) za 1936 r. zł 11 239.48; **Razem zł 15 528 727.23.**

Gwarancje zł 303 232.10; Różni za inkaso zł 1 932 286.61; **Suma bilansowa zł 17 764 245.94.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

WINIEN. — Procenty i prowizje wypłacone zł 374 819.77; Koszty handlowe zł 631 742.02; Podatki zł 45 282.39; Odpisy na dłużnikach zł 543 223.88; Różnice kursowe na papierach wartościowych własnych zł 59 760.11; Amortyzacja nieruchomości zł 8 468.45; Zysk zł 53 232.28; **Razem zł 1 716 528.90.**

MA. — Pozostałość zysków z lat ubiegłych zł 41 992.80; Procenty i prowizje pobrane zł 973 181.96; Zwrot sum dawniej odpisanych zł 662 105.39; Zysk na sprzedanych nieruchomościach zł 34 129.06; Dochody z nieruchomości zł 5 119.69; **Razem zł 1 716 528.90.**

407

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

Spółki Akcyjnej Gosp. Krajowego „Ekonomia“

odbędzie się w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 15.30 w Warszawie przy ul. Kapucyńskiej 6 (Hipoteka), z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1936 r.; 3) Podział zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurach S-ki w Warszawie, ul. Gdańska 2 lub w Skarżysku-Kamiennej swoje akcje względnie kwity depozytowe.

409

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Zjednoczone Składy Śrub B. Cukierman, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 20 kwietnia 1937 r. o godz. 20 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Plac Grzybowski 4 w Warszawie

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1936 r.; 2) Wynagrodzenie członków Zarządu; 3) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 4) Zmiana § 2 statutu Spółki przez dodanie do przedmiotu działalności Spółki — fabrykacji artykułów żelaznych; 5) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni do dn. 13 kwietnia 1937 r. złożyć swoje akcje w biurze Spółki.

412

Dom Handlowy „Elma“, Spółka Akcyjna, Warszawa, Sienna 22

Bilans zamknięcia po dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Kasa zł 9 335.50; Banki zł 12 510.64; Różni dłużnicy zł 390 132.88; Różni za gwarancję zł 950 000.00; Towary zł 3 098.90; Weksle zł 6 441.63; Papiery wartościowe zł 14 680.00; Ruchomości zł 9 398.25; **Razem zł 1 395 597.80.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 350 000.00; Kapitał zapasowy: na 1/I 1936 r. zł 783.60, przyrost zł 12 192.25, razem zł 12 975.85; Kapitał amortyzacyjny: na 1/I 1936 r. zł 6 606.07, przyrost zł 617.29, razem zł 7 223.36; Banki zł 1 852.00; Różni wierzyciele zł 27 973.68; Rachunek gwarancyj zł 950 000.00; Łuszczarnie i Młyny Krakowskie zł 13 300.13; Rachunek strat i zysków: saldo z lat poprzednich — strata zł 104 948.10, zysk za 1936 r. zł 137 220.88, różn. zł 32 272.78; **Ogółem zł 1 395 597.80.**

Rachunek strat i zysków

DEBET. — Kapitał zapasowy zł 11 932.25; Kapitał amortyzacyjny zł 617.29; Banki zł 538.92; Różni zł 1 313.00; Weksle zł 90.00; Podatki zł 12 174.26; Koszty handlowe zł 51 398.51; Zysk za 1936 r. zł 137 220.88; **Razem zł 215 285.11.**

KREDYT. — Towary zł 19 282.61; Procenty i prowizje zł 79 431.00; Gestie zł 60 803.50; Refakcja zł 55 768.00; **Razem zł 215 285.11.**

416

I OGŁOSZENIE

Zarząd firmy Bolestaw Kotkowski i S-ka Zakłady Graficzne

Spółka Akcyjna w Łodzi

podaje niniejszym do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że — stosownie do art. 56 i 57 prawa o spółkach akcyjnych — w sobotę w dn. 24 kwietnia 1937 r. o godz. 6 po poł. w lokalu Spółki w Łodzi przy ul. Dowborczyków 18 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków na 1936 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorium; 4) Podział zysków za 1936 r.; 5) Zatwierdzenie czynszu dzierżawnego; 6) Sprawy budowlano-inwestycyjne; 7) Wybór Zarządu; 8) Wybór Komisji Rewizyjnej; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni — w myśl art. 59 prawa o spółkach akcyjnych — złożyć swoje akcje w Zarządzie na 7 dni przed zebraniem, tj. do dn. 17 kwietnia 1937 r.

419-13-15

II OGŁOSZENIE

Zarząd Wytwórni Sygnałów i Urządzeń Kolejowych, Sp. Akc.

W KRAKOWIE

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że we wtorek, dn. 13 kwietnia 1937 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Towarzystwa Kontynentalnego dla Handlu i Przemysłu S-ka Akcyjna w Krakowie, ul. Kopernika 6

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARIUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, tj. bilansu i rachunku zysków i strat za 1936 r., oraz udzielenie Zarządowi absolutorium; 3) Podział zysków względnie pokrycie strat z ubiegłych lat; 4) Wybór i kooptacja nowych członków Rady w miejsce ustępujących; 5) Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w Kasie Spółki swe akcje lub dowody ich zdeponowania w uprawnionych instytucjach na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny spraw dodatkowych trybem i w terminie przewidz. w art. 54 prawa o sp. akc. z 1928 r.

292

Krajowe Towarzystwo Melioracyj

B i l a

Nazwa rachunku	Otwarcie likwid. 23/VIII 1933 r.		R o k
	Dt	Ct	Dt
1. Kasa i sumy do dyspozycji	3 573 66		7 044 11
2. Dłużnicy i weksle	3 977 835 73		3 948 846 72
3. Ruchomości i nieruchomości	215 803 35		173 489 75
4. Remanent robót	33 981 55		37 231 —
5. Koszt robót, koszty handlowe i procenty wypłacone	199 395 67		—
6. Różne rachunki	164 578 83	265 895 23	9 849 88
7. Kapitał zakładowy i rezerw.		2 362 395 42	
8. Banki		1 829 130 03	
9. Wierzyciele, akcepty i redyskonto weksli		1 780 989 68	
10. Roboty wykonane		26 804 48	
11. Procenty pobrane		14 927 58	
12. Bilansowe straty i zyski	1 684 973 63		1 891 422 15
	6 280 142 42	6 280 142 42	6 067 883 61

R a c h u n e k

Nazwa rachunku	R o k 1 9 3 3		R o k
	Straty	Zyski	Straty
1. Koszty handlowe, odsetki i prowizje	439 120 91		272 885 16
2. Amortyzacja ruchomości	37 628 00		—
3. Różne straty i zyski	30 766 69	8 157 92	50 794 30
4. Zysk na robotach		20 807 35	
5. Pobrane i odzyskane odsetki		272 101 81	
6. Bilansowe straty i zyski		206 448 52	
	507 515 60	507 515 60	323 679 46

402

Radomskie Towarzystwo Elektryczne, Spółka Akcyjna

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 189 654.03; Budynki: a) fabryczne zł 322 372.76, b) gospodarcze zł 12 365.60, c) mieszkalne zł 104 490.46; Urządzenia techniczne zł 3 729 781.46; Sieć zł 2 319 745.88; Ruchomości zł 110 763.99; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 24 012.04; Weksle w portfelu i w inkasie zł 70 707.16; Materiały zł 261 940.95; Towary zł 3 331.48; Dłużnicy: Abonenci zł 282 501.70; Dostawcy za zaliczki zł 1 444.96; Magistrat m. Radomia za kaucję zł 11 800.00; Różni zł 535 625.34; Wątpliwe należności: Weksle protestowane zł 23 204.68; Inne należności wątpliwe zł 18 960.98; Inne aktywa: Odszkodowanie za zrzeczenie się prawa skupu elektrowni zł 673 151.76; Sumy przechodnie: rozliczenia międzyokresowe zł 15 687.73; **Razem zł 8 711 542.96.**

Sumy pozabilansowe. — Papiery procentowe obce zdeponowane zł 1 878.00; Weksle gwarancyjne własne zł 10 000.00; Weksle gwarancyjne obce zł 42 950.00; Weksle zażyrowane w obiegu zł 42 271.72; **Razem zł 97 099.72.**

Ogółem aktywa zł 8 808 642.68.

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 800 000.00; Kapitał zapasowy: saldo z roku ubiegłego zł 139 142.06, dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 558.43; Kapitał amortyzacji koncesji zł 1 213 310.47; Kapitał amortyzacyjny: saldo z roku ubiegłego zł 4 038 692.29, dopisano w roku sprawozdawczym zł 312 444.59, odpisano zł 22 962.59, pozostałe zł 4 328 174.29; Zobowiązania: Wierzyciele: a) banki zł 18 823.00, b) dostawcy zł 33 377.91, Electropol zł 488 856.98, c) różni wierzyciele zł 299 665.68, d) różne zobowiązania zł 228 728.12; Sumy przechodnie: rozliczenia międzyokresowe zł 3 574.03; Zyski: pozostałość z lat ubiegłych zł 17 051.50; Zysk za 1936 r. zł 135 280.49; **Razem zł 8 711 542.96.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyt papierów procentowych obcych zł 1 878.00; Weksle gwarancyjne własne zł 10 000.00; Różni za weksle gwarancyjne zł 42 950.00; Zobowiązania z tytułu żyra weksli zł 42 271.72; **Razem zł 97 099.72.**

Ogółem pasywa zł 8 808 642.68.

Zobowiązania zagraniczne zł 488 856.98.

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

STRATY. — Wydatki eksploatacyjne: a) koszty administracji ogólnej zł 179 289.75, b) koszty wytwarzania energii zł 288 168.47, c) koszty ogólne zł 69 450.18, d) podatki państwowe zł 68 768.73, e) 5% opłata koncesyjna zł 64 545.58, f) utrzymanie urządzeń zł 96 382.16; Procenty, dyskonto, prowizje: 7% od pożyczki Electropola zł 35 821.20; Dyskonto, prowizje od inkasa i inne zł 25 349.95; Odpisy amortyzacyjne: 1/15 odszkodowania za prawo skupu elektrowni zł 84 143.97; Amortyzacja majątku zł 312 444.59; Różne straty zł 68 295.10; Zysk do podziału zł 152 331.99; **Razem zł 1 444 991.67.**

ZYSKI. — Pozostałość zysku z lat ubiegłych zł 17 051.50; Wpływy eksploatacyjne zł 1 352 675.54; Procenty, dyskonto, prowizje zł 15 730.23; Różnice kursowe zł 40 495.93; Różne zyski zł 19 038.47; **Razem zł 1 444 991.67.** 413

„FIM“ Towarzystwo dla Rozwoju Przemysłu Metalowego w Polsce

Spółka Akcyjna

Bilans w dn. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 89.53; Gotówka w bankach zł 18 539.50; Papiery procentowe zł 232 171.17; Sumy przechodnie: wydatki okresu przyszłego zł 250.00; Inne zł 7 475.60; **Suma aktywów zł 258 525.80.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy (akcyjny) zł 250 000.00; Sumy przechodnie: Wydatki okresu przeszłego zł 4 000.00; Zysk zł 4 525.80; **Suma pasywów zł 258 525.80.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Koszty administracji ogólnej zł 16 284.31; Amortyzacja zł 1 868.90; Zysk zł 4 525.80; **Razem zł 22 679.01.**

ZYSKI. — Procenty zł 3 347.01; Dywidendy od własnych papierów proc. zł 19 332.00; **Razem zł 22 679.01.**

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 16 marca 1937 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów zwołane zostało w trybie art. 398 § 1 K. H. 420

ne, Spółka Akcyjna w likwidacji

n s e

1 9 3 3		R o k 1 9 3 4		R o k 1 9 3 5		R o k 1 9 3 6	
Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt
	7 603.07		5 105.30		8 146.54		
	3 984 558.22		4 062 300.23		3 049 118.66		
	91 496.55		96 284.92		96 045.26		
	54 073.20		16 500.25		254 126.86		
	—		—		—		
143 344.77	211 164.59	27 822.46	33 750.79	27 033.20	17 631.04	46 859.39	
2 346 884.01		2 318 274.17		2 307 588.47		2 247 614.09	
2 930 674.07		3 378 644.14		3 332 815.64		2 666 836.95	
646 980.76		532 924.10		464 324.80		345 379.60	
—		—		—		—	
—	1 908 769.24	—	1 917 820.62	—	1 917 820.62	—	36 168.95
6 067 883.61	6 257 664.87	6 257 664.87	6 131 762.11	6 131 762.11	5 342 888.98	5 342 888.98	

s t r a t i z y s k ó w

1 9 3 4		R o k 1 9 3 5		R o k 1 9 3 6	
Zyski	Straty	Zyski	Straty	Zyski	Straty
	85 101.81		75 324.42		
4 721.06	3 370.38	659.36	9 519.01	18 728.06	
14 944.60		52 422.88		45 940.55	
286 666.71		26 338.57		56 343.77	
17 347.09		9 051.38		—	
—		—		36 168.95	
323 679.46	88 472.19	88 472.19	121 012.38	121 012.38	

Bank Akceptacyjny, Spółka Akc. w Warszawie

Bilans netto na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — A. Dział Akceptacyjny: 1) Sumy do dyspozycji w Banku Polskim, Pocztovej Kasie Oszczędności i Państwowym Banku Rolnym z 141 842.07; 2) Państwowy Bank Rolny rk. wkładów terminowych z 520 439.00; 3) Papiery wartościowe własne z 18 858 010.66; 4) Papiery wartościowe kapitału zapasowego z 903 120.00; 5) Dłużnicy z tytułu akceptowanych trat z 202 719 445.00; 6) Ruchomości z 81 187.00; 7) Różni dłużnicy z 17 930 167.20; 8) Różne rachunki z 497 810.54; 9) Koszty handlowe roku przyszłego z 43 750.90; Razem z 241 695 772.37; B. Dział Emisyjny: 10) Dłużnicy z tytułu przyjętych wierzytelności z 12 768 586.22; 11) Różni dłużnicy — zaliczki w obligacjach z 21 101 475.93; 12) Rachunek z tyt. obsługi 4½% obligacyj z 638 091.80; Saldo w Dziale Akceptacyjnym z 8 028.70; Razem z 34 516 182.65; **Ogółem z 276 211 955.02.**

STAN BIERNY. — A. Dział Akceptacyjny: 1) Kapitał zakładowy z 20 000 000.00; 2) Kapitał zapasowy z 990 915.87; 3) Akceptowane traty z 202 719 445.00; 4) Pobrana prowizja roku przyszłego z 75 052.83; 5) Zysk za 1936 r. z 660 326.27; 6) Różni wierzyciele z 17 240 660.45; 7) Różne rachunki z 1 343.25; Saldo „Działu Emisyjnego” z 8 028.70; Razem z 241 695 772.37; B. Dział Emisyjny: 8) Emisja 4½% obligacyj z 33 643 000.00; 9) Kupony płatne w obiegu z 646 120.50; 10) Różni wierzyciele z 227 062.15; Razem z 34 516 182.65; **Ogółem z 276 211 955.02.**

Rachunek strat i zysków za 1936 r.

ZYSKI. — 1) Pobrana prowizja z 268 106.23; 2) Pobrane procenty: a) od lokat i r-ków czekowych z 54 418.99, b) kupony od papierów wartościowych z 1 118 425.11, c) różne z 221.93; 3) Zysk na wylosowanych do amortyzacji papierach wartościowych: a) 5½% L. Z. B. G. K. z 1 117.66, b) 4½% L. Z. P. B. R. z 300.00; 4) Różne zyski z 13 268.37; **Razem z 1 455 858.29.**

STRATY. — 1) 10% amortyzacji ruchomości z 10 561.05; Odpisane zużyte ruchomości z 68.00; 2) Koszty handlowe: a) rzeczowe z 146 864.69, b) personalne z 637 637.63; 3) Różne straty z 400.65; 4) Zysk za 1936 r. z 660 326.27; **Razem z 1 455 858.29.**

R. Dratt i S-ka Fabryka Maszyn Rolniczych i Odlewnia Żelaza w Chełmie SPÓŁKA AKCYJNA

Bilans na dz. 31 XII 1936 r.

STAN CZYNNY. — Kasa z 1 433.52; Materiały z 48 370.70; Wyroby gotowe z 50 084.70; Dłużnicy z 110 994.17; Papiery %% z 684.00; Maszyny i narzędzia z 117 389.78; Nie-ruchomości z 212 255.69; Ruchomości z 6 933.72; **Suma bilansowa z 548 146.28.**

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy z 260 000.00; Kapitał zapasowy z 1 651.77; Kapitał amortyzacyjny z 166 671.97; Wierzyciele z 91 407.20; Zysk netto z 28 415.34; **Suma bilansowa z 548 146.28.**

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty ogólne z 52 139.59; Prowizje i %% z 3 724.89; Podatki z 6 184.64; Amortyzacja z 19 062.75; Zysk netto z 28 415.34; **Ogółem z 109 527.21.**

MA. — Przeniesiona rezerwa z 7 693.32; Zysk brutto z 101 833.89; **Ogółem z 109 527.21.**

Schneider i Zimmer Młyn Parowy, Spółka Akcyjna

W L E S Z N I E

za rok 1936

Bilans

AKTYWA. — I. Majątek stały: Grunty zł 140 756.00; Budynki zł 531 700.00; Urządzenia techniczne zł 5 221.00; Inwentarz zakł. i biurowy zł 160 708.05; II. Majątek płynny: Gotówka zł 9 535.79; Banki zł 337 489.28; Papiery wartościowe zł 76 132.62; Weksle w portfelu i inkasie zł 4 719.35; Akcje i udziały konsorsyjne zł 73 512.40; Surowiec zł 46 188.50; Gotowe wyroby zł 60 615.32; Materiały zł 54 578.10; Dłużnicy zł 1 723 270.49; Sumy przechodnie dot. wydatki 1937 r. zł 12 968.81; **Razem zł 3 237 395.71.**

PASYWA. — I. Kapitał własny: a) kapitał zakładowy zł 2 500 000.00, b) kapitał rezerwowy zł 168 590.00, c) fundusz rezerwowy nadzwycz. zł 73 332.66, d) fundusz dyspozycyjny zł 3 380.80; II. Kapitał amortyzacyjny zł 309 382.95; III. Zobowiązania zł 27 286.61; IV. Fundusze specjalne zł 11 206.30; V. Sumy przechodnie zł 822.02; VI. Zysk pozostałość 1935 r. zł 3 515.85; VII. Zysk w 1936 r. zł 139 878.52; **Razem zł 3 237 395.71.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Rachunek surowca zł 1 908 693.89; R-k kosztów opakowania zł 80 464.91; R-k administ. ogólnej zł 54 546.06; R-k kosztów sprzedaży zł 16 544.45; R-k kosztów fabrykacji zł 104 814.43; R-k kosztów transportowych zł 25 364.04; R-k kosztów różnych zł 6 065.68; R-k kosztów pod. państw. i innych zł 60 116.88; R-k kosztów asekuracyjnych zł 7 841.64; Odpisy na dłużnikach zł 43 027.17; Odpisy amortyzacyjne zł 22 046.10; Zysk w 1936 r. zł 139 878.52; **Razem zł 2 469 403.77.**

MA. — R-k produktów zł 2 392 479.45; R-k wynagrodz. za przemiał zł 31 591.88; R-k wynagr. na magazyn. zboża zł 939.49; R-k wynagrodz. ryflowanie zł 1 778.65; R-k wynagrodz. administ. budynków zł 254.19; R-k wynagrodz. kosztów kredytów zł 40 300.87; R-k wynagrodz. różnic kursowych zł 2 059.24; **Razem zł 2 469 403.77.**

Leszno, dn. 31 grudnia 1936r.

Schneider i Zimmer Młyn Parowy Spółka Akcyjna

Zarząd 356

„Persil“ Polska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 84 000.00; Budynki fabryczne i mieszkalne zł 637 594.29; Maszyny i aparaty zł 815 830.55; Inwentarz biurowy i fabryczny zł 67 230.92; Gotówka w kasie i bankach zł 210 961.82; Papiery procentowe zł 12 510.00; Surowce, półfabrykaty i gotowe wyroby zł 1 200 592.32; Dłużnicy zł 392 418.88; Sumy przechodnie zł 24 145.60; **Ogółem zł 3 445 284.38.**

Sumy pozabilansowe zł 10 000.00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Kapitał zapasowy zł 200 000.00; Kapitał specjalnej rezerwy zł 400 000.00; Rezerwa na dubiosa zł 200 000.00; Kapitały amortyzacyjne zł 711 818.03; Wierzyciele zł 1 011 155.94; Sumy przechodnie zł 4 870.04; Specjalny rachunek przejściowy różnic kursowych zł 201 871.33; Zysk z 1935 r. zł 27 475.65; Zysk z 1936 r. zł 188 093.39; **Ogółem zł 3 445 284.38.**

Sumy pozabilansowe zł 10 000.00.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1936 r.

WINIEN. — Koszty administracji, fabrykacji oraz koszty sprzedaży i reklamy zł 3 572 268.49; Koszty przewozów zł 192 174.72; Koszty kredytów zł 51 966.95; Podatki państwowe i komunalne zł 357 010.89; Świadczenia społeczne zł 21 728.73; Odpisy amortyzacyjne zł 104 107.01; Odpisy zł 96 903.89; Czysty zysk zł 188 093.39; **Ogółem zł 4 584 254.07.**

MA. — Ogólne wpływy zł 4 568 494.48; Różnice kursowe zł 15 759.59; **Ogółem zł 4 584 254.07.**

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dn. 11 marca 1937 r. 357

Bracia Naef, Tkalnica Jedwabi, Spółka Akc. w Warszawie

Z a w i s z y 10

Bilans na dz. 30 listopada 1936 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: Nieruchomości zł 630 718.53; Maszyny zł 418 347.99; II. Majątek płynny: Kasa zł 2 901.96; Banki zł 3 648.14; Papiery wartościowe zł 11 160.00; Weksle zł 117 167.72; Surowce zł 85 628.00; Towary zł 357 093.00; III. Dłużnicy zł 289 442.64; Protestowane weksle zł 5 142.36; Sumy przechodnie zł 1 785.60; Weksle otrzymane do inkasa zł 40 000.00; **Suma aktywów zł 1 963 035.94.**

PASYWA. — Kapitały własne: Akcyjny zł 500 000.00; Zapasowy zł 1 155.56; Rezerwowy zł 2 495.00; Amortyzacyjny zł 271 348.25; Wierzyciele zagraniczni zł 736 257.70; Dostawcy i inni zł 109 858.49; Przejściowe różnice kursowe zł 294 048.89; Sumy przechodnie zł 6 130.06; Weksle inkasowe zł 40 000.00; Zyski: z lat ubiegłych zł 958.36, za 1935/36 r. netto zł 783.63; **Suma pasywów zł 1 963 035.94.**

Pozycje pozabilansowe: Żyra z tytułu obligacji zł 58 837.44.

Rachunek zysków i strat

WINIEN. — Koszty administracji zł 88 471.93; Koszty fabrykacji zł 28 144.33; Koszty sprzedaży zł 17 175.77; Koszty kredytów zł 42 770.45; Podatki zł 22 705.33; Świadczenia społeczne zł 12 302.38; Ubezpieczenia zł 4 832.31; Straty na dłużnikach zł 6 401.18; Amortyzacja zł 46 870.25; Zysk z lat ubiegłych zł 958.36; Zysk za 1935/36 zł 783.63; **Razem zł 271 415.92.**

MA. — Zysk z lat ubiegłych zł 958.36; Zysk na towarach zł 246 903.30; Różnice kursowe zł 23 554.26; **Razem zł 271 415.92.**

381

„Galicyjska Fabryka Papieru“, Spółka Akcyjna
przedtem Bracia Fiałkowscy

Bilans na dz. 31 grudnia 1936 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 37 840.00; Budynki zł 358 076.95; Urządzenia techniczne zł 463 317.12; Inwentarz zakładowy i biurowy zł 23 659.30; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 3 003.63; Udziały w innych przedsiębiorstwach zł 3 500.00; Materiały surowe, pomocnicze i napędne zł 6 968.77; Gotowe wyroby zł 6 995.00; Dłużnicy zł 61 513.88; Weksle protestowane zł 10 401.38; Sumy przechodnie zł 1 133.50; Strata z roku ubiegłego zł 12 801.36; Strata z okresu rozrachunkowego zł 35 665.22; **Razem zł 1 024 876.11.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 300 000.00; Kapitał rezerwowy zł 166 651.13; Kapitał amortyzacyjny zł 396 469.98; Wierzyciele zł 151 698.77; Fundusze i zobowiązania specjalne zł 8 725.52; Sumy przechodnie zł 1 330.71; **Razem zł 1 024 876.11.**

Rachunek strat i zysków

STRATY. — Podatki zł 12 328.27; Procenty zł 20 784.18; Asekuracja zł 1 152.15; Bonifikaty zł 5 374.16; Skonta zł 4 486.40; Przewozy zł 9 467.22; Amortyzacja zł 48 574.32; Koszty administracyjne zł 46 820.86; Różnice kursowe zł 459.01; Koszty produkcji zł 189 587.15; „Centrotektura” — strata zł 1 893.68; **Razem zł 340 927.40.**

ZYSKI. — Zysk na produkcji (sprzedaż) zł 305 234.18; Pożyczka Narodowa zł 28.00; Strata w roku operacyjnym 1936 zł 35 665.22; **Razem zł 340 927.40.**

377

PODRÓŻUJ CIE SAMOLOTAMI

PRAWO

PRZEMYSŁOWE

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA R. P. O PRAWIE PRZEMYSŁOWYM
W BRZMIENIU USTAWY
Z DNIA 10 MARCA 1934 ROKU
Z OBJAŚNIENIAMI

ZEBRAŁ I OPRACOWAŁ

Roman Stanisław Ślaski

RADCA MINISTERSTWA
PRZEMYSŁU I HANDLU

NAKŁADEM TYGODNIKA

„POLSKA GOSPODARCZA”

Cena egzemplarza w oprawie płóciennej zł 20
Z przesyłką poleconą zł 21
Z przesyłką za zaliczeniem zł 22

Zamówienia na „PRAWO PRZEMYSŁOWE”
przyjmuje Administracja tyg.

„POLSKA GOSPODARCZA”

WARSZAWA. UL. ELEKTORALNA 2, TELEFON Nr. 5-12-73

POLMIN

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZNE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
POLISH PETROLEUM COMPANY MIASTACH EUROPY
KREBSMARKT 7/8

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINERYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMAROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWARTOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN“, DOSTARCZANYCH DO WARUNKÓW PRACY WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNIĄ UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”

SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA, GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, POZNAŃ, RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI, TORUŃ, WARSZAWA, WILNO

*Polish Economic
Political
Technical
Koneserskiej*

Polmin 3